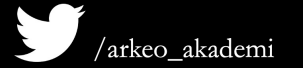

Anadolu Kültür ve Sanat Tarihi 101

www.arkeoakademi.com

Anadolu Kültür Tarihi

Ekrem Akurgal

2018

Veri Setleri

- Yazılı kaynaklar → Filoloji, Tarih, Eski Çağ Tarihi
 - Arkeoloji / Maddi kültür varlıkları
 - Sözlü kaynaklar
 - Kolektif bilinç Émile Durkheim
 - Kültürel bellek Aleida Assmann - Jan Assmann
- Kültürel Antropoloji
- Pseudo Arkeoloji

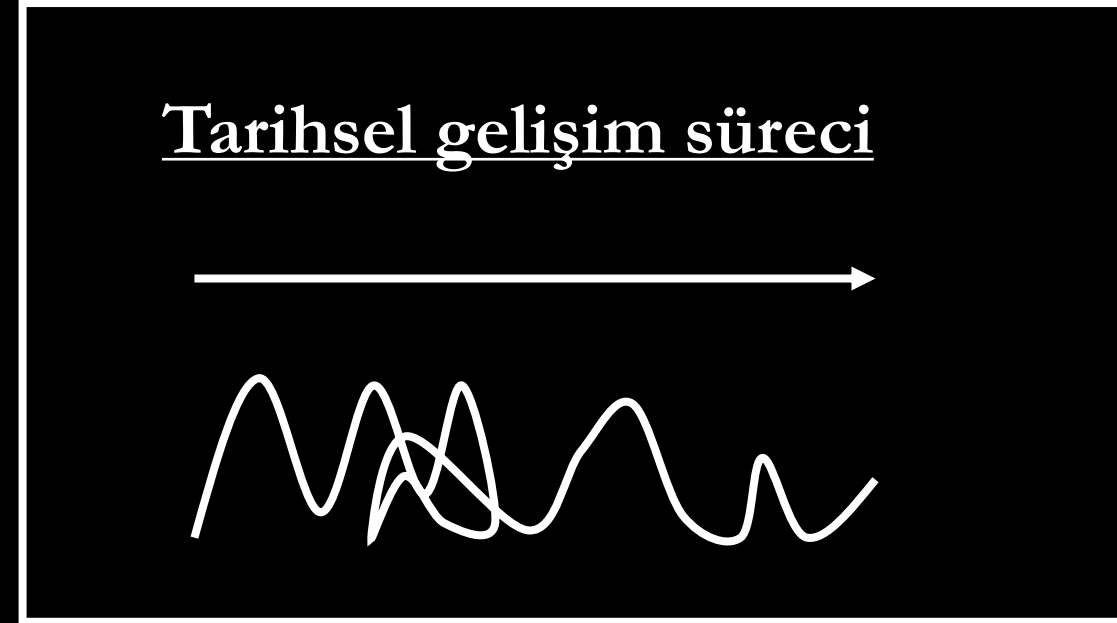
Eskiyle İlgilenen Bilimlerin Kümeleştirilmesi

- Edebiyat
- İnsan bilimleri (Humanities)
- Antropoloji

Anlatıcının Yaklaşımı

- Diyalektik
Heraklitos, Hegel
- Diyalektik Materyalizm, Tarihsel Materyalizm, Marksizm

Karl Marx

“Eski” neye yarar?

- Güzel vakit geçirmek
- Yeni bir yer keşfetmek
- Öğrenmek
- Para kazanmak

Anlatıcının çıkarımı

Bireyin kendi faydası ile ilişkili
Mindfulness – Bilinçli farkındalık

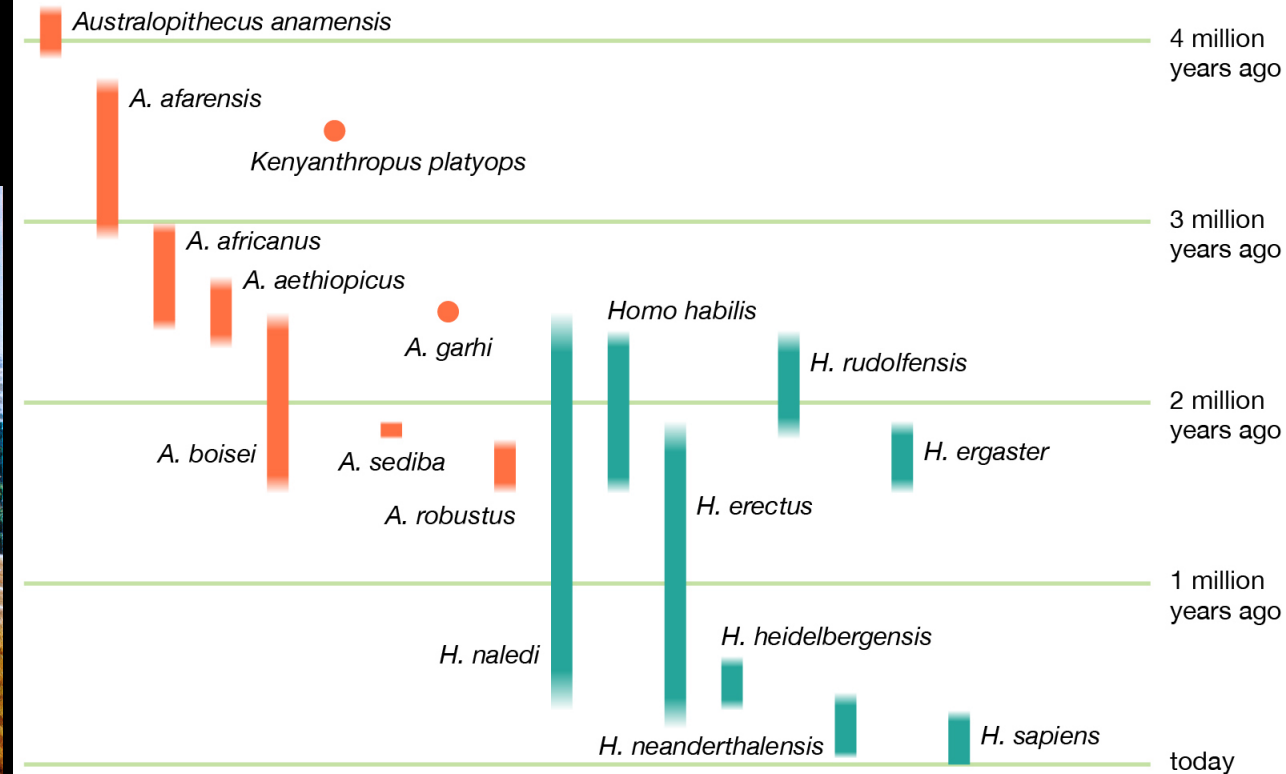
Paleolitik

- Kaba Taş veya Yontma Taş Devri
- Tarihöncesi dönem, insanlık tarihinin yaklaşık %95'ini kapsar.
- **Bilinen en erken taş aletler,** Homo habilis tarafından 2.6 milyon yıl önce yapıldı.
- Taş dışında, kemik ve organik alet de kullanıldı.

Charles Darwin

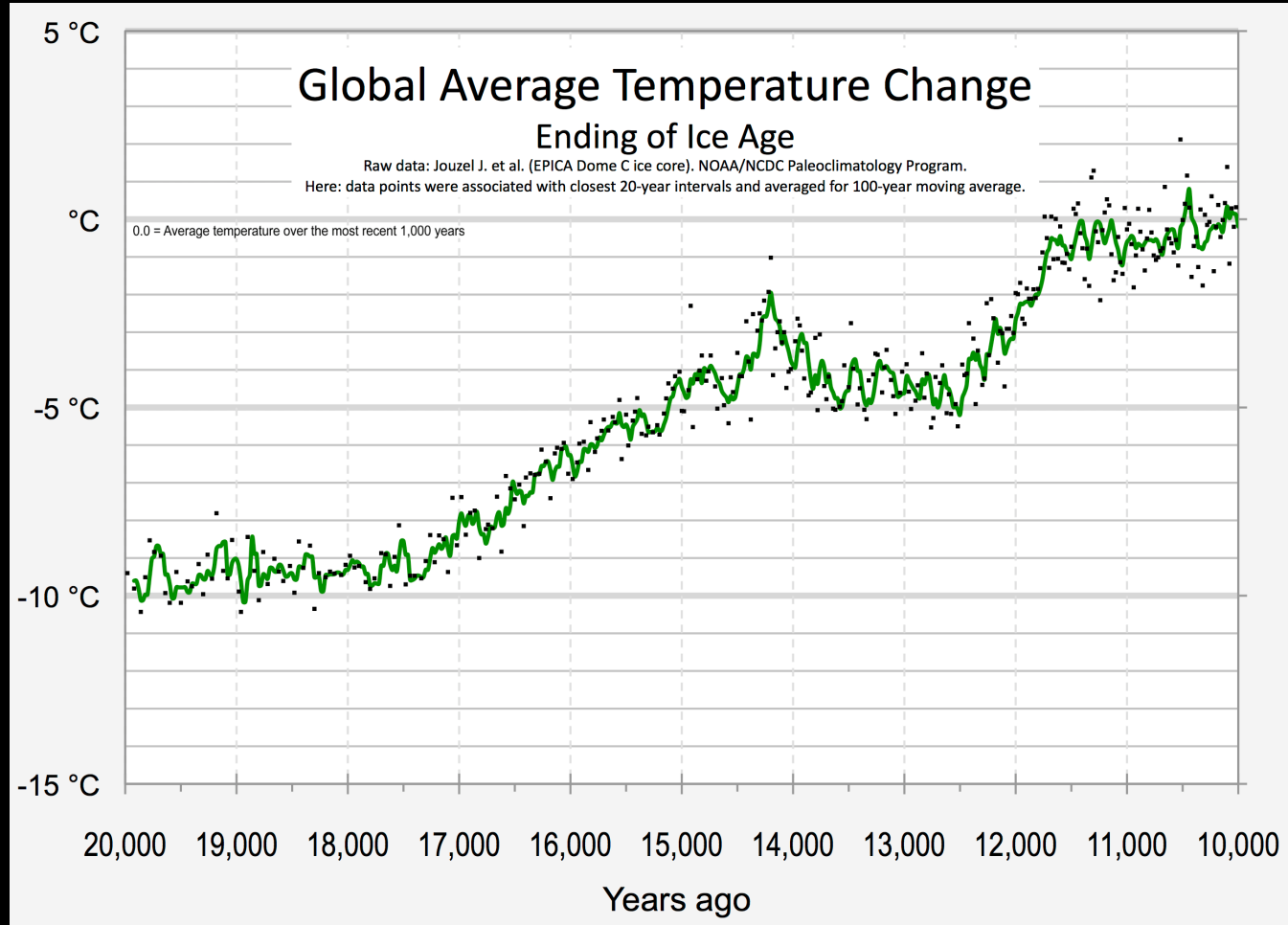
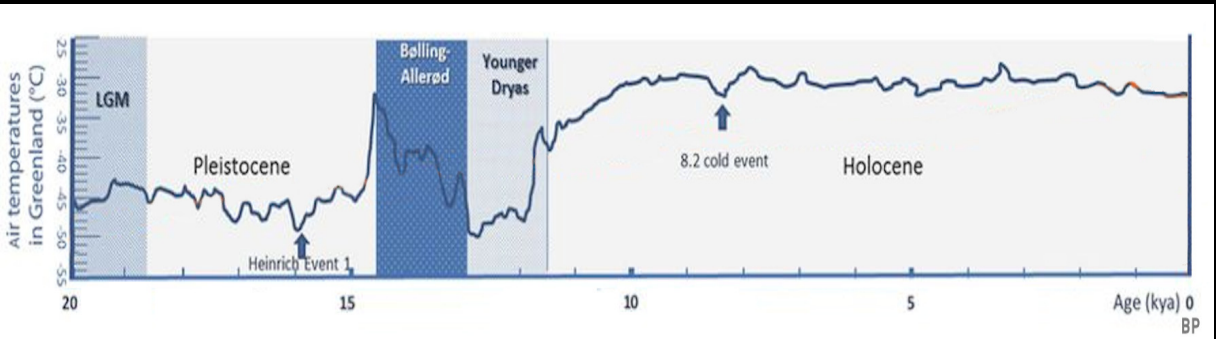
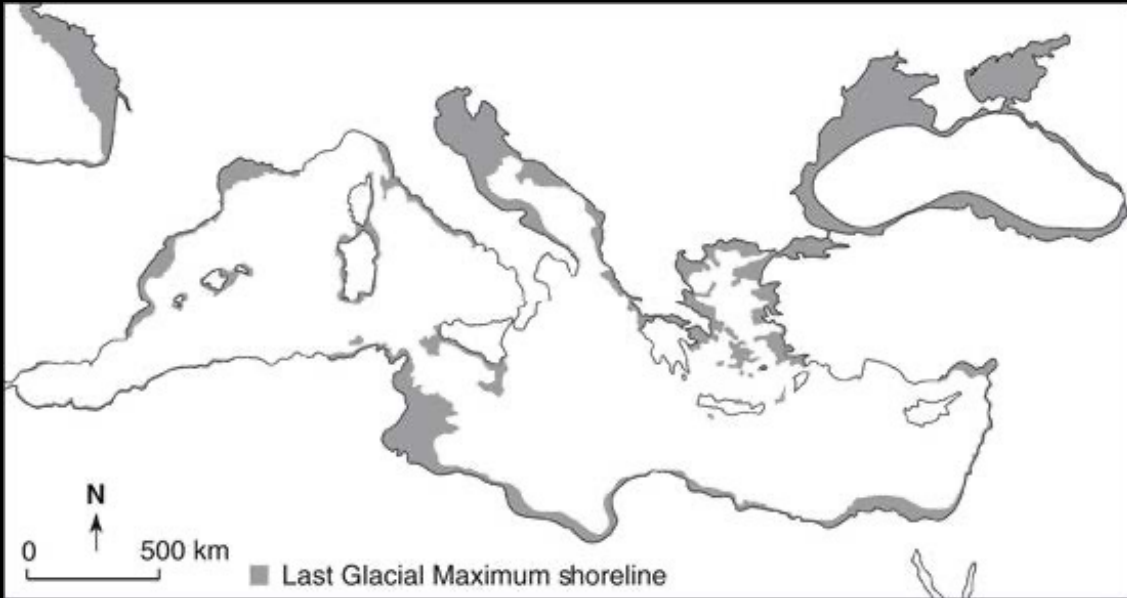

Timeline of hominin evolution

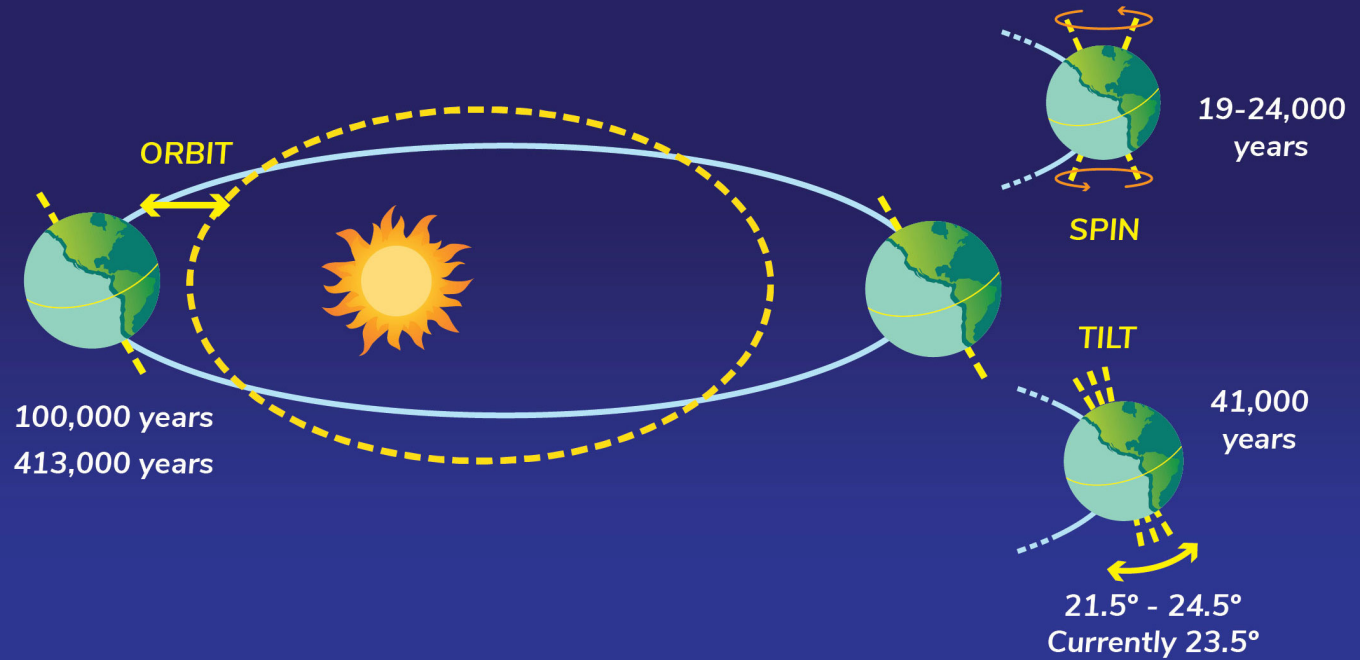
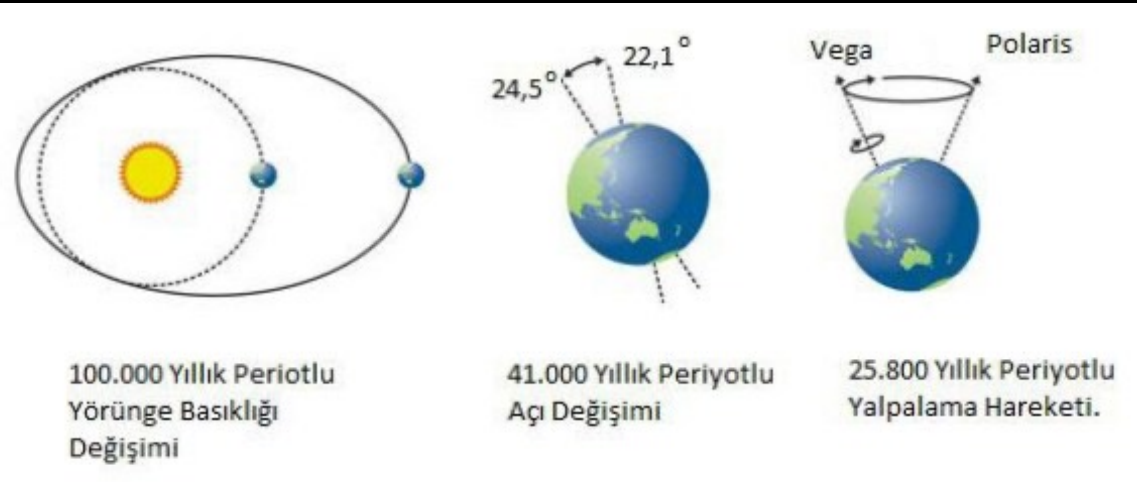

Pleistosen

- Günümüzden yaklaşık 2.580.000 ila 11.700 yıl öncesinde yaşanan son buzul dönem.
- Deniz seviyesi günümüzden yaklaşık 100/120 m daha düşük.
- Dünya yüzeyinin %30'unun buzullarla kaplı olduğu tahmin edilmektedir.
- Asya ve Kuzey Amerika kıtaları arasında geçişi sağlayan **buzul koridorları** mevcuttur.

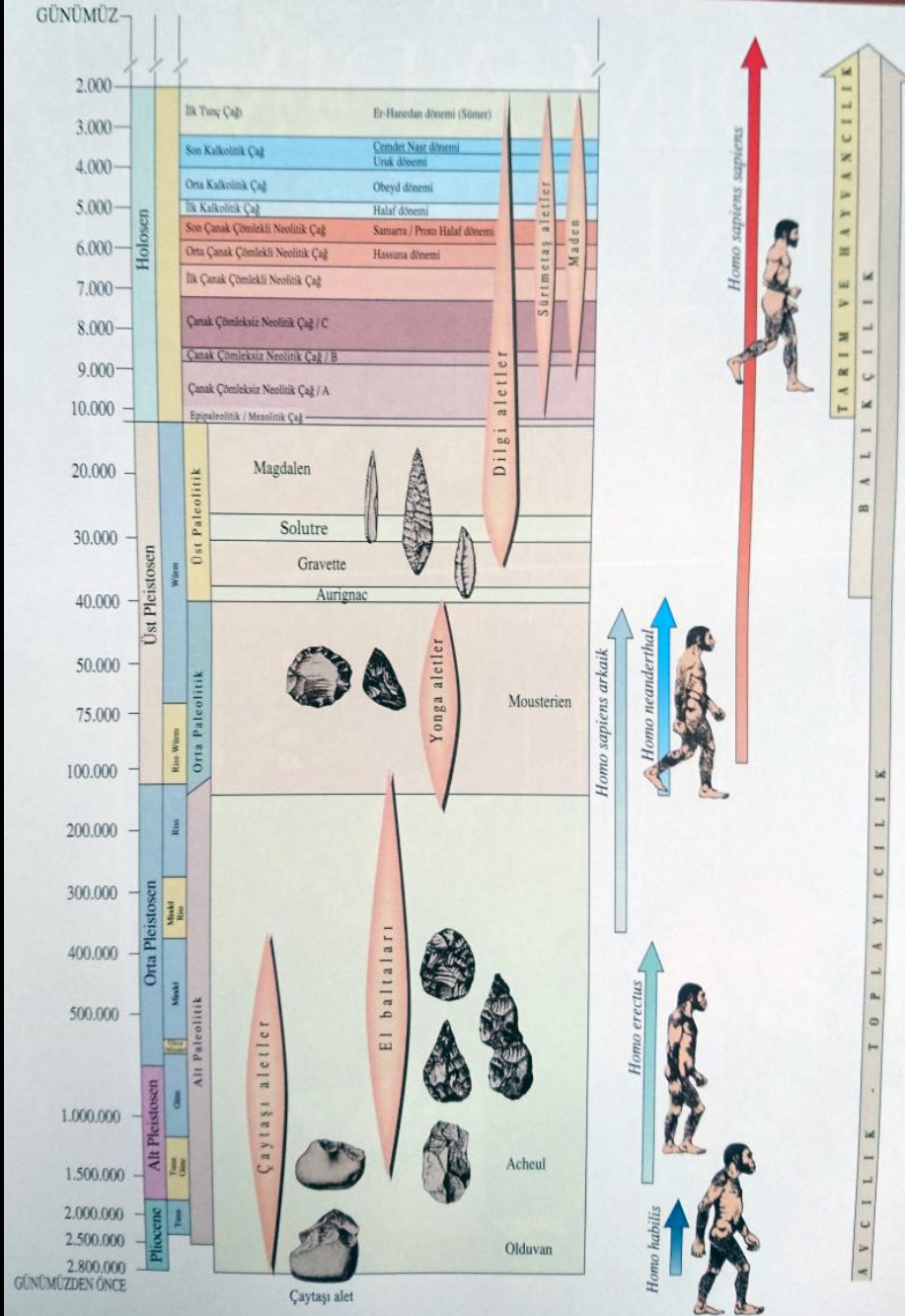
Milankoviç Döngüleri

Paleolitik

ÇEVRE, İNSAN VE TEKNOLOJİ ZAMAN ÇİZELGESİ

Early Human Migration, 1,600,000–10,000 B.C.

İnsanlığın ilk göçleri

Tüberküloz

Denizli: Homo Erectus

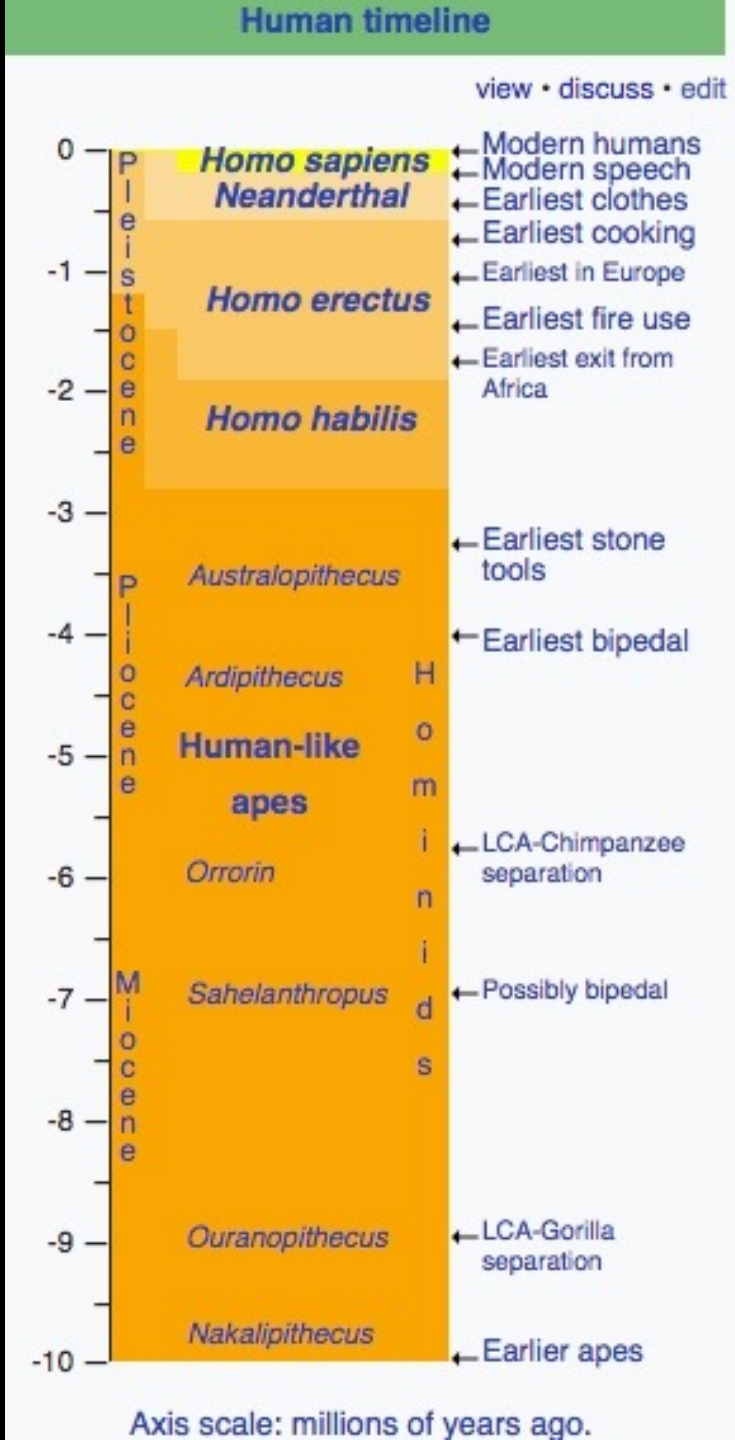

Alt Paleolitik

- Alet kullanmak, defin, dinsel/ruhsal inançların başlaması, avcı-toplayıcı ve göçebe yaşam
- Nüfus yoğunluğu: kilometre başına sadece 1 insan
- Neolitik veya endüstriyel dönem ile kıyaslandığı zaman eşi benzeri bulunmayan bir boş zaman.
- Taş balta teknolojisinin başlaması.
- Ateşin ehlileştirilmesi, Orta Paleolitik ateş kullanımının yaygınlaşması.

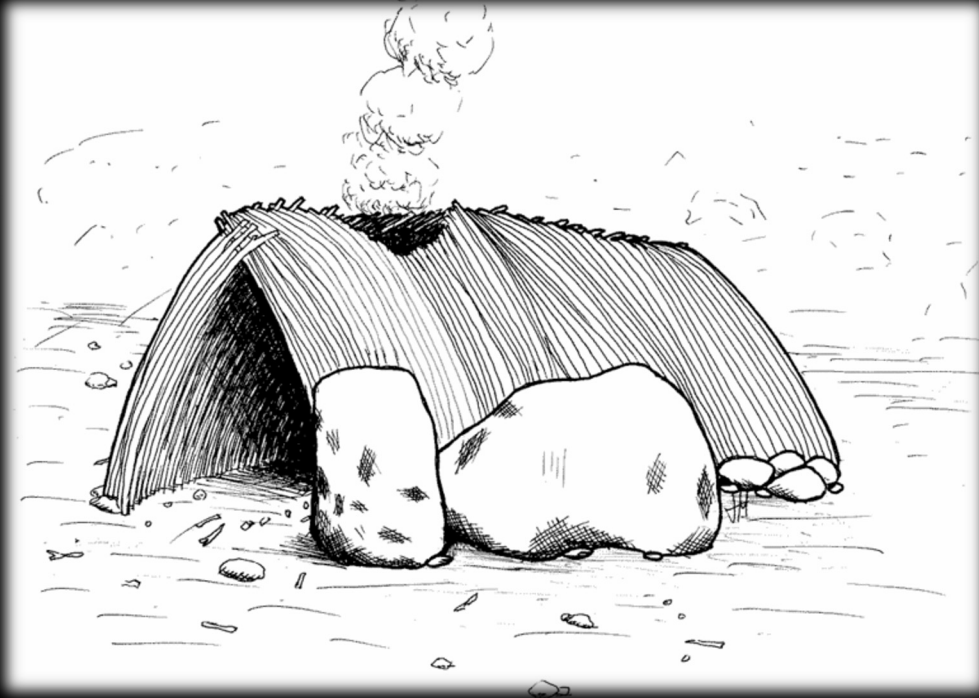
Orta Paleolitik

- Taş aletlerde ustalaşma. Ok ve mızrak uçları.
- Soyutlama yetisi gelişimi.
- Neanderthal, Orta Paleolitik sonu homo sapiens.
- Orta ve Üst Paleolitik dönemde mağara resimleri, mücevher, ölülerini gömme ve dini ayin gibi gelişimler.

Üst Paleolitik

- Barınakların inşası.
- Sallar ve basit kayıkların yapılması.

Fransa yakınlarındaki Terra Amata, günümüzden 380.000 yıl önce (Orta Paleolitik)

Yarımburgaz Mağarası
MÖ 330.000

PALEOLITHIC TOOLS

LOWER PALEOLITHIC

Chopper: pebble, roughly worked on one side. Used for digging and skinning.

Biface: hand axe knapped on both sides. Used for cutting.

Knife: utensil knapped on one side. Used for cutting or as a weapon.

Scraper: used for cleaning animal hides⁵ and sharpening knives.

UPPER PALEOLITHIC

Blade: finely knapped. Used as spear heads.

Spear thrower: used to throw javelins.

Javelin: weapon for throwing. Similar to a small spear.

Harpoon: used for fishing.

Needle: made of bone and used for sewing.

Perforator: used for making holes in hides.

Alt Paleolitik
Basit Çakıl Taşı Kültürü
Oldowan 2.6 Milyon yıl

Homo habilis
Homo rudolfensis

Alt Paleolitik
İki Yüzeyle Alet Teknolojisi
Acheulian 1.3 Milyon yıl

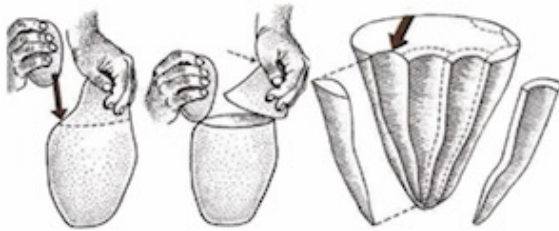
Homo erectus
Homo ergaster
Homo antecessor
Homo heilderbergensis

Orta Paleolitik
Önceden Hazırlanmış Çekirdek
Teknolojisi
Mousterian 250.000 yıl

Homo neanderthalensis
Erken Homo sapiens'ler

Üst Paleolitik
Dilgi Teknolojisi
50.000 yıl

Homo sapiens

Epipaleolitik
Mikro Dilgi Teknolojisi
18.000 yıl

The Paleolithic

↑ Pliocene (before *Homo*)

Lower Paleolithic

(c. 3.3 Ma – 300 ka)

- Oldowan (2.6–1.7 Ma)
- Madrasian Culture (1.5 Ma)
- Soanian (0.5–0.13 Ma)
- Acheulean (1.76–0.1 Ma)
- Clactonian (0.3–0.2 Ma)

Middle Paleolithic

(300–45 ka)

- Mousterian (160–40 ka)
- Aterian (c. 145,000–c. 30,000 bp)

- Micoquien (130–70 ka)

Upper Paleolithic

(50–10 ka)

- Emiran (50,000–40,000 bp)
- Ahmarian (46,000–42,000 bp)
- Châtelperronian (~44,500 – 36,000 bp)
- Lincmbian-Ranisian-Jerzmanowician (43 ka)
- Aurignacian (46–43,000 – c. 26,000 bp)
- Khormusan (42,000–18,000 bp)
- Baradostian (36–18 ka)
- Périgordian (35–20 ka)
- Gravettian (33–24 ka)
- Antelian (32–20 bp)
- Mal'ta-Buret' culture (24,000 – 15,00 bp)
- Solutrean (22–17 ka)
- Halfan culture (22,000–14,000)
- Afontova Gora (21,000–12,000)
- Epigravettian (20–10 ka)
- Zarzian culture (20,000–10,000 bp)
- Iberomausian (~20,000–10,000)
- Kebaran (18,000 – 12,500 bp)
- Magdalenian (17–12 ka)
- Trialetian (16,000–8,000 bp)
- Hamburg (15,500–13,100 bp)
- Eburran industry (15,000–5,000 bp)
- Qadan culture (15,000 BP – 11,000 bp)
- Sebilian (15,00 – 11,00 bp)
- Natufian culture (14,500–11,500 bp)
- Federmesser (14–13 ka)
- Ahrensburg (13–12 ka)
- Swiderian (11–8 ka)

↓ Mesolithic

Oldowan

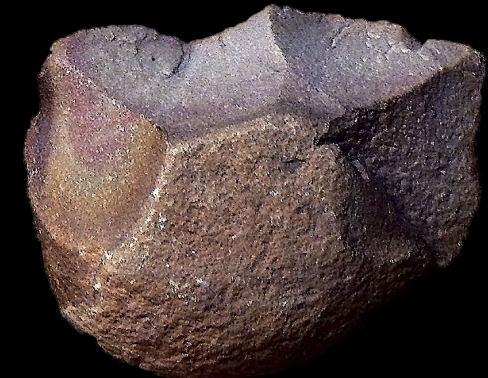
1930'lar
Louis Leakey

Bilinen en eski Oldowan aletler Etiyopya'nın Gona kentinde (Awash Nehri yakınında) bulundu ve Yaklaşık 2,6 milyon yıl öncesine tarihleniyor.

Homo habilis

Anadolu'daki Buluntu Yerleri

- Konya Dursunlu,
- Yarımburgaz

The Paleolithic

↑ Pliocene (before *Homo*)

Lower Paleolithic

(c. 3.3 Ma – 300 ka)

- Oldowan (2.6–1.7 Ma)
- Madrasian Culture (1.5 Ma)
- Soanian (0.5–0.13 Ma)
- Acheulean (1.76–0.1 Ma)
- Clactonian (0.3–0.2 Ma)

Middle Paleolithic

(300–45 ka)

- Mousterian (160–40 ka)
- Aterian (c. 145,000–c. 30,000 bp)
- Micoquien (130–70 ka)

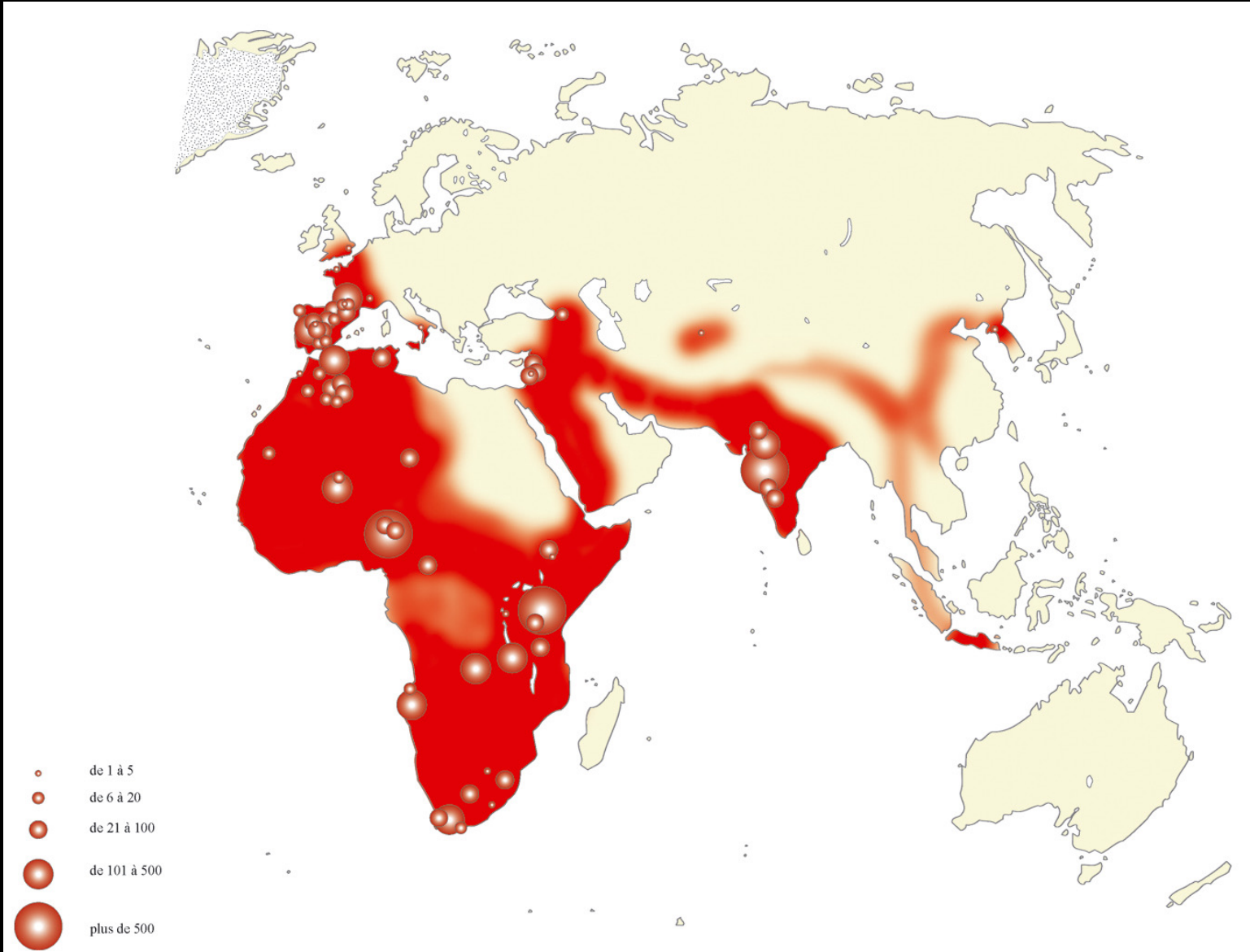
Upper Paleolithic

(50–10 ka)

- Emiran (50,000–40,000 bp)
- Ahmarian (46,000–42,000 bp)
- Châtelperronian (~44,500 – 36,000 bp)
- Lincombian-Ranisian-Jerzmanowician (43 ka)
- Aurignacian (46–43,000 – c. 26,000 bp)
- Khormusan (42,000–18,000 bp)
- Baradostian (36–18 ka)
- Périgordian (35–20 ka)
- Gravettian (33–24 ka)
- Antelian (32–20 bp)
- Mal'ta-Buret' culture (24,000 – 15,00 bp)
- Solutrean (22–17 ka)
- Halfan culture (22,000–14,000)
- Afontova Gora (21,000–12,000)
- Epigravettian (20–10 ka)
- Zarzian culture (20,000–10,000 bp)
- Iberomausian (~20,000–10,000)
- Kebaran (18,000 – 12,500 bp)
- Magdalenian (17–12 ka)
- Trialetian (16,000–8,000 bp)
- Hamburg (15,500–13,100 bp)
- Eburran industry (15,000–5,000 bp)
- Qadan culture (15,000 BP – 11,000 bp)
- Sabian (15,00 – 11,00 bp)
- Natufian culture (14,500–11,500 bp)
- Federmesser (14–13 ka)
- Ahrensburg (13–12 ka)
- Swiderian (11–8 ka)

↓ Mesolithic

Acheulean

1.76 milyon yıl önce
130.00 yıl önce

Homo erectus

Anadolu'daki Buluntu Yerleri

- Gaziantep
- Şanlıurfa
- Adıyaman

The Paleolithic

↑ Pliocene (before *Homo*)

Lower Paleolithic

(c. 3.3 Ma – 300 ka)

- Oldowan (2.6–1.7 Ma)
- Madrasiyan Culture (1.5 Ma)
- Soanian (0.5–0.13 Ma)
- Acheulean (1.76–0.1 Ma)
- Clactonian (0.3–0.2 Ma)

Middle Paleolithic

(300–45 ka)

- Mousterian (160–40 ka)
- Aterian (c. 145,000–c. 30,000 bp)
- Micoquien (130–70 ka)

Upper Paleolithic

(50–10 ka)

- Emiran (50,000–40,000 bp)
- Ahmarian (46,000–42,000 bp)
- Châtelperronian (~44,500 – 36,000 bp)
- Lincombian-Ranisian-Jerzmanowician (43 ka)
- Aurignacian (46–43,000 – c. 26,000 bp)
- Khormusan (42,000–18,000 bp)
- Baradostian (36–18 ka)
- Périgordian (35–20 ka)
- Gravettian (33–24 ka)
- Antelian (32–20 bp)
- Mal'ta-Buret' culture (24,000 - 15,00 bp)
- Solutrean (22–17 ka)
- Halfan culture (22,000–14,000)
- Afontova Gora (21,000–12,000)
- Epigravettian (20–10 ka)
- Zarzian culture (20,000–10,000 bp)
- Iberomaursian (~20,000–10,000)
- Kebaran (18,000 – 12,500 bp)
- Magdalenian (17–12 ka)
- Trialetian (16,000–8,000 bp)
- Hamburg (15,500–13,100 bp)
- Eburran industry (15,000–5,000 bp)
- Qadan culture (15,000 BP – 11,000 bp)
- Sebilian (15,000 -11,000 bp)
- Natufian culture (14,500–11,500 bp)
- Federmesser (14–13 ka)
- Ahrensburg (13–12 ka)
- Swiderian (11–8 ka)

↓ Mesolithic

Mousterian

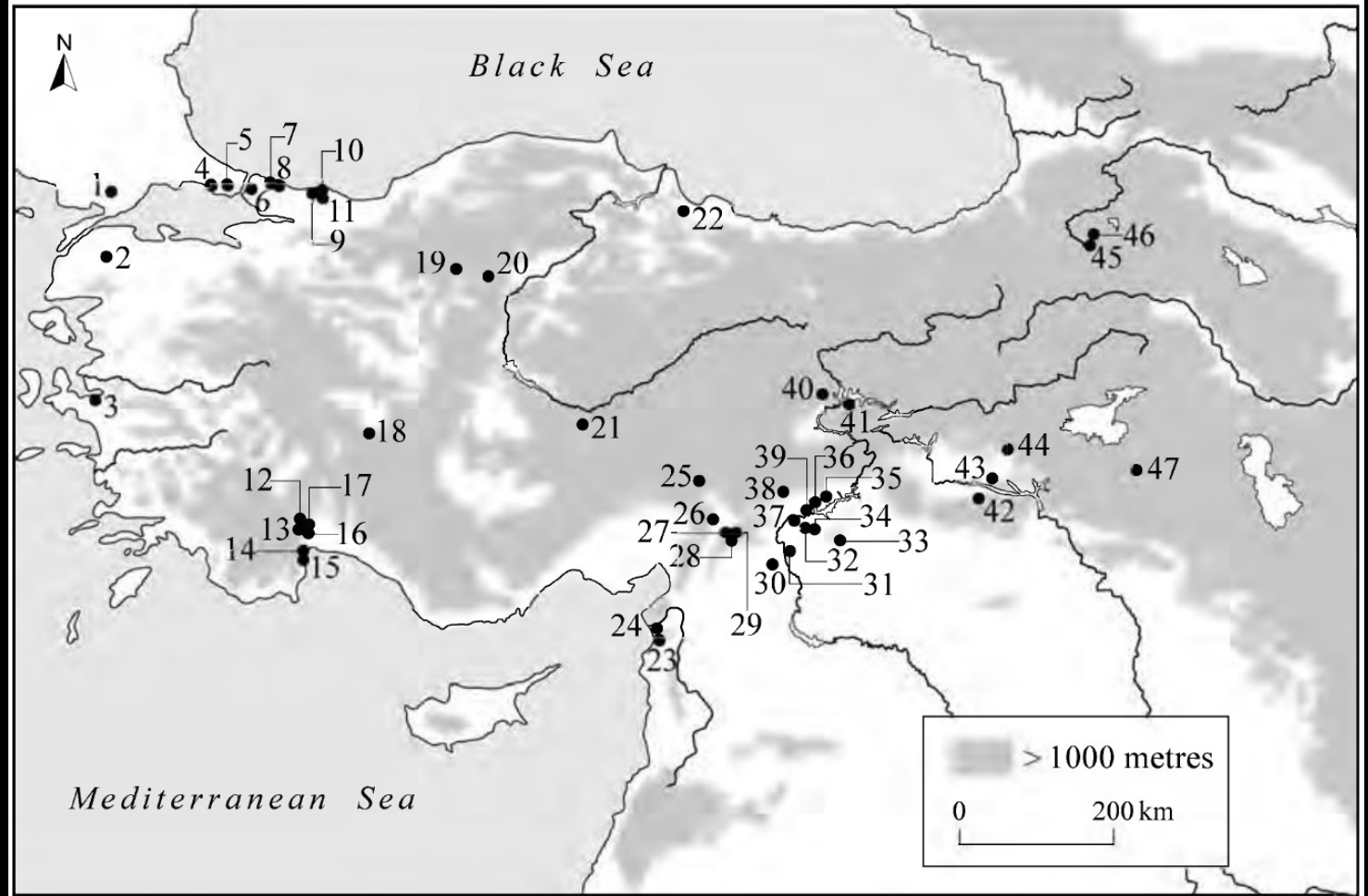

Neanderthal
Homo sapiens

160.000 yıl önce
40.000 yıl önce

Paleolitik Epipaleolitik

1 Yatak	13 Çarkini	25 Direkli Mağarası	37 Uluk Mevkii
2 Taşlıtarla Mevkii	14 Belbaşı	26 Metmenge	38 Palanlı
3 Narlıdere	15 Beldibi	27 Sam	39 Hamışkah Deresi
4 Eskice Sırtı	16 Kızılın	28 Şarklı	40 Küllünün İni
5 Yarımburgaz	17 Karain	29 Dülük	41 Karataş
6 Göksu	18 Dursunlu	30 Barak	42 Kortik Tepe
7 Gümüşdere	19 Çeçtepe	31 Karadağ Eteği	43 Demircitepe
8 Domalı	20 Etiyokuşu	32 Biris Mezarlığı	44 Hallan Çemi
9 Sarısu	21 Avla Dağ	33 Değirmentepe	45 Citavuz
10 Kefken	22 Tekeköy	34 Söğüt Tarlası	46 Ağziaçık Suyu
11 Cebeei	23 Üçağızlı Mağarası	35 Anep Sırtı	47 Tirşin
12 Öküzini	24 Kanal Mağarası	36 Şehremuz	

Yarımburgaz

Alt Paleolitik – MÖ 330.000 – 130.000

Mağara ayısı – Ursus deningeri

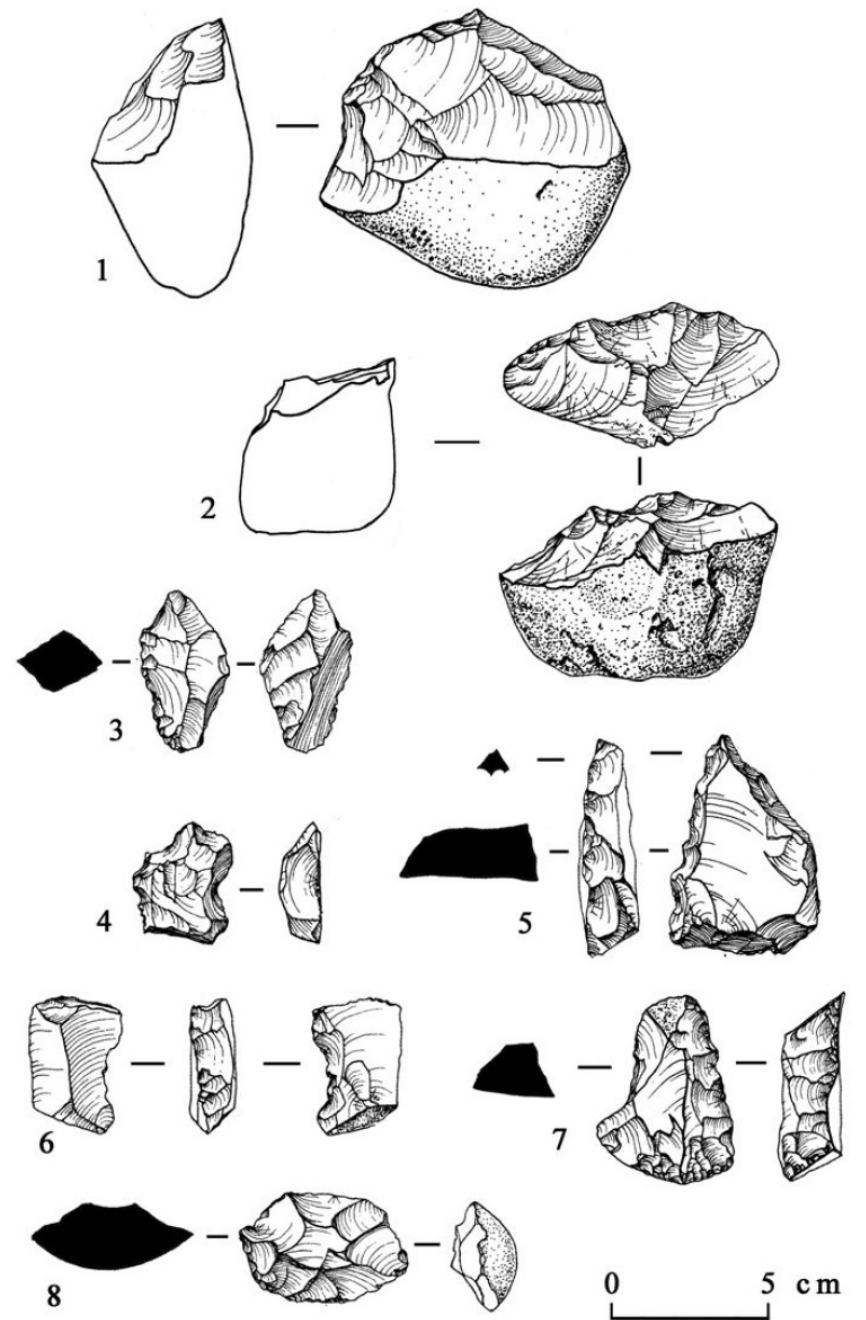

Figure 2.2 Lower Palaeolithic stone tools from Yarımburgaz Cave: 1, 2 Choppers. 3–7 Flake tools. 8 Flint core (adapted from Kuhn 2003)

Karain

Alt Paleolitik MÖ 500.000 – MÖ 250.000

Orta Paleolitik MÖ 200.000 – MÖ 45.000

Orta Paleolitik
Mousterian Tipi

Karain

Alt Paleolitik – MÖ 1 Milyon / 250 bin yıl

Orta Paleolitik – MÖ 250 bin / 45 bin

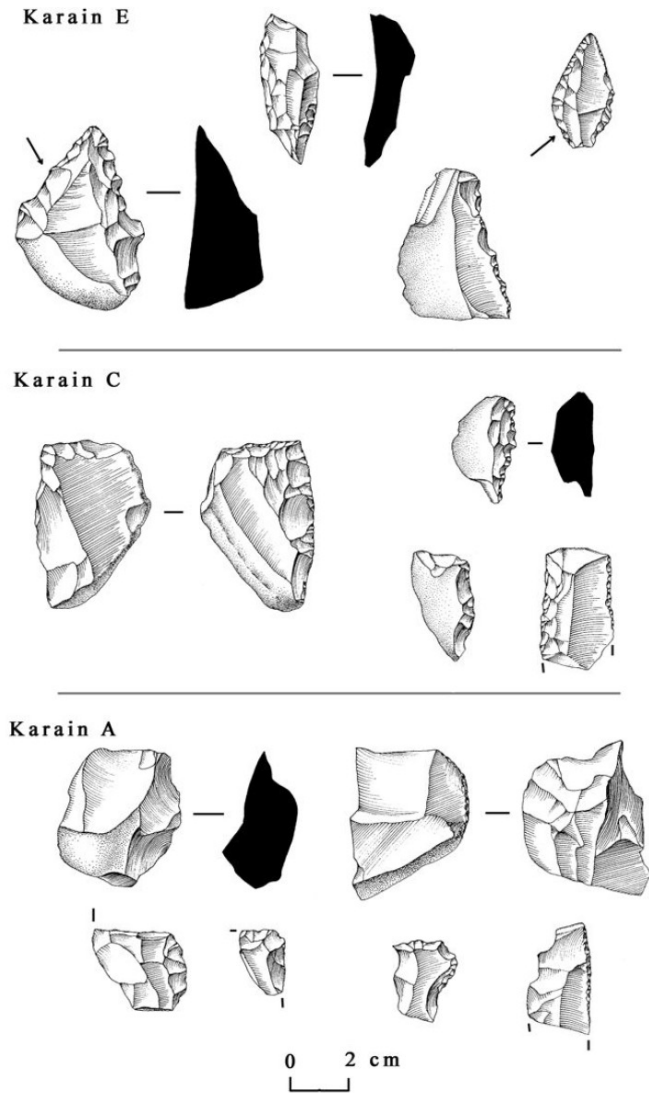

Figure 2.3 Lower Palaeolithic stone tools from Karain Cave, Levels A, C, and E (adapted from Otte et al. 1995c)

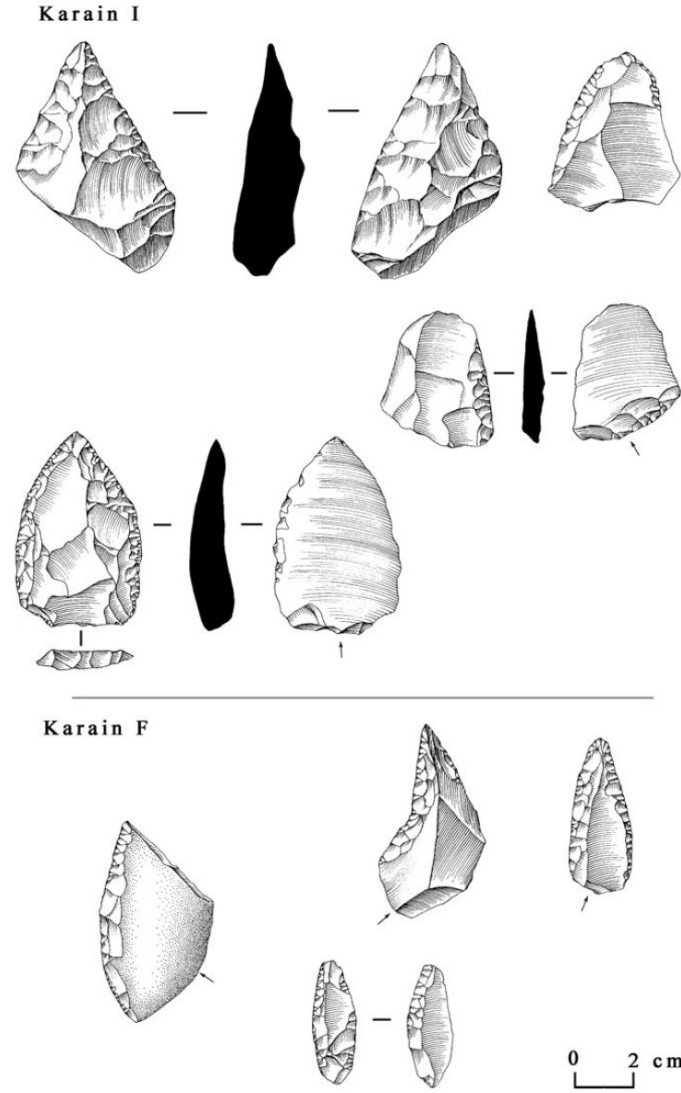

Figure 2.5 Middle Palaeolithic stone tools from Karain Cave, Levels F and I (adapted from Otte et al. 1995c)

Üst Paleolitik

Lascaux Mağarası – Fransa - MÖ 19.0000

Altamira Mağarası – İspanya - MÖ 16.000

Pech Merle Mağarası – Fransa MÖ 18.000

Laussel Venüsü – Fransa
MÖ 23.000

Hohlefels Venüsü – Almanya
MÖ 40.000 / 35.000

Brassempouy Venüsü – Fransa
MÖ 25.000

Willendorf Venüsü – Avusturya
MÖ 24.000

Mezolitik / Epipaleolitik

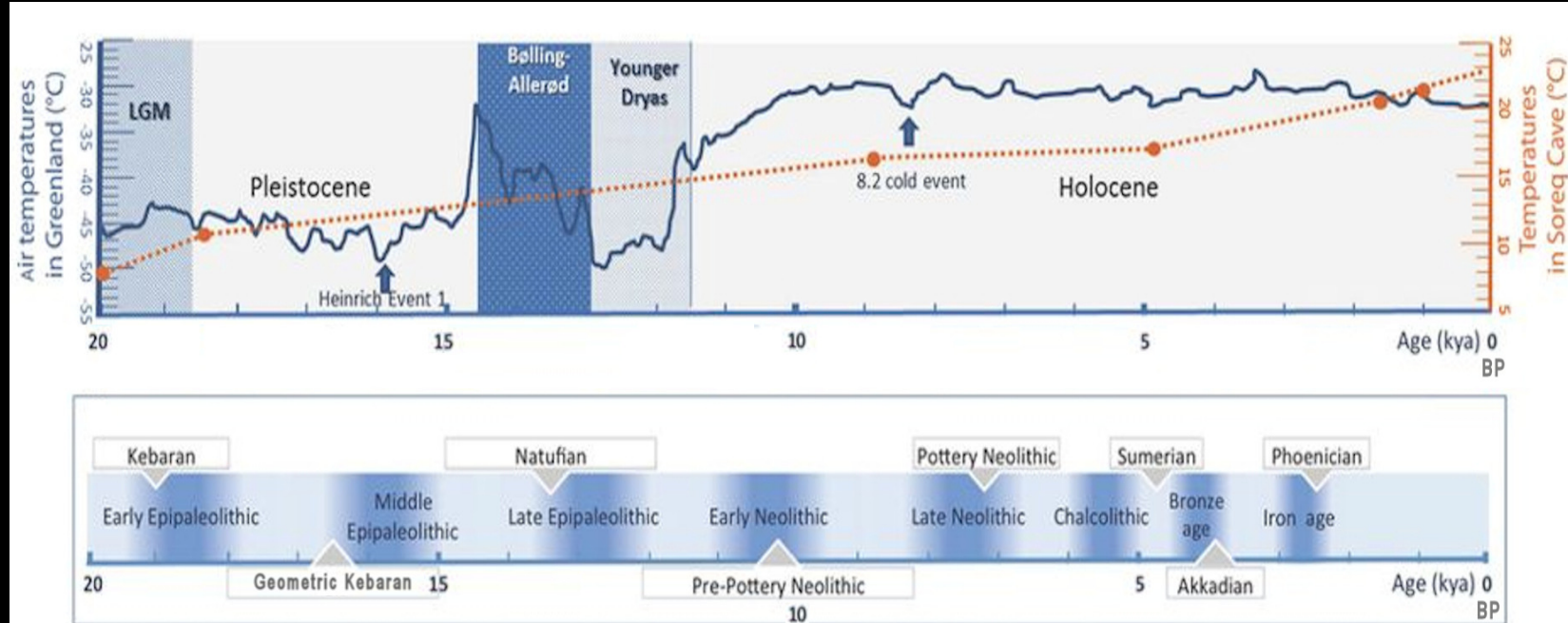
Avrupa / Anadolu ve Yakınođu

- Orta Taş devri
- Doğu Akdeniz, Yakınoğu ve Anadolu için MÖ 45.000-9.500; Kuzeybatı Avrupa MÖ 10.00-5.000 arası.
- Köpeğin evcilleştirilmesi
- Avcı toplayıcı – Protein ağırlıklı beslenmeden; yemiş, bitki kökleri menüye eklenir. Tahıl evcilleştirmenin ilk aşamaları.
- Mikrolit aletler.
- Hafif çukur tabanlı yuvarlak kulübeler.

• Anadolu'da:
Şanlıurfa: Bozova, Söğüt Tarlası
Antalya: Öküzini, Beldibi mağaraları
Şile, Ağva.

Kebaran Kültürü
MÖ 22.000 / 18.000

fosfen (phosphenes): baskı, karanlık, ses... içeren bir dizi koşul altında beyin görme merkezine giden uyarıyla oluşan görüntülerin, sürekli ve değişen bir çeşitlilik gösterme.

”insan varlığının tamamen duygu ve inançla kontrol edilmesi” Ioan M. Lewis

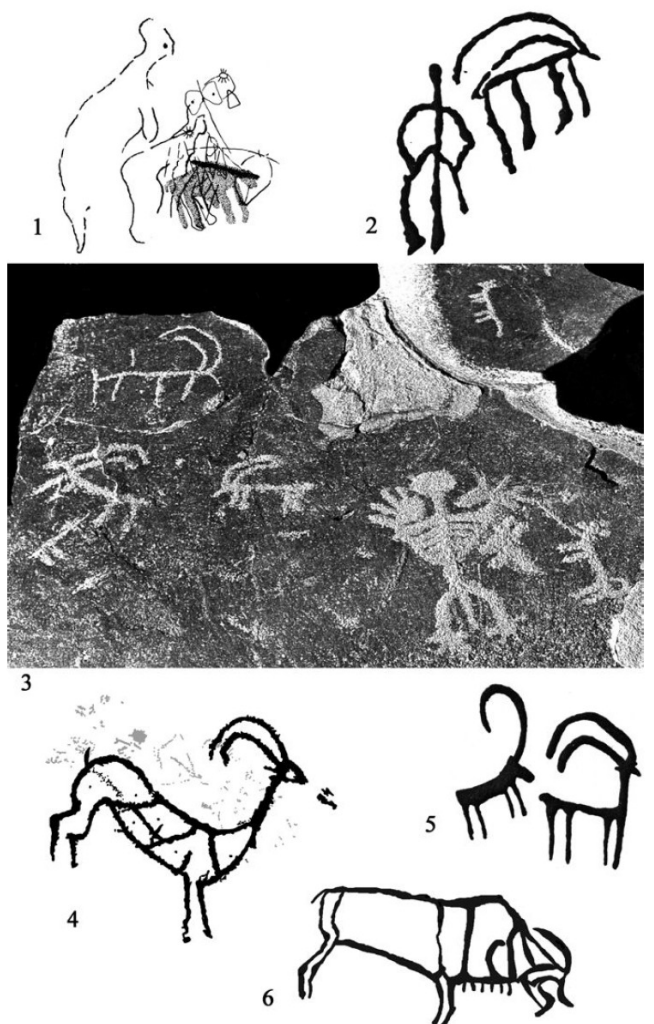

Figure 2.10 Rock engravings from Palanlı Cave (1, 2, 5), near Adıyaman, and Kahn-ı Melkan and That-ı Melkan on the Tırşın Plateau (3, 4, 6), in the Hakkâri region (adapted from Anati 1968; Özdoğan 2004)

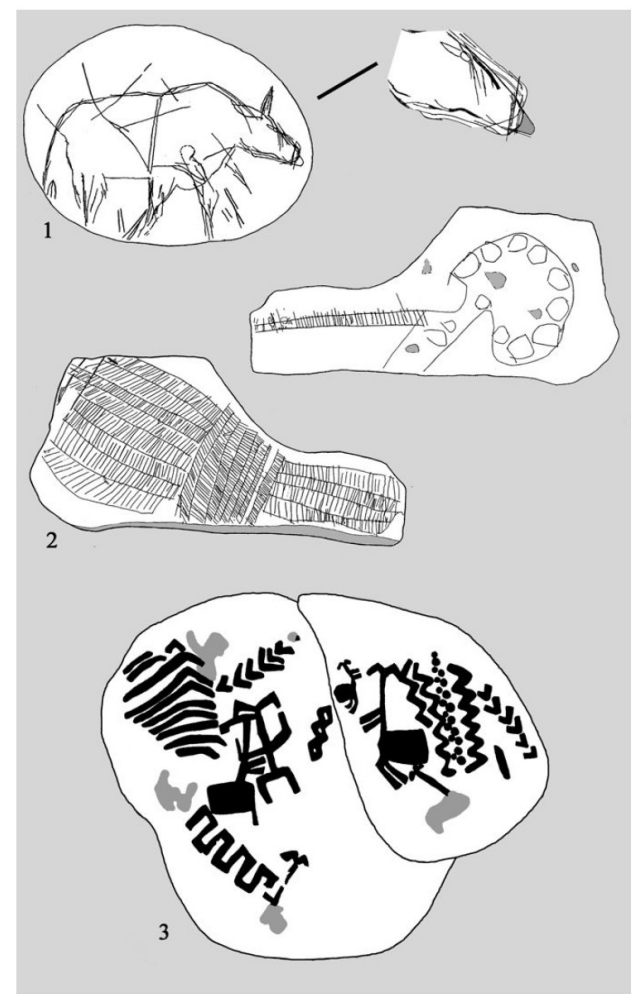

Figure 2.11 1 Incised pebble from Oküzini, depicting a bovid and hunter. The details are recognizable under a microscope. 2 Two faces of another pebble—one has a circular motif with a ladder-like attachment, whereas the other has a clustered of "ladders" (adapted from Otte et al. 1995a). 3 Rock painting from Latmos showing geometric motifs and figures (adapted from Peschlow-Bindokat 2007)

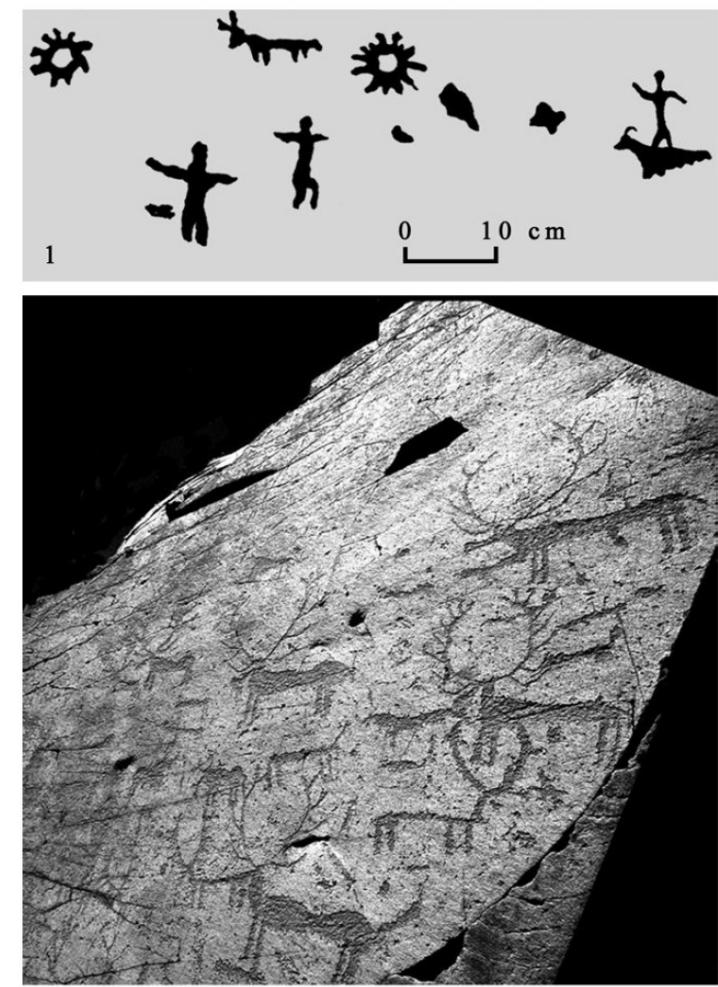

Figure 2.12 1 Rock painting from the Cave of Maidens, near Van. 2 Rock face with engravings from Çamılı, in the Kars province (adapted from Belli 2003b; Photo: Antonio Sagona)

Üçağızlı Mağarası

Hatay, Samandağ – MÖ 41.000 / 15.000

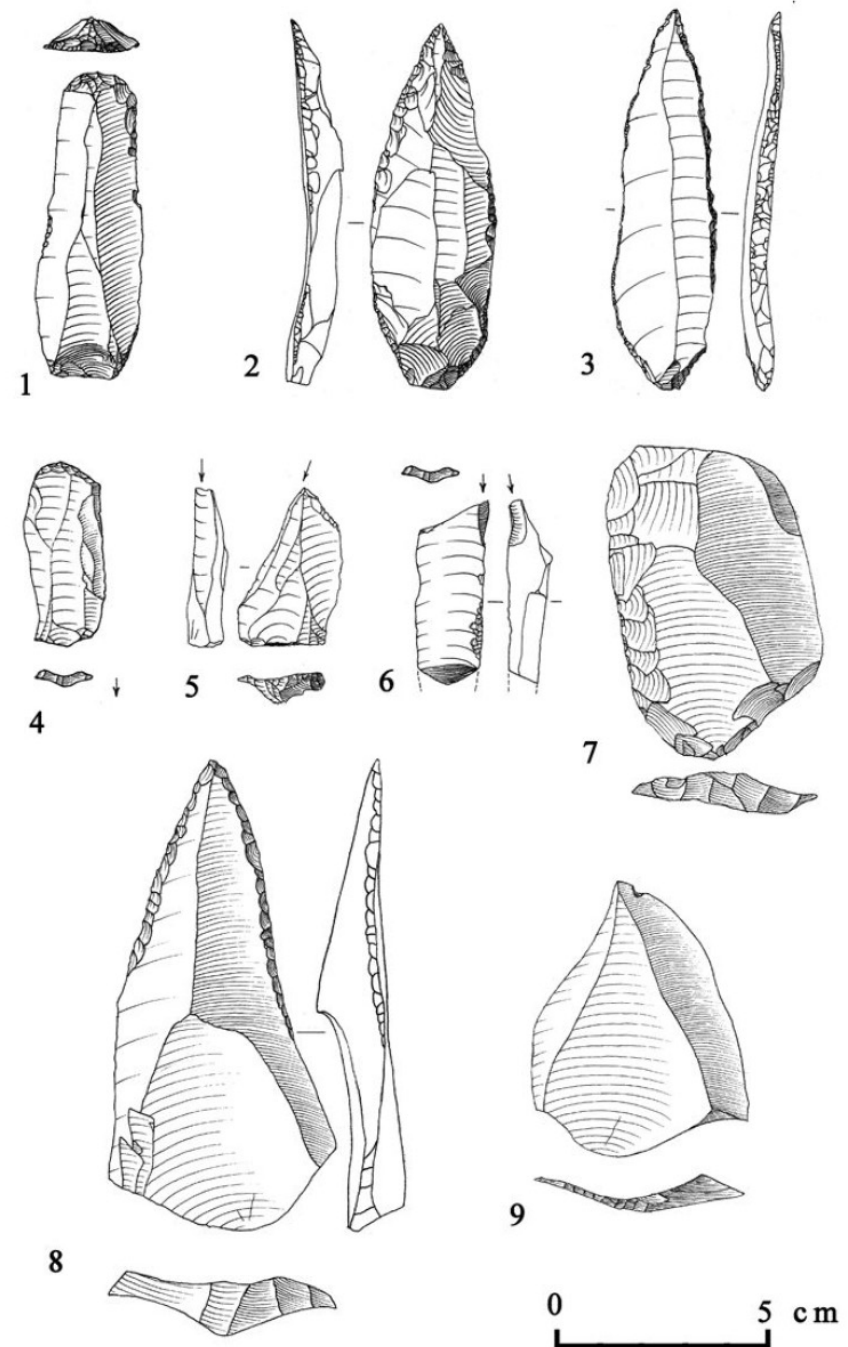

Figure 2.6 Early Upper Palaeolithic stone tools from Üçağızlı Cave (after Kuhn 2002)

Neolitik

Yeni Taş veya Cilalı Taş devri

Günümüze benzer iklim koşulları (4. Jeolojik zaman Holosen Dönemi).

İnsanın besin üretimine başlaması (tarım ve hayvan besiciliği), çömlekçilik, metalürji, yerleşik toplumların kurulması (insanların yaşadıkları yapılar barınaktan, evlere dönüşüyor), tekerleğin kullanılmaya başlanması.

İhtiyacından fazlasını üreterek gereğinde kullanılmak üzere besin biriktirme (artı ürün) – ticaret, toplumsal görevlerin oluşmaya başlaması (meslek), hiyerarşik örgütlenme (toplumsal sınıfların oluşmaya başlaması).

Neolitik Devrim (Tarım Devrimi):

1920'ler Avusturyalı arkeolog Gordon Childe.

Tarımın yayılması

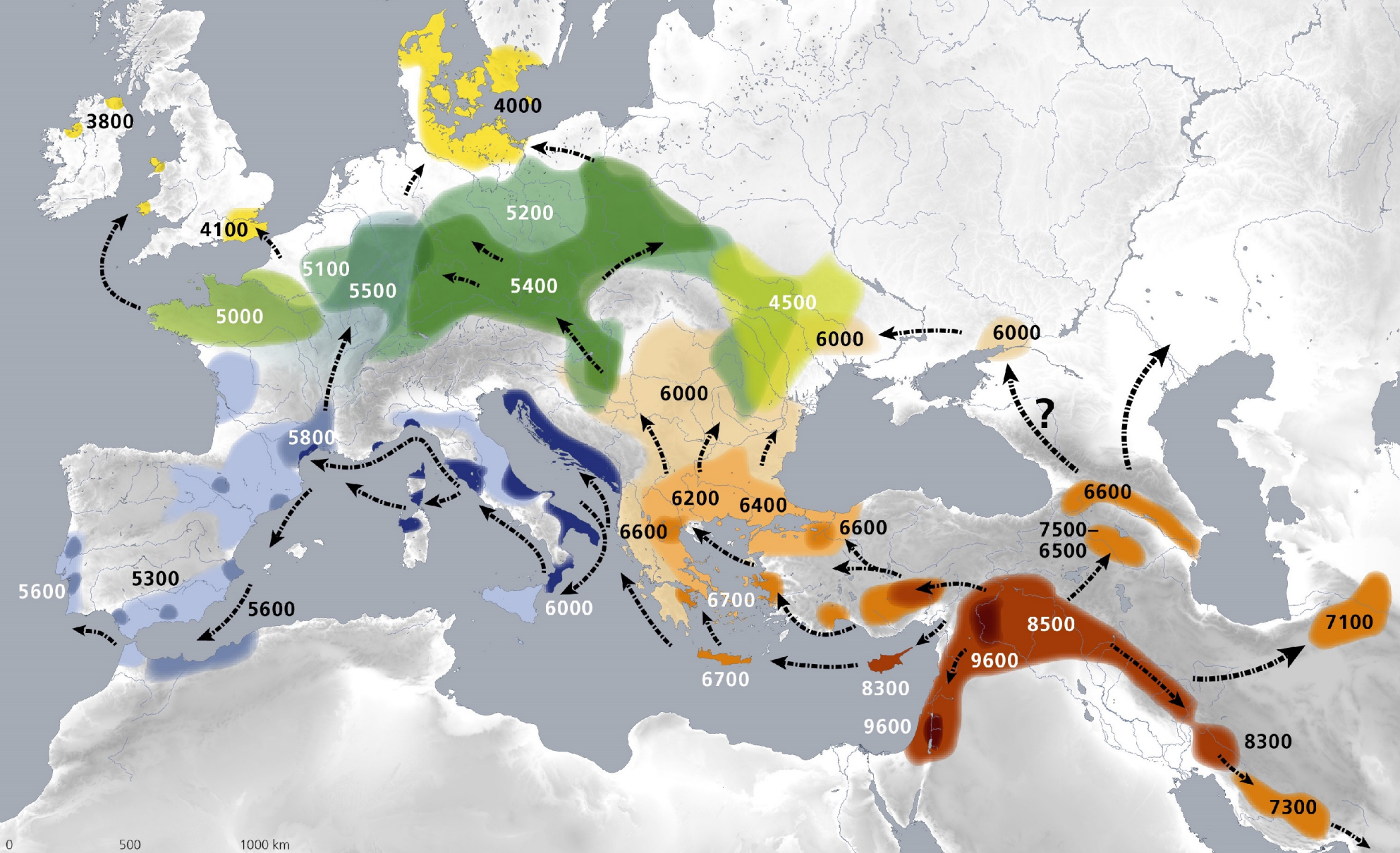
Römisch-Germanisches
Zentrumalmuseum
Leibniz-Forschungsinstitut
für Archäologie

R G Z M

Österreichisches
Archäologisches
Institut

Gronenborn/Horejs/Börner/Ober 2021.1
[CC BY 4.04]

0 500 1000 km

Sonuçlar/Değişimler

➤ **Nüfus artışı ve yayılma:**

Yeni tarım alanları ve hayvanların yayılması için alan arayışı.

➤ **Boy ve yaşam süresinin kısalması:**

Enfeksiyonlar ve kronik hastalıklar.

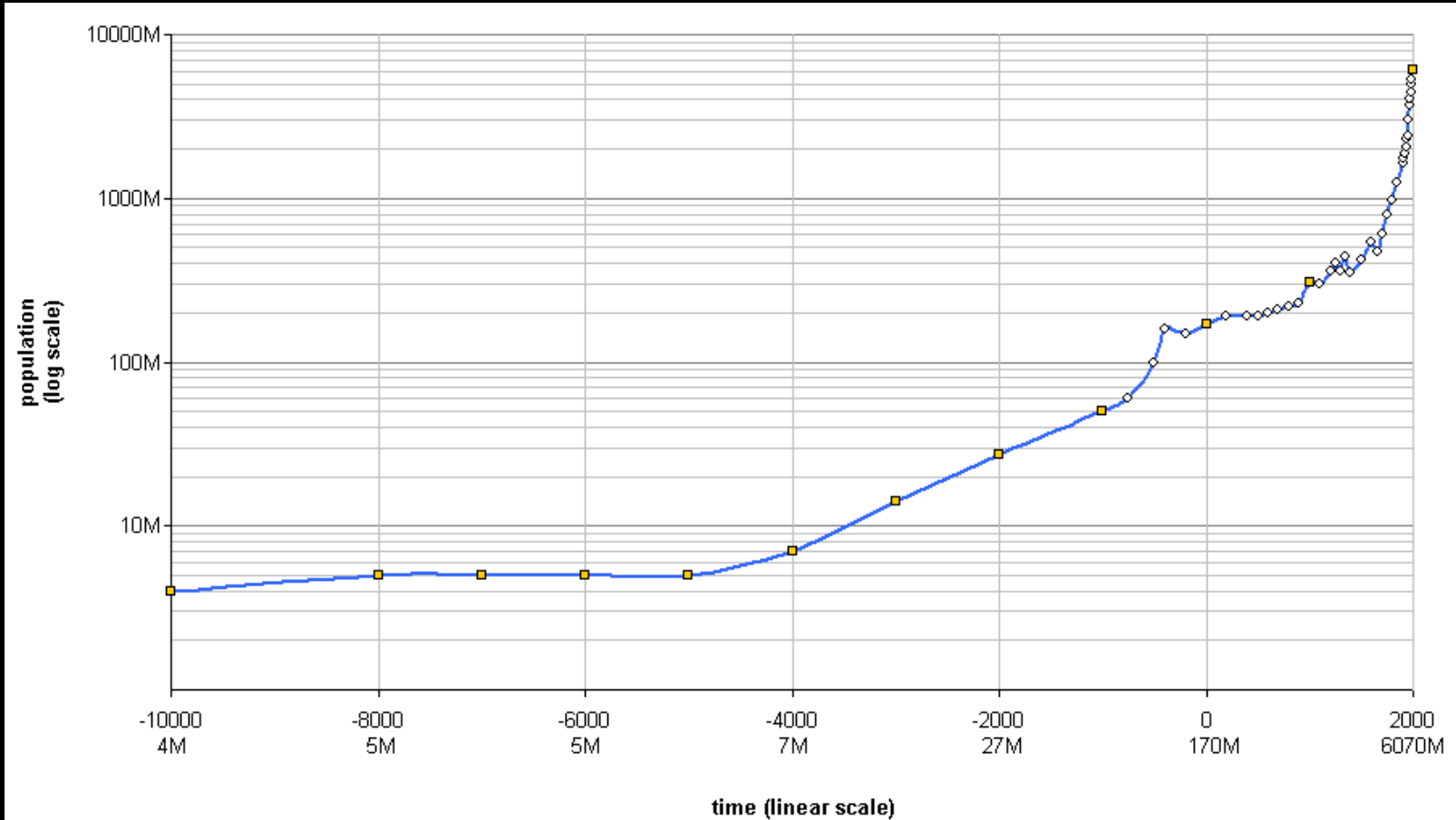
➤ **Demografi:** Yerleşme büyüklüklerinin (küçük, orta ve büyük yerleşmeler) artışı

Yerleşme sayısının artışı

Yerleşme çeşitliliğinin artması (mezra, köy, kasaba, mevsimlik)

Yerleşmede süreklilik (PPNA 250-1000 yıl; PPNB .400-2000 yıl)

* Höyükleşme

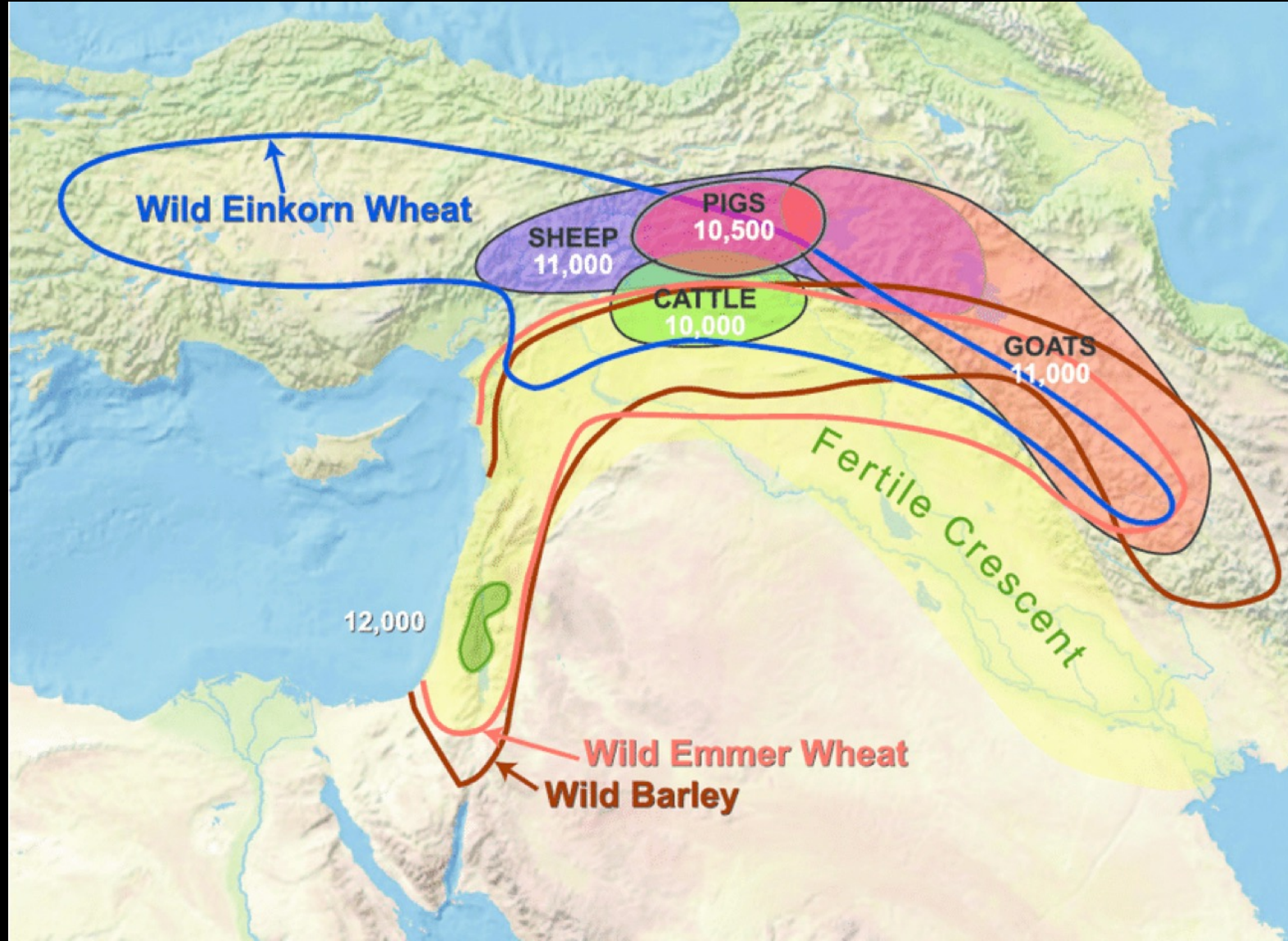

Sonuçlar/Değişimler

- **Ekonomi:** Çekirdek aile, ev sakinlerinin sosyal rollerinin değişimi (?)
Çok çeşitli ekonomik olasılıklar (avcı-toplayıcı, tarımcı, hayvancı)
Değiş-tokuş ürünlerinde çeşitlilik
Geniş coğrafi ölçekte değiş-tokuş/ticaret olarak özetlenebilir.
- **Sosyal Yaşam:** Ritüel ve seremoni öğelerin çeşitlenmesi
Kült yapılarının ortaya çıkışı
Ritüel yerlerin ortaya çıkışı
Atalara atfedilen değerler-kafatası kültü
Bölgesel sembolik yapı/din
- **Teknoloji:** Sürtmetaş aletlerin çeşitlenmesi
Çanak Çömlek (Geç PPNB)
Metal kullanımı (Bakır)
Mimaride daireselden dörtgene geçiş
Sıva ve sönmüş kirecin yaygın kullanımı

Nerede Başladı?

Bereketli Hilal (Fertile Crescent): Terim ilk kez 1914'de Amerikalı arkeolog James Henry Breasted tarafından kullanılmıştır.

■ Tarımın ortaya çıktığı bölgeler ve tahmini yayılımı:

Neolitik: MÖ 10200-2000

Üst sınır: Bitki ve hayvanların evcilleştirilmesi, yerleşik yaşam.

Alt sınır: Metal aletler kullanımının yaygınlaşması.

Bereketli Hilal: MÖ 9000

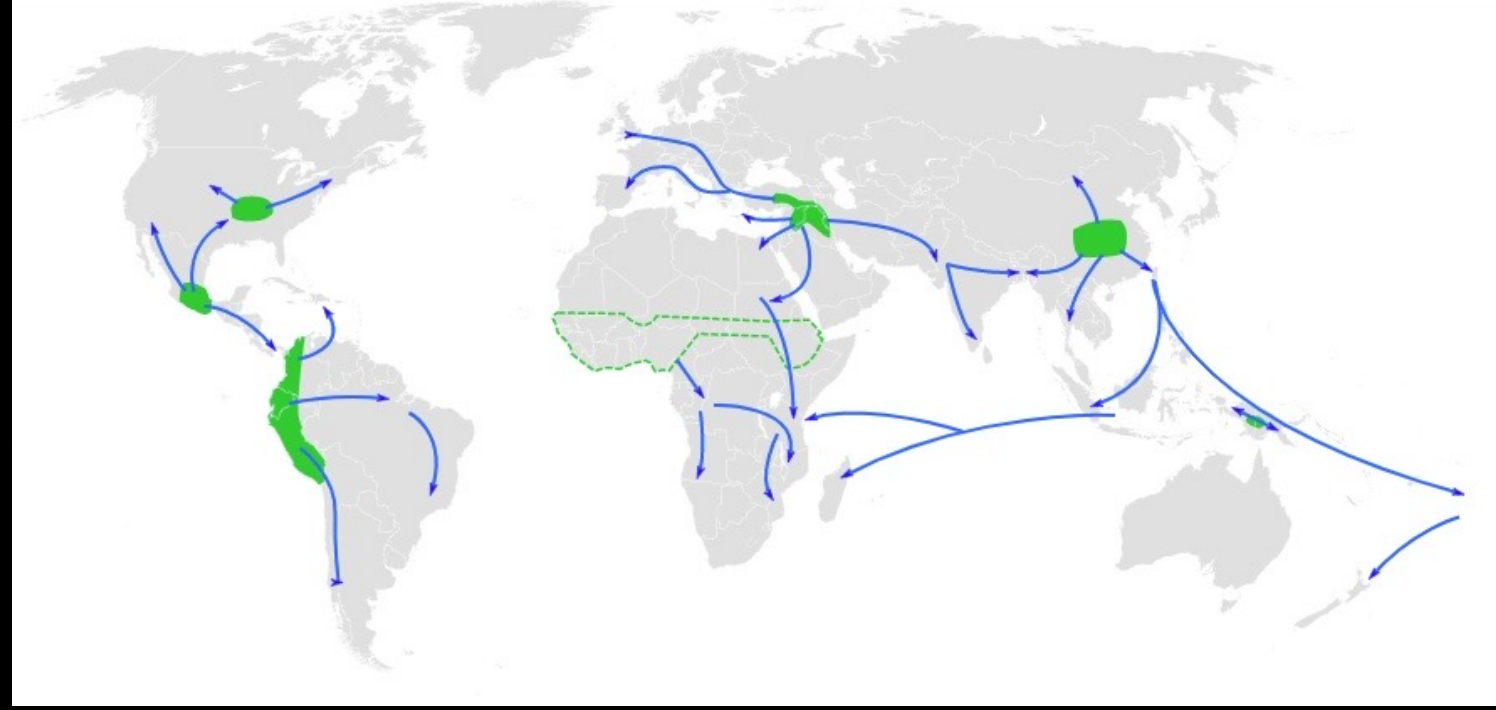
Yangtze ve Yellow River: MÖ 7000

Yeni Gine: MÖ 7000-6000

Güney Amerika: MÖ 3000-2000

Orta Amerika: MÖ 3000-2000

Kuzey Amerika: MÖ 2000-1000

Bitkilerin Evcilleştirildikleri Bölgeler:

❖ **Yakın Doğu (Bereketli Hilal):** Buğday ve arpa, keten, mercimek, nohut, incir, hurma, üzüm, zeytin, marul, soğan, lahana, havuç, salatalık ve kavun.

❖ **Afrika:** Darı, Afrika pirinci, börülce, yer fıstığı, palmiye yağı, karpuz ve bamyası.

❖ **Çin-Japonya:** Darı, pirinç, buğday ve soya fasulyesi.

❖ **Güneydoğu Asya:** Pirinç, güvercin bezelye, turunçgiller, hindistan cevizi ve şeker kamışı.

❖ **Orta ve Kuzey Amerika:** Mısır, kabak, fasulye, biber, tatlı patates ve ayçiçeği.

❖ **Güney Amerika:** Patates, fıstık, pamuk ve mısır.

Neolitik Dönemin Evreleri

➤ Çanak Çömleksiz Neolitik – Akeramik – PPN (Pre-Pottery Neolitik)

PPNA

MÖ 11.500/10.000'de başlıyor. Yabani hububatlar hasat edilmiştir. Belki de erken tohum seçimi ve yeniden tohumlama meydana gelmiştir. Tahıl un haline getiriliyor. Hayvanlar evcilleştirildi. İncir üretimi (Jericho). Yuvarlak, eliptik, sekizgen yapı kalıntıları.

Jericho-Filistin, Göbekli Tepe, Gıgal-Filistin, Byblos-Lübnan

PPNB

MÖ 8800'de başlıyor. Evcil hayvanlara bağımlılık artıyor. Yapıların planları değişmeye başlıyor, zemin ve duvarlarda kil sıva kullanılması.

➤ Çanak Çömleklili Neolitik – Keramik – PN (Pottery Neolitik)

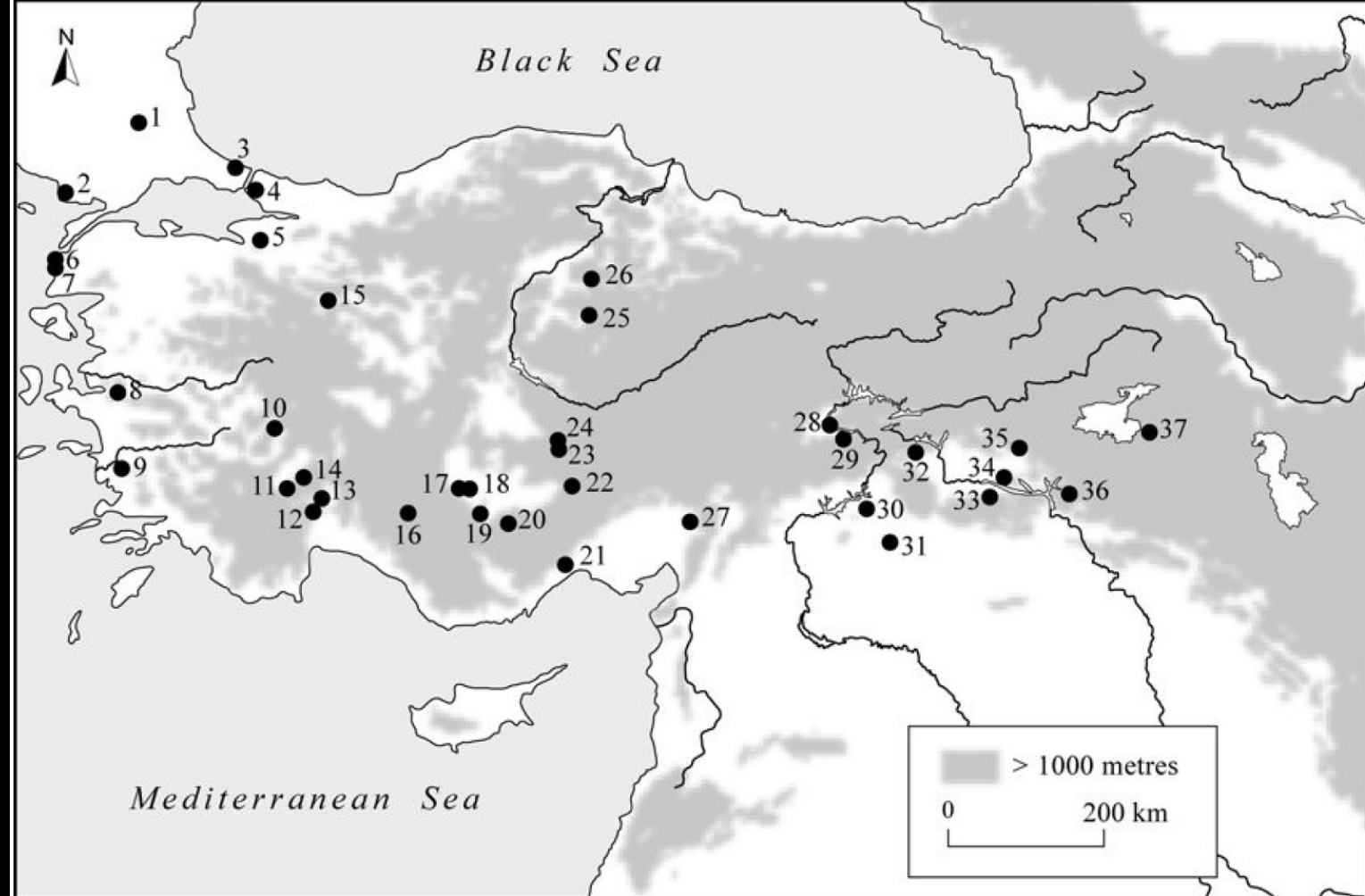
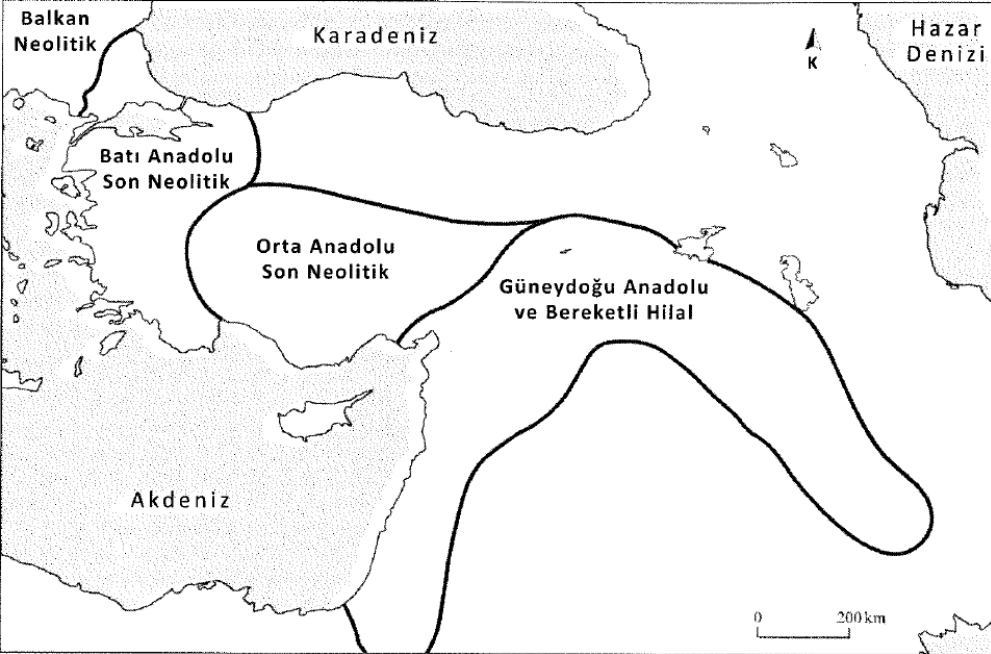
Bereketli Hilal'de MÖ 6.000'de başlıyor.

Halaf ve Ubaid kültürü

Fertile Crescent
Heavy Neolithic
Shepherd Neolithic
Trihedral Neolithic
Pre-Pottery (A, B)
Qaraoun culture
Tahunian culture
Yarmukian Culture
Halaf culture
Halaf-Ubaid Transitional period
Ubaid culture
Byblos
Jericho
Tell Aswad
Çatalhöyük
Jarmo
Europe
Arzachena culture
Boian culture
Butmir culture
Cardium Pottery culture
Cernavodă culture
Coşofeni culture
Cucuteni-Trypillian culture
Dudeşti culture
Gorneşti culture
GumeiŃa-Karanovo culture
Hamangia culture
Khirokitia
Linear Pottery culture
Malta Temples
Ozieri culture
Petreşti culture
Shulaveri-Shomu culture
Sesklo culture
Tisza culture
Tiszapolgár culture
Usatovo culture
Varna culture
Vinča culture
Vučedol culture
Neolithic Transylvania
Neolithic Southeastern Europe
China
Peiligang culture
Pengtoushan culture
Beixin culture
Cishan culture
Dadiwan culture
Houli culture
Xinglongwa culture
Xinle culture
Zhaobaogou culture
Hemudu culture
Daxi culture
Majiabang culture
Yangshao culture
Hongshan culture
Dawenkou culture
Songze culture
Liangzhu culture
Majayao culture
Qijialing culture
Longshan culture
Baodun culture
Shijiahe culture
Yueshi culture
Tibet
South Asia
Mehrgarh
Gufkara
Burzaham
Chirand
Mundigak
Koldihwa
Brahmagiri
Neolithic Philippines
Jade culture

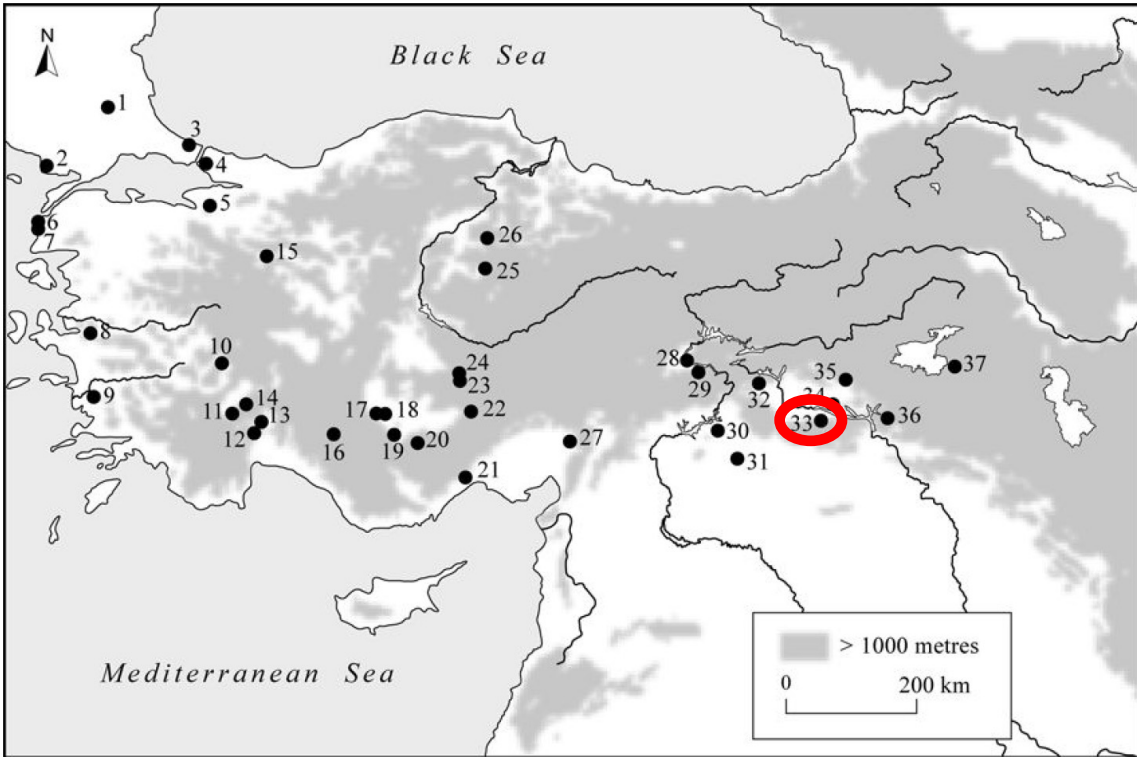
PPN

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Körtik Tepe

Diyarbakır ilinin Bismil ilçesine bağlı Ağıl (Kürtçe: Anjoli) köyü
MÖ 10700 – MÖ 9300 (PPNA) – Avcı Toplayıcı

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Körtik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyukkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmenetepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

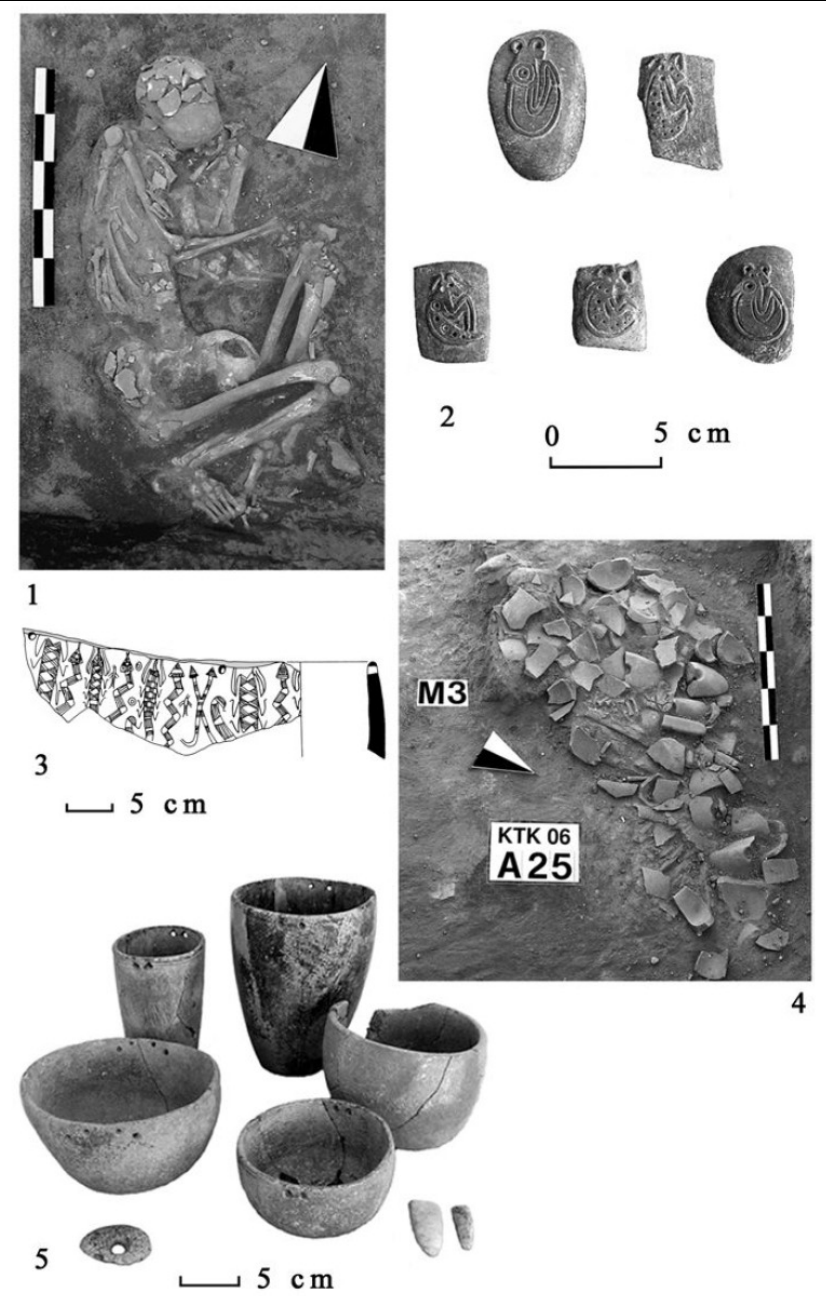
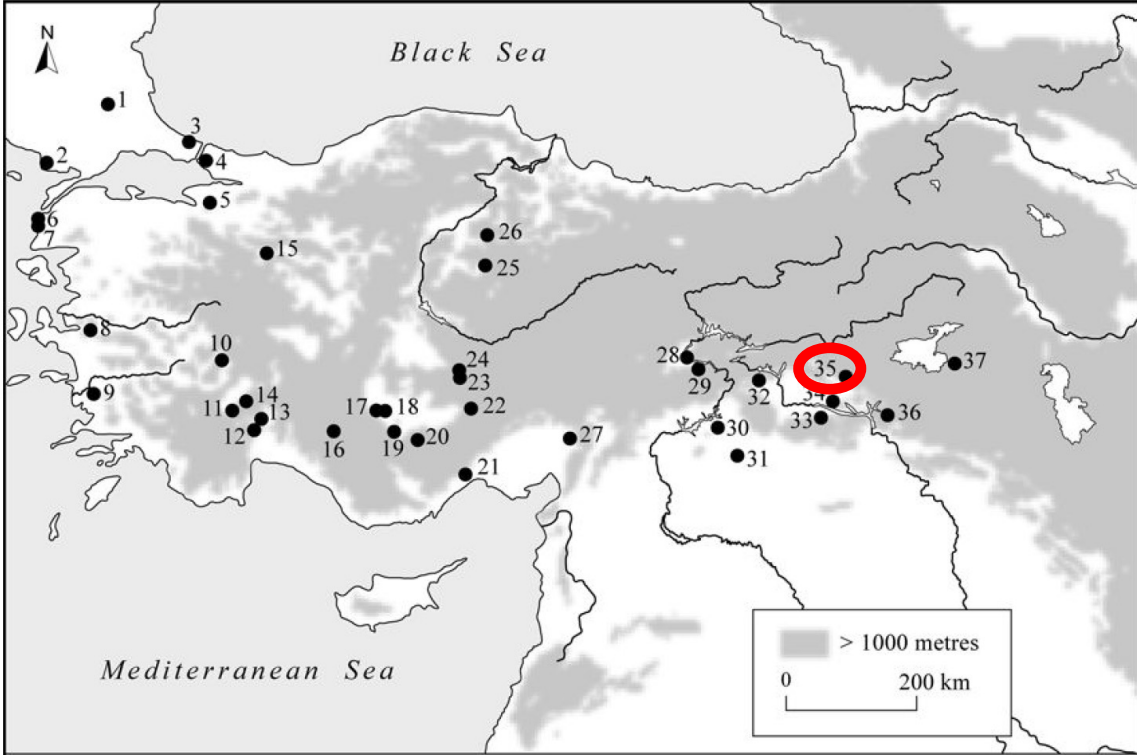

Figure 2.8 Körtik Tepe: 1 Burial in flexed position. 2 Decorated stone objects. 3 Drawing of chlorite vessel richly decorated with incised representations of snakes and other reptiles. 4 Deposit of fragmented stone vessels. 5 Group shot, showing stone vessels with perforated rim, pendant, and polished tool artefacts (adapted from Özkaya and Sarı 2007; Schmidt 2006)

Hallan Çemi

Batman il merkezinin 50 km kuzeyinde. 1990-94 arasında kazılıyor.

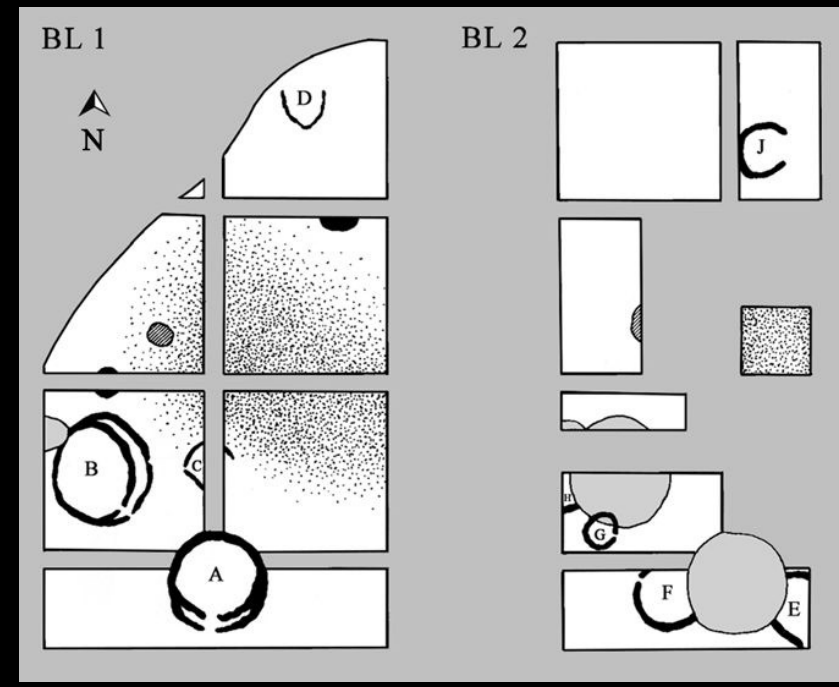
MÖ 9700 – MÖ 9200 (PPNA) – Avcı Toplayıcı – Natufian Kültürü ile etkileşim.

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmenetepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Domuzun evcilleştirilmesi

[İleri okuma linki](#)

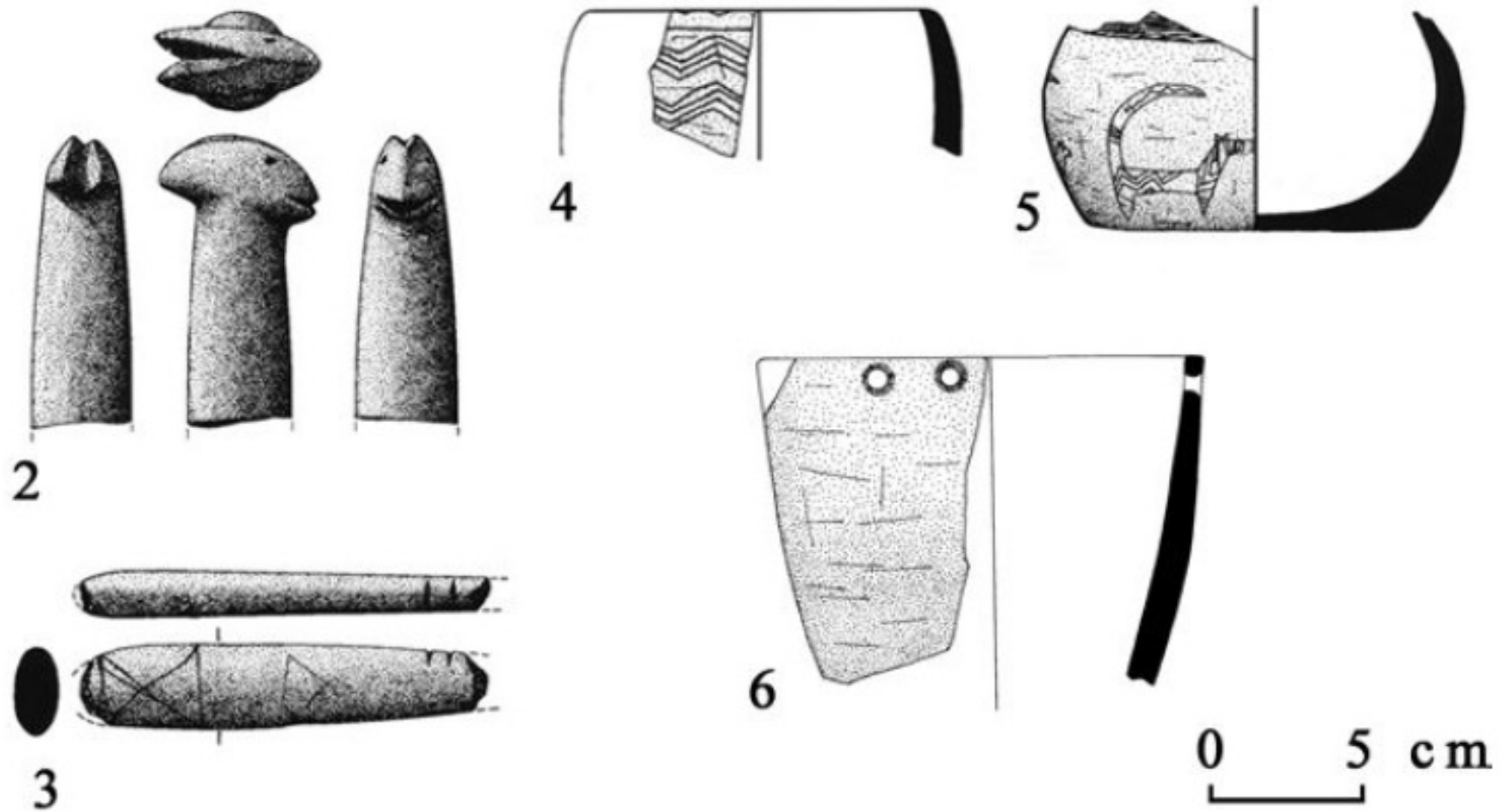
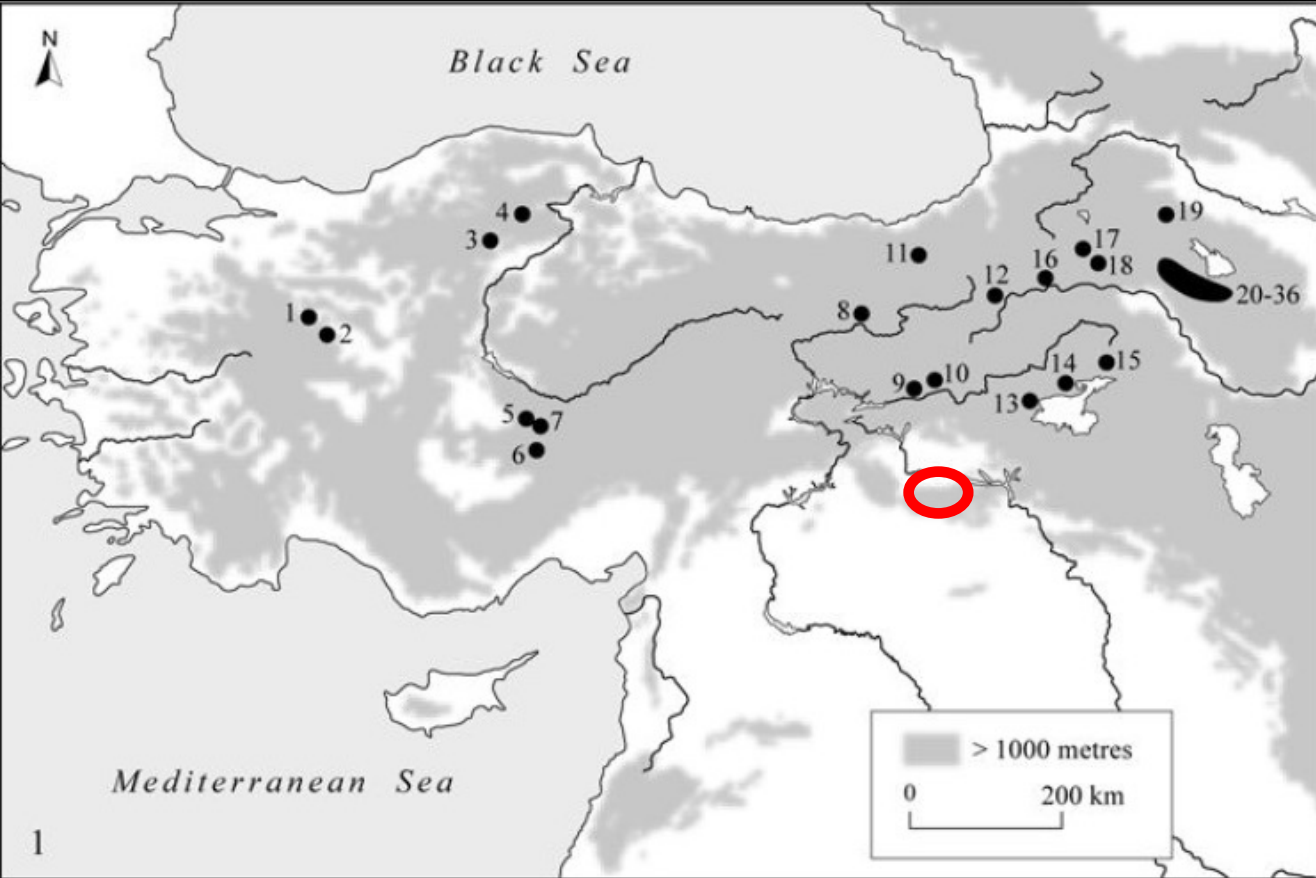

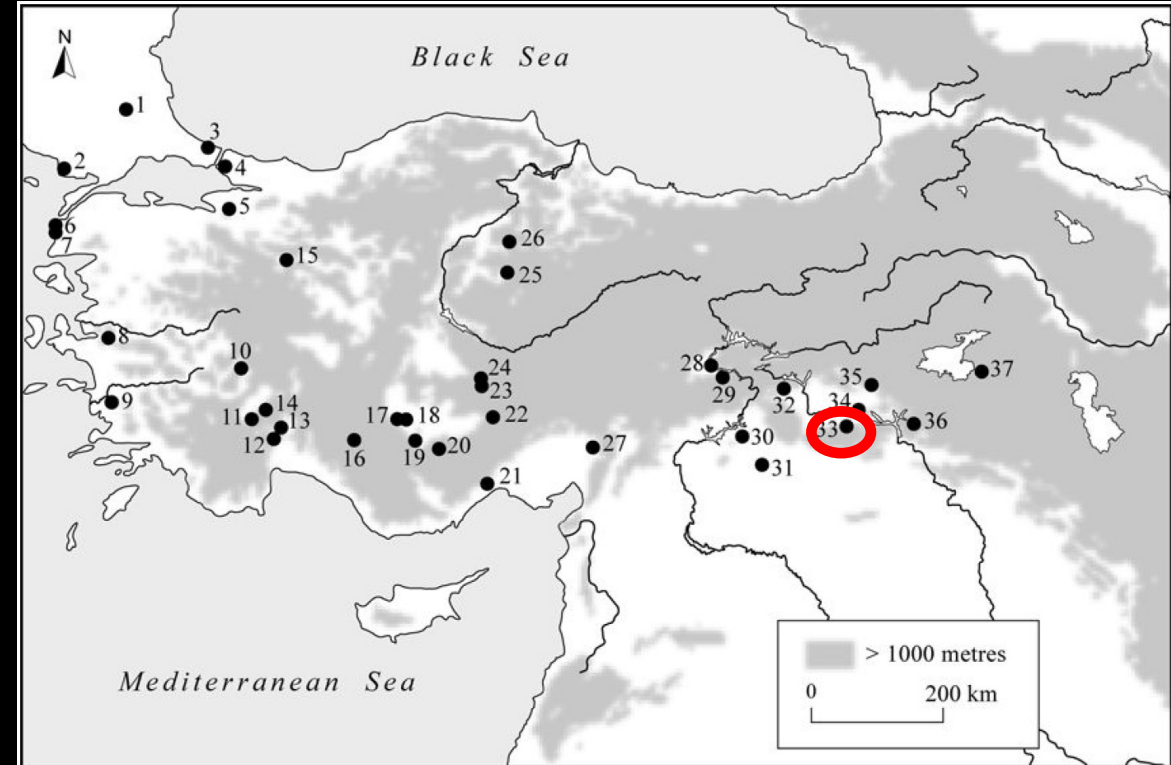
Figure 2.7 Hallan Çemi: 1 Plan of the round huts. 2, 3 Sculpted and decorated pestles. 4–6 Stone vessels (adapted from Rosenberg 2007)

Obsidyen Kaynakları

Hallan Çemi'deki ilk yerleşim evresi olan yuvarlak planlı yapılar evresinden beri obsidyen buluntular vardır. Bu da komşularıyla kültürel etkileşimde olduğu şeklinde yorumlanmıştır.

1 Kalabak	6 Göllüdağ	11 İkizdere	16 Sarıkamış
2 Keçiçayırı	7 Nenezi	12 Pasinler	17 Kars
3 Sakaeli	8 Erzincan	13 Nemrut	18 Yağlıca
4 Yağlar	9 Bingöl	14 Süphan	19 Chikiani
5 Acıgöl	10 Çavuşlar	15 Tendürek	20-36 Armenian sources

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçesme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

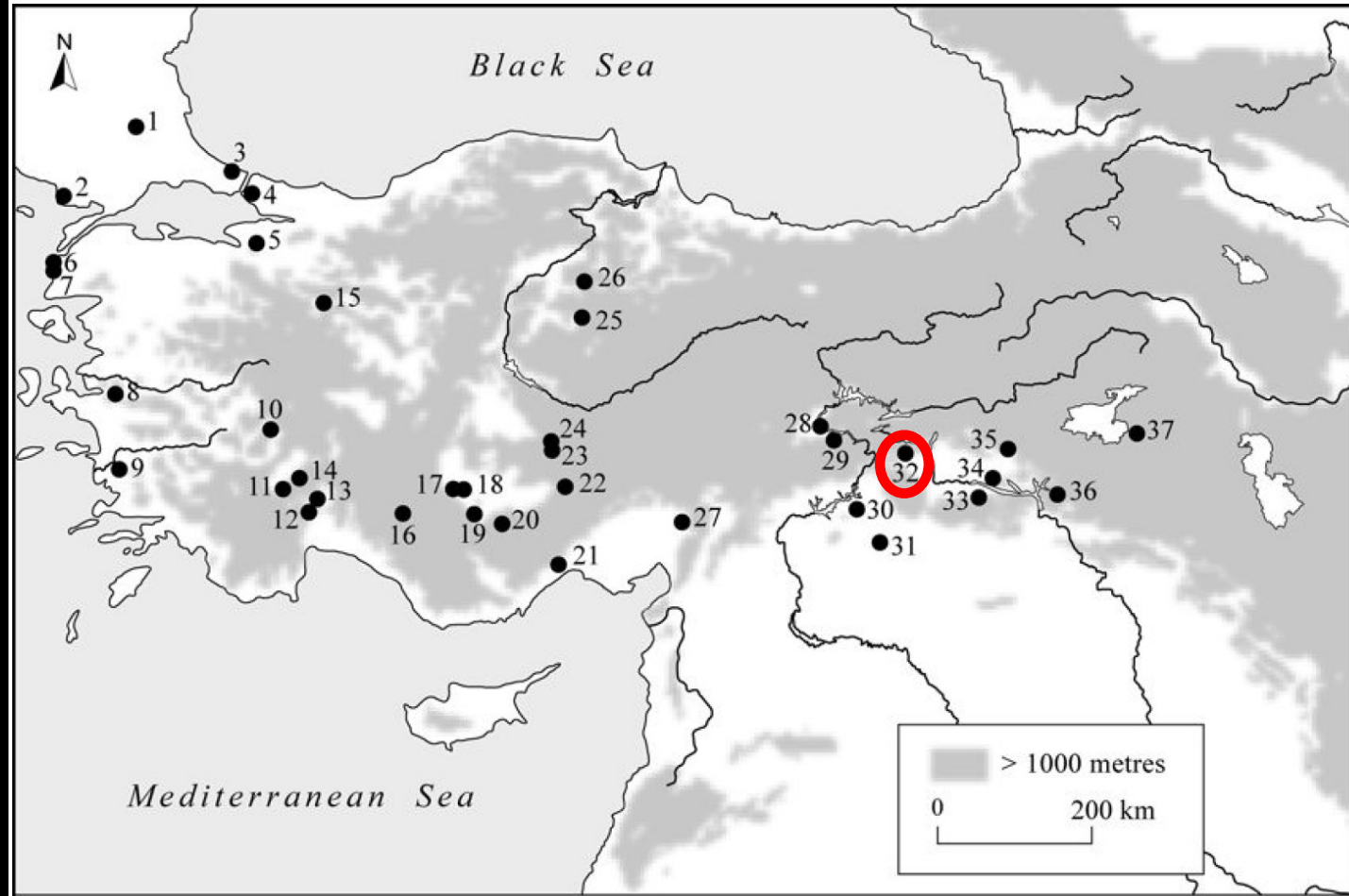
Çayönü

Diyarbakır'ın kuzeybatısındaki, Ergani İlçesi'nin 7 km güneybatısındadır.

1964-1992 yılları arasında kazılıyor.

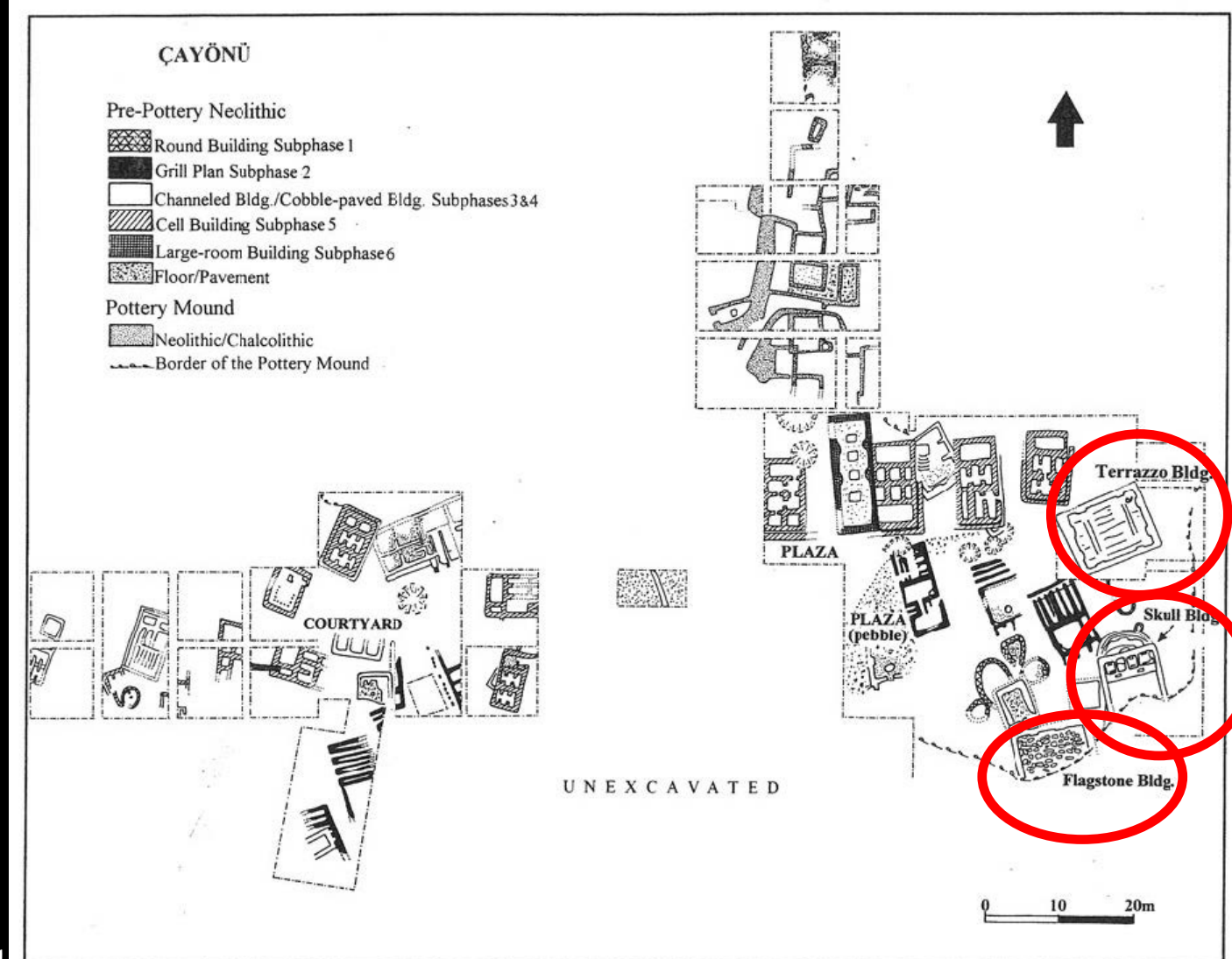
MÖ 10.500 – MÖ 6000

Kalkolitik, ETC, DÇ, Ortaçağ

1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 Ilıpınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmen-tepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Çayönü

Geniş odalı yapılar – PPNC MÖ 6200/MÖ 6000

Hücre planlı yapılar – PPNB-C MÖ 6600/MÖ 6300

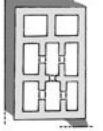
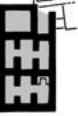
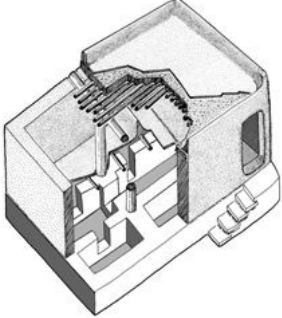

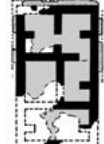

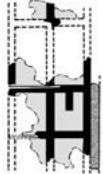
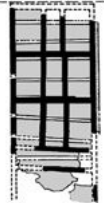

Bu evrenin son aşamasında, tahıllar başlıca besin ögesi haline gelmişlerdir.

Taş döşemeli yapılar – PPNB MÖ 7000/MÖ 6600

Kanallı yapılar – PPNB MÖ 7100/MÖ 7000

Izgara planlı yapılar – PPNA-B MÖ 7400/MÖ 7100

Yuvarlak planlı çukur yapılar – PPNA MÖ 8200/MÖ 7400

	Çayözü	Hallan Çemi	Nevalı Çori	Cafer Höyük
8				
7				
6	 			
5	 			
4				
3				
2				
1				

Çayönü
Basit Kulübe - Evre I
Ergani - Diyarbakır

Yuvarlak planlı çukur yapılar PPNA MÖ 8200/MÖ 7400

Natufian kültürüne benzer planlı yapılar.

Saz-dal örgü (pisé/bağdadi) kil ile sıvanmış, taş ile çevrelenmiş.

Zemin bir miktar yerin altında.

Yuvarlak ve dörtgen planlı yapılar iki farklı sosyo-ekonomik tip yansıtır:

1. Yuvarlak planlı: Merkezi bir kamusal depolama yerlerine sahiptir. Tüm aile için değil, bireysel kullanıma sahip.

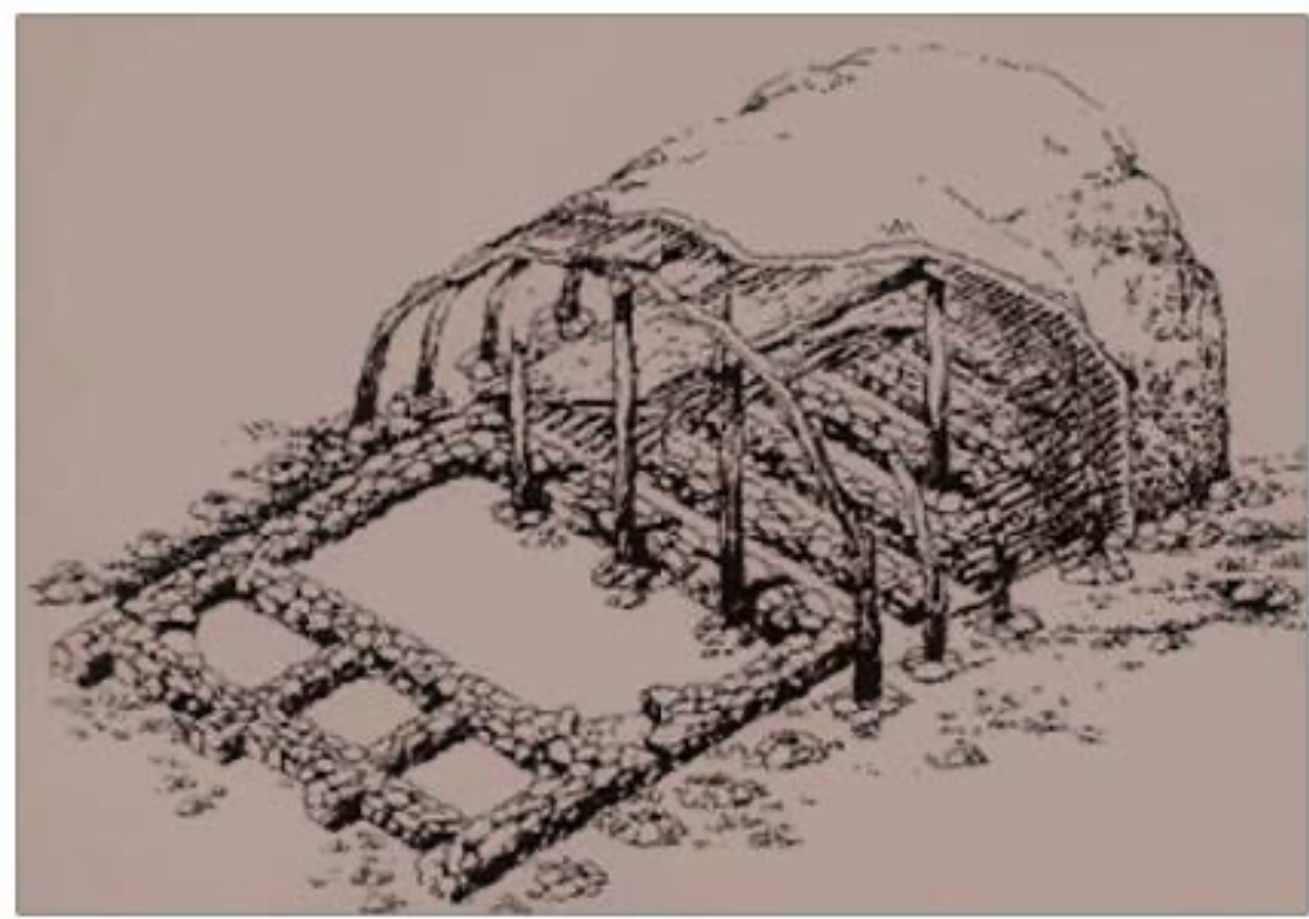
Küçük malahit boncuklar bulunmuştur.

Izgara planlı yapılar

PPNA-B MÖ 7400/MÖ 7100

Yuvarlak ve dörtgen planlı yapılar iki farklı sosyo-ekonomik tip yansıtır:

2. Dörtgen planlı: Depolama yerleri özeldir, yani haneye aittir. Çekirdek aile ikamet etmektedir.

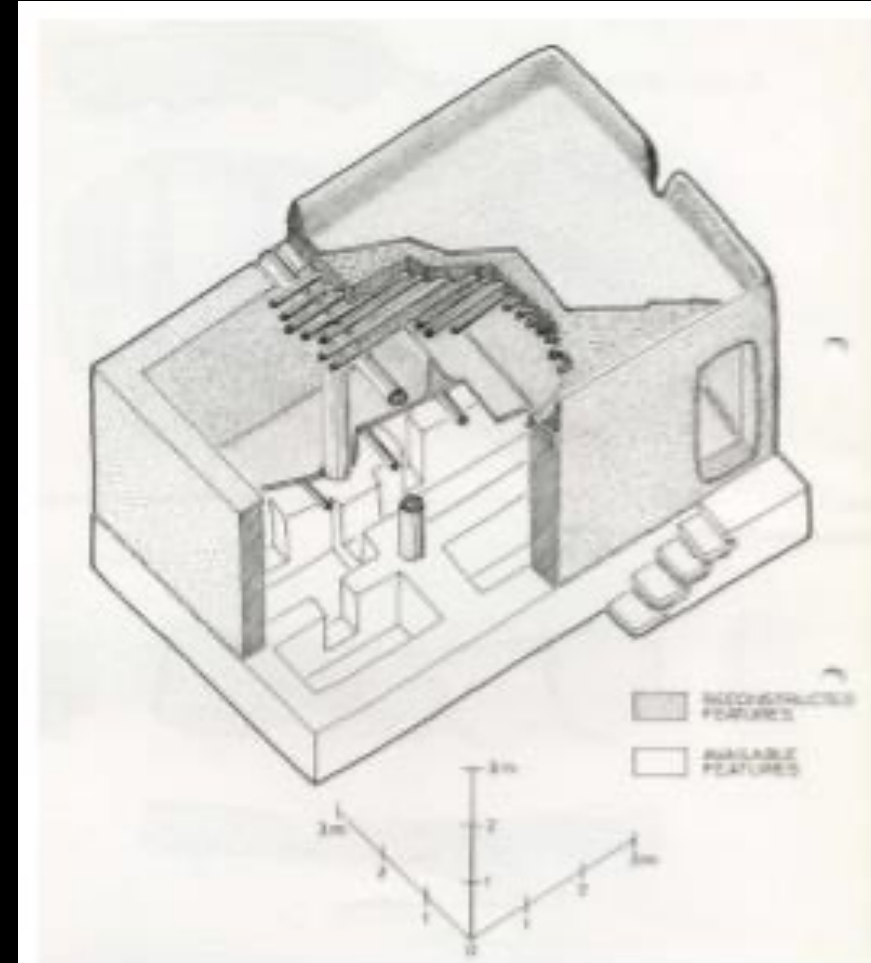
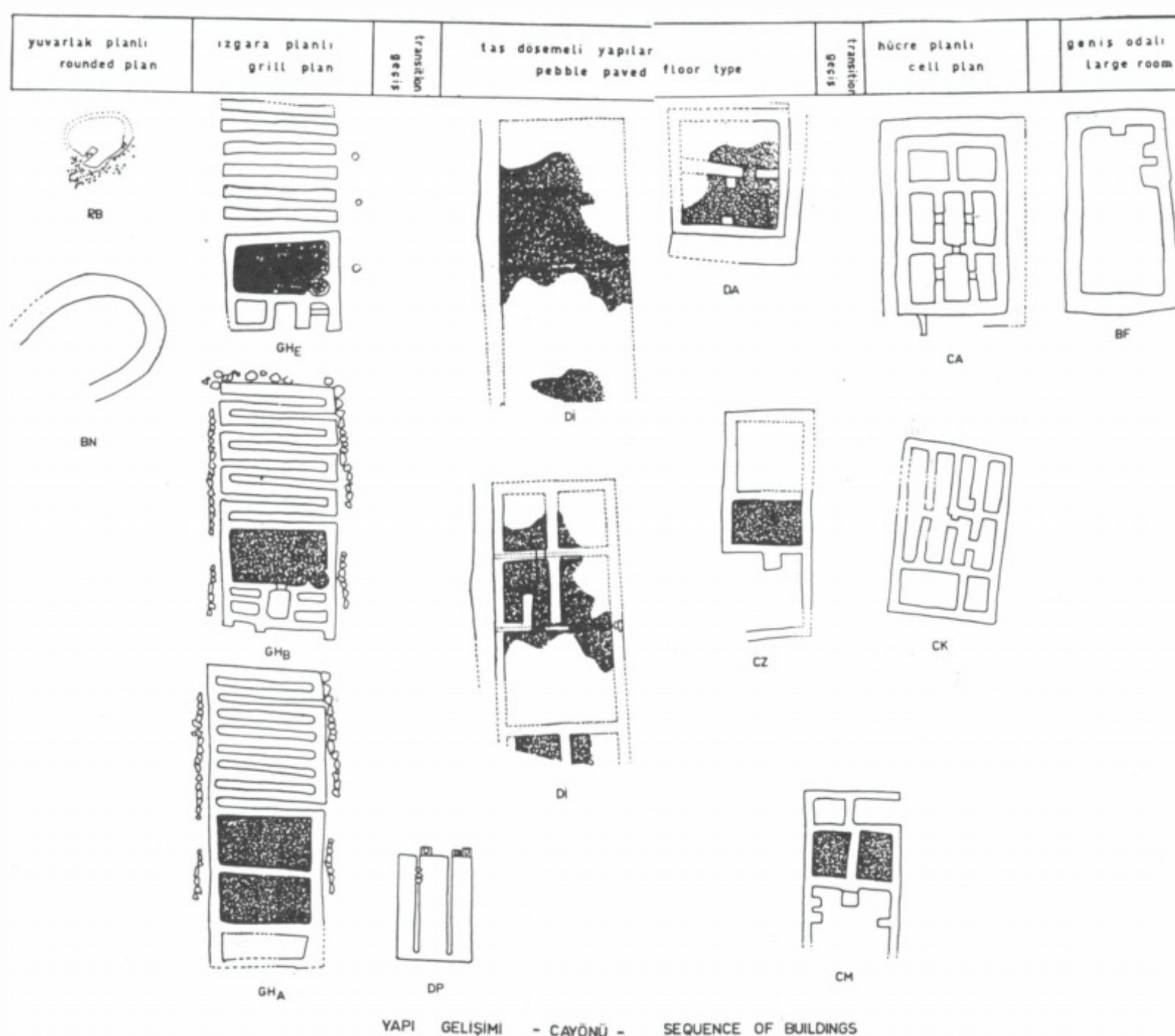
Çayönü
Dal - Örgü Yapı - Evre II
Ergani - Diyarbakır

Bakır iğne, bız ya da kanca bu evrede kullanılmaya başlamıştır. Dövme tekniği, bazıları tavlaniyor ve sertleştiriliyor.

Hücre planlı yapılar PPNB-C MÖ 6600/MÖ 6300

Taş temel, kerpiç duvar.

Kafataslı Yapı

450 bireye ait kafatası ve kemikler ele geçmiştir.

Yuvarlak planlı yapılar evresinden itibaren kullanılmaktadır. Bu evrede ve ızgara planlı yapılar evresinde yuvarlak, daha sonraki alt evrelerde ise dörtgen planlı olarak inşa edilmiştir.

Yapının avlusunda bulunan, üzerinde bir sunak (musalla taşı?), çevresindeki sekiler ve odacıklarda, çukurlarda çok sayıda ezik – kırık kemikler bulunmuştur.

Terrazzo Tabanlı Yapı

Sönmüş kireç, kırmızı renkli kırık taşlar ve kumla, büyük bir özen gösterilerek yapılmış, parlatılmıştır. Yapının kuzeydoğu köşesinde yarım ay şeklinde "kutsal ocak", yakınında üzerinde insan yüzü kabartması olan sığ bir tekne vardır. Bir tapınak olarak işlev gördüğü kesindir.

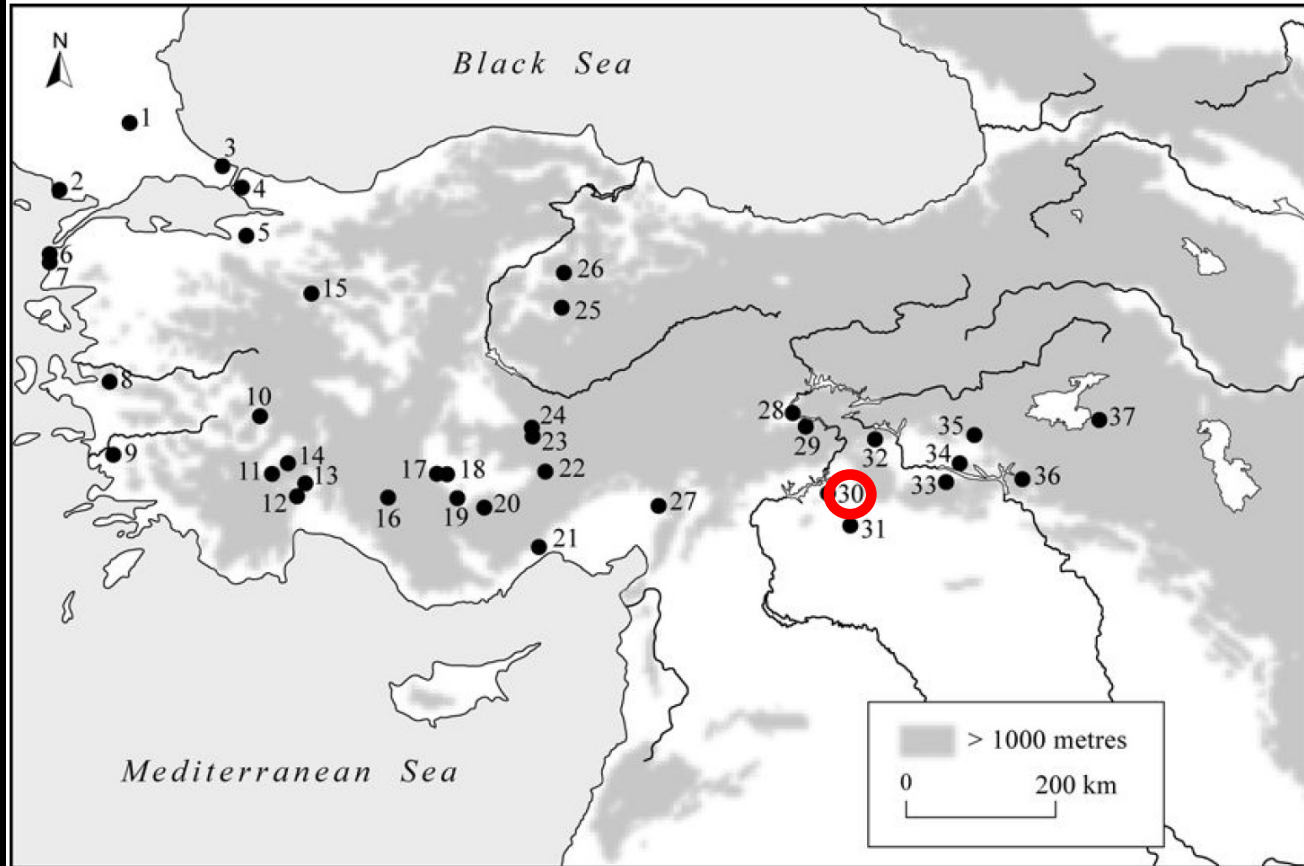
Saltaşı Döşemeli Yapı

Kanallı yapılar ile çağdaş – PPNB MÖ 7100/MÖ 7000

11x7,50 m ölçülerindedir. Kuzey duvarı aynı zamanda set görevi görmesi için daha kalın örülmüş ve iç taraftan iki payanda ile desteklenmiştir. Taban, levha biçimli taşlarla kaplanmış ve üzerleri düzleştirilmiştir. İçerdeki alanın ortasında, payandalarla aynı hizaya gelecek şekilde karşılıklı yerleştirilmiş **iki taşıyıcı** vardır.

Nevalı Çori (Hastalıklar Vadisi)

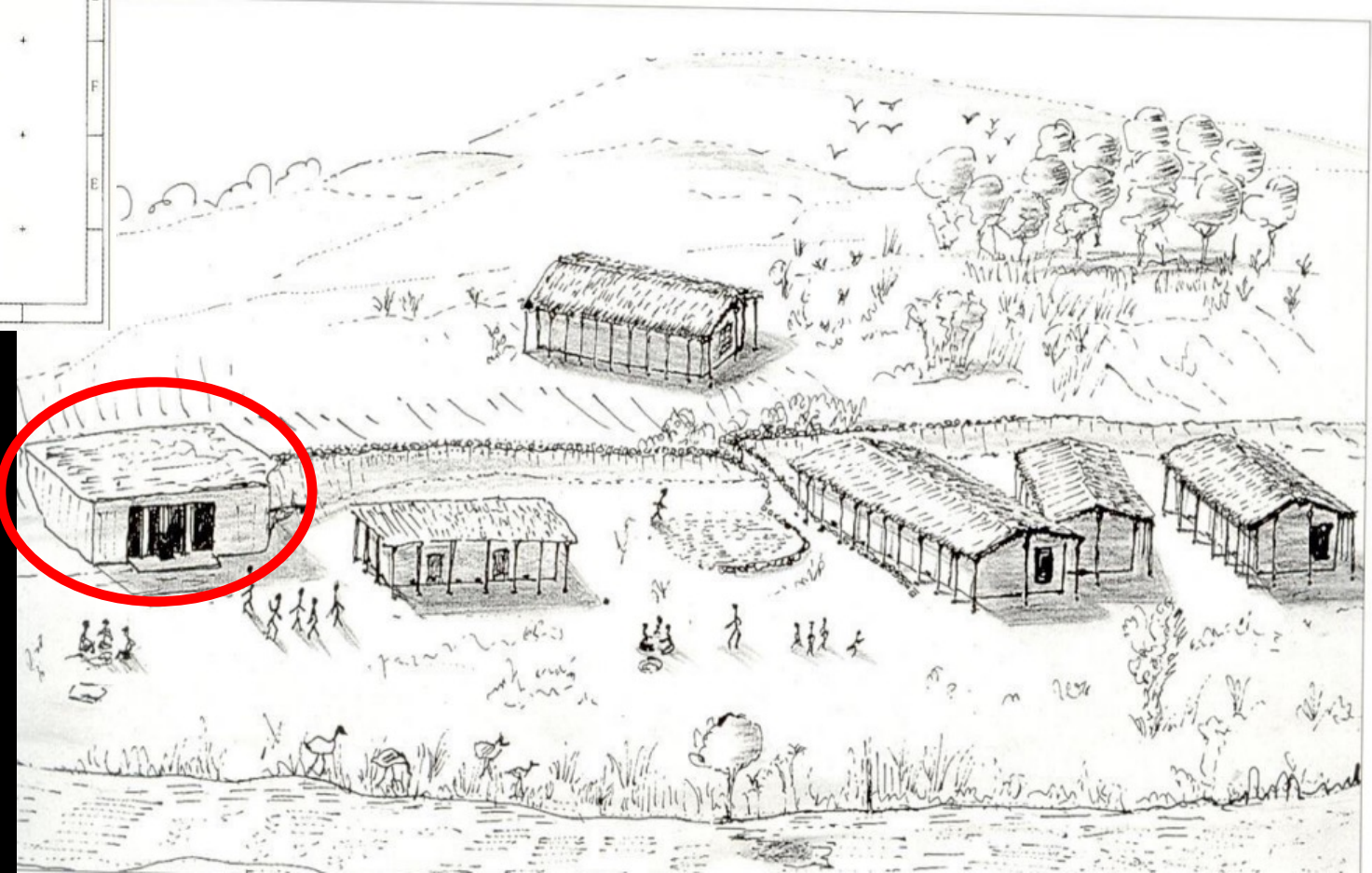
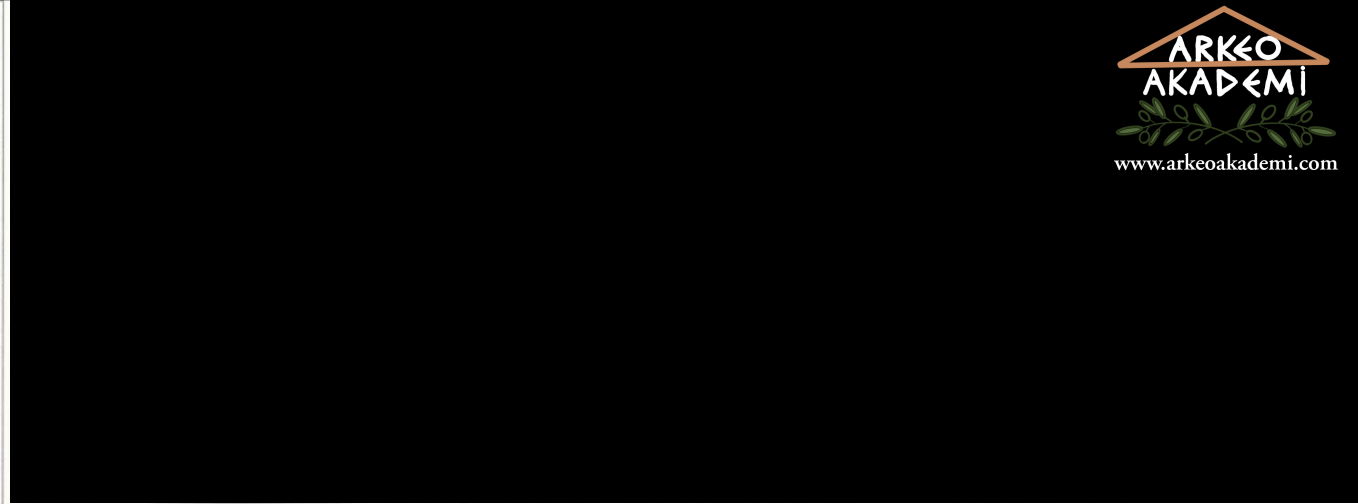
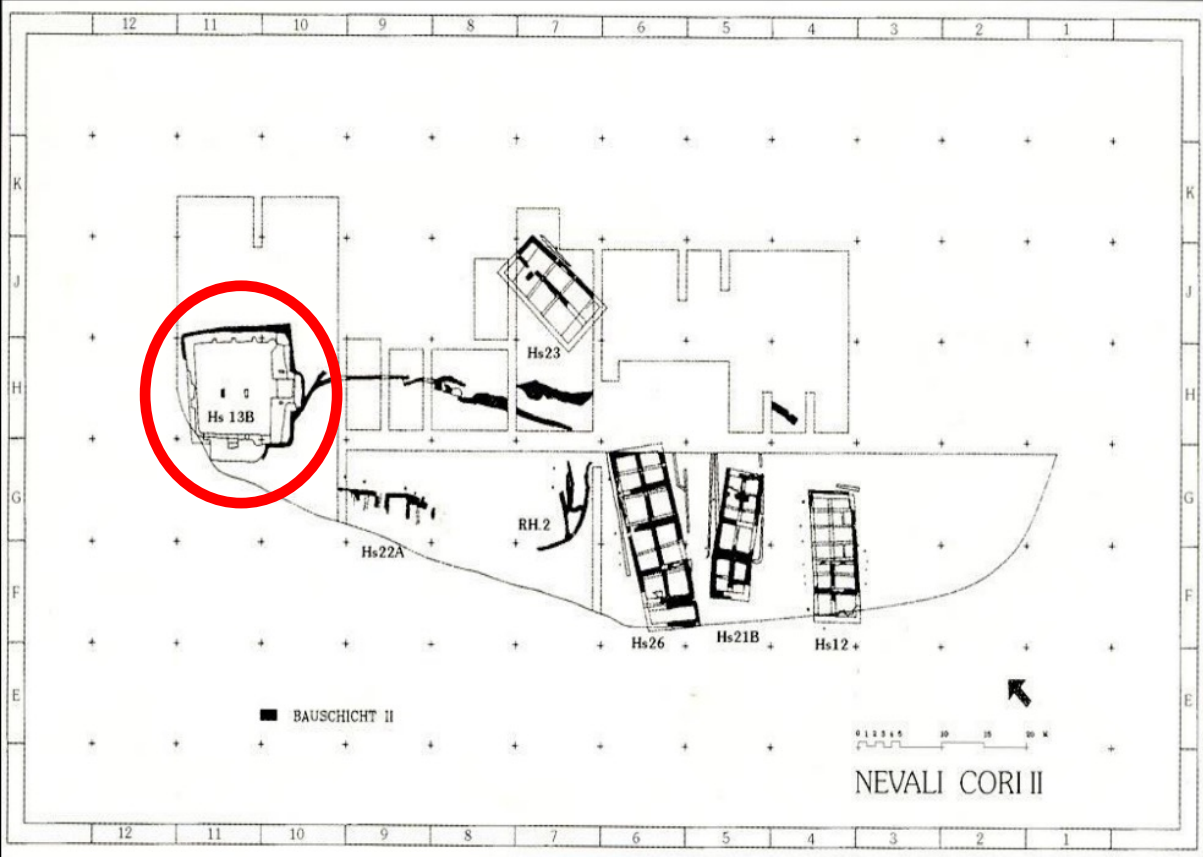
1 Aşağıpınar	11 Hacılar	21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
2 Hocaçeşme	12 Bademağacı	22 Köşk Höyük	32 Çayönü
3 Yarımburgaz	13 Höyücek	23 Musular	33 Kortik Tepe
4 Fikirtepe	14 Kuruçay	24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
5 İlipınar	15 Orman Fidanlığı	25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
6 Kumtepe	16 Suberde	26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
7 Beşiktepe	17 Çatalhöyük (west)	27 Domuztepe	37 Tilkitepe
8 Ulucak	18 Çatalhöyük	28 Değirmentepe	
9 Latmos	19 Pınarbaşı	29 Cafer Höyük	
10 Beycesultan	20 Can Hasan	30 Nevalı Çori	

Şanlıurfa'nın Hilvan ilçesinde.
Atatürk Barajı suları altında kalmıştır.

1980 yılında Hans Georg Gebel tarafından
yürütülen bir yüzey araştırmasında bulunuyor.
1983-1991 yılları arasında kazılıyor.

PPNB: MÖ 8400 - 7900

Höyük tabakaları:
Neolitik, Kalkolitik ve İTÇ

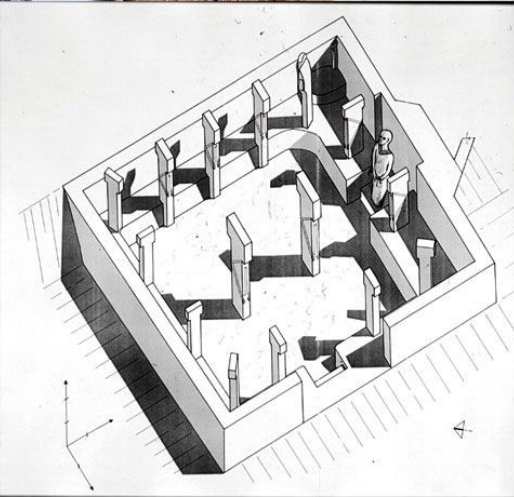
Dikilitaş Binası

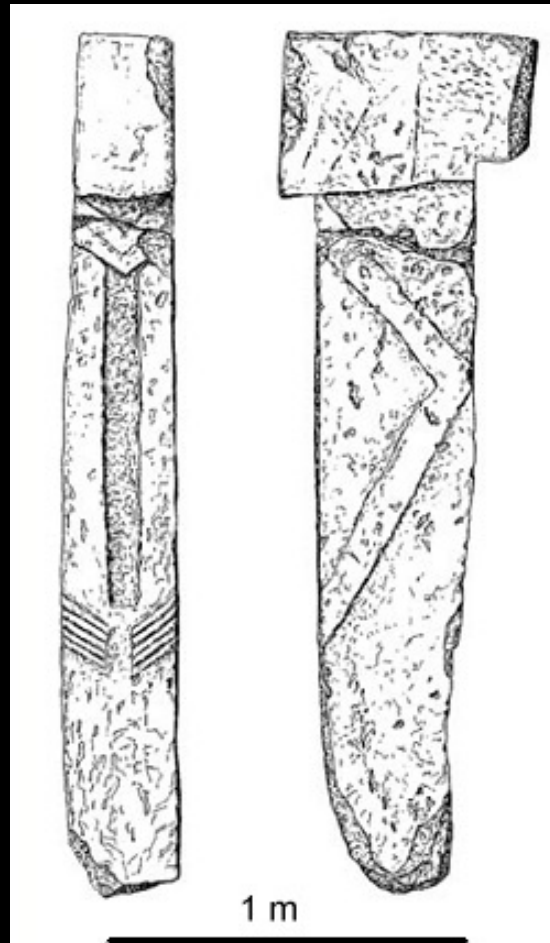
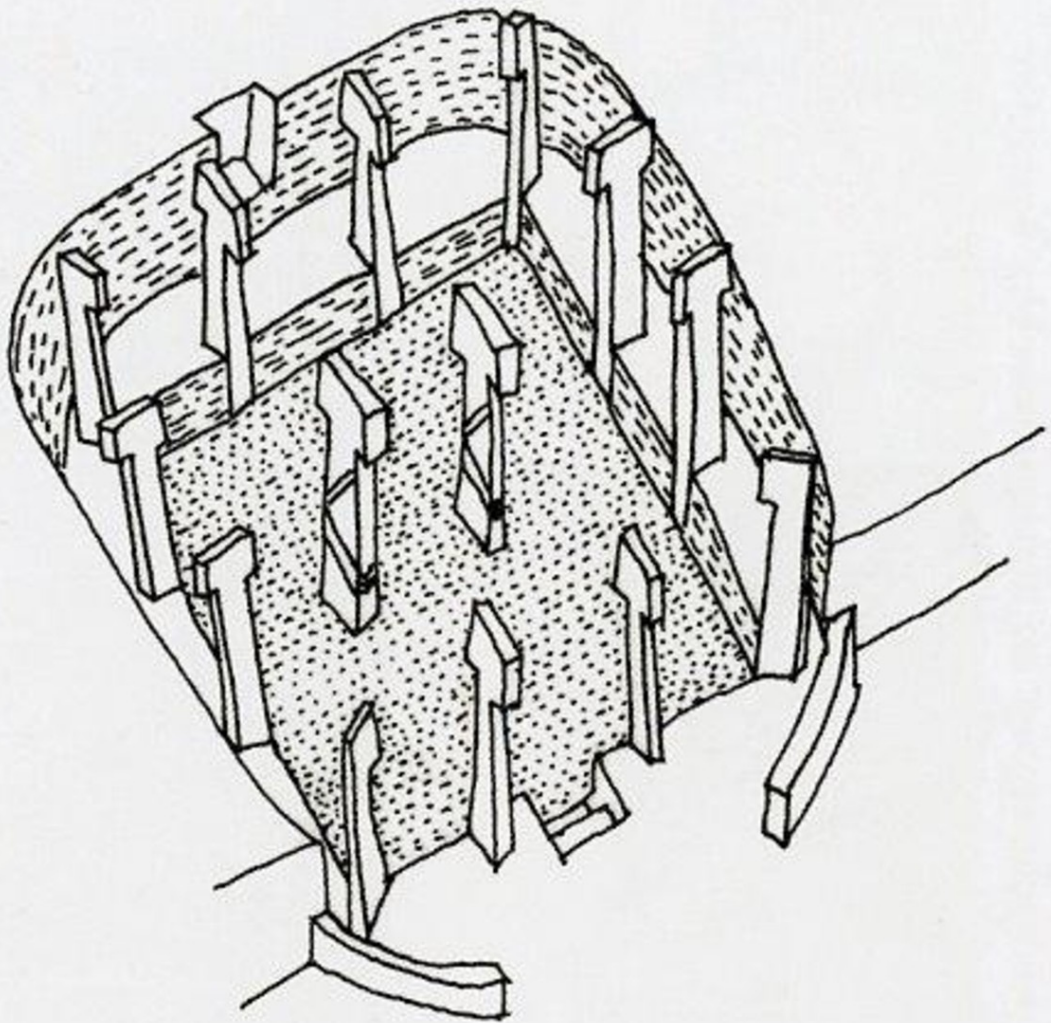
Yapılar arasında, kare planlı (14 x 14 m) tek yapı. Konut yapılarından uzakta, yerleşimin batı ucuna konumlandırılmıştır. PPNB evresindeki heykellerden biri haricinden tüm buluntular buradan çıkmıştır. Tapınak olduğu düşünülmektedir.

Seki giriş çevresinde 2.30/2.50 m, diğer duvarlarda 1 m ölçülerindedir. Zeminde 0.80 m yüksekliktedir.

İçinde 12 adet yekpare taşıyıcı bulunmaktadır. Taşlar arası 2.30/2.40 m'dir. Ortadaki taşa Göbekli Tepe'de olduğu gibi insan kolu kabartması vardır. Ortadaki monolitlerin örtüyü taşıdığı düşünülmüştür.

Taban terrazzo. Zeminde dar sıvı kanalları vardır.

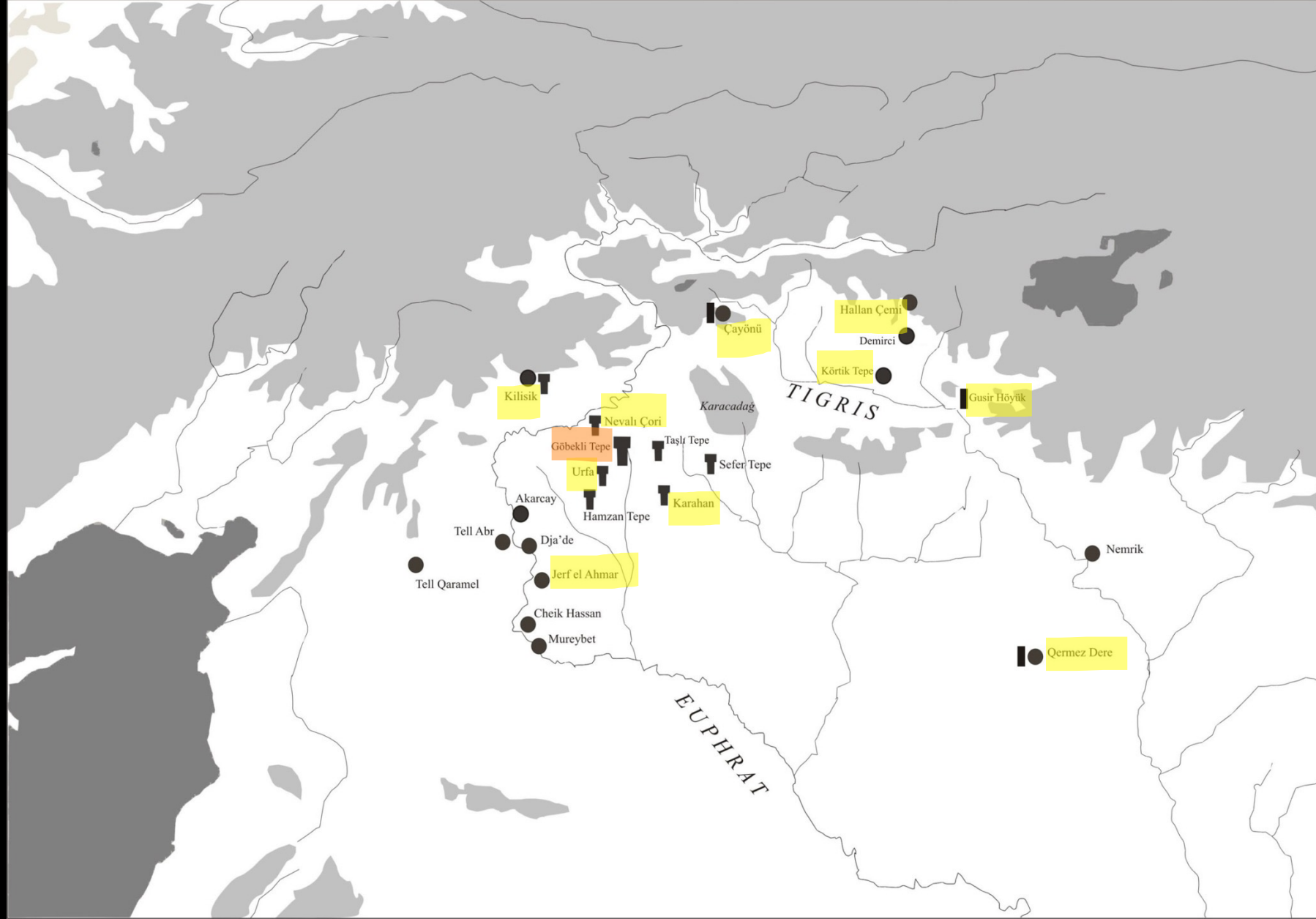
Av sahnesi

Kazılarda 29 adet yapı ile karşılaşmıştır. Mimari olarak yuvarlak, kare ve dikdörtgen olmak üzere üç farklı yapı planı görülmektedir. Beş tabakada da en yaygın yapı planı dikdörtgendir. Yuvarlak yapılar II. ve IIIA tabakalarda birer tanedir. Yuvarlak yapıların günümüze sadece direk çukurları ve çakıl döşeli tabanları ulaşabilmiştir.

Göbekli Tepe

Genel Bilgiler

- Şanlıurfa il merkezinin 18 km kuzeydoğusunda, Haliliye ilçesine bağlı Örencik köyü güneyinde
- Yaklaşık 126 ha
- MÖ 9600 – MÖ 8200 (PPNA MÖ 9.600 - MÖ 8800, PPNB MÖ 8800 – MÖ 6500)
- UNESCO kriterleri:

1. Avcı-toplayıcı yaşam ile ilk çiftçi toplulukları arasında geçiş dönemi olması. Göbekli Tepe'deki anıtsal yapılar, bu erken toplumların yaratıcı insan dehasını göstermektedir.
2. T-biçimli yekpare taşıyıcıların entegrasyonu dahil olmak üzere yenilikçi inşaat teknikleri. Benzer mimarinin ve küçük buluntuları çağdaş diğer arkeolojik alanlarda olması, çekirdek bölgedeki yakın bir sosyal ağın varlığını kanıtlar. Neolitikleşme.
3. T yekpare taşıyıcılar, bitişikteki kireçtaşı platodan oyulmuştur. Mimari ve mühendislik teknolojisinin yeni düzeylerini kanıtlamaktadır. Uzman zanaatkarların varlığına ve muhtemelen insan toplumunun daha hiyerarşik biçimlerinin ortaya çıkışına tanıklık ettiklerine inanılıyor.

Paleolitik – Epipaleolitik/Mezolitik

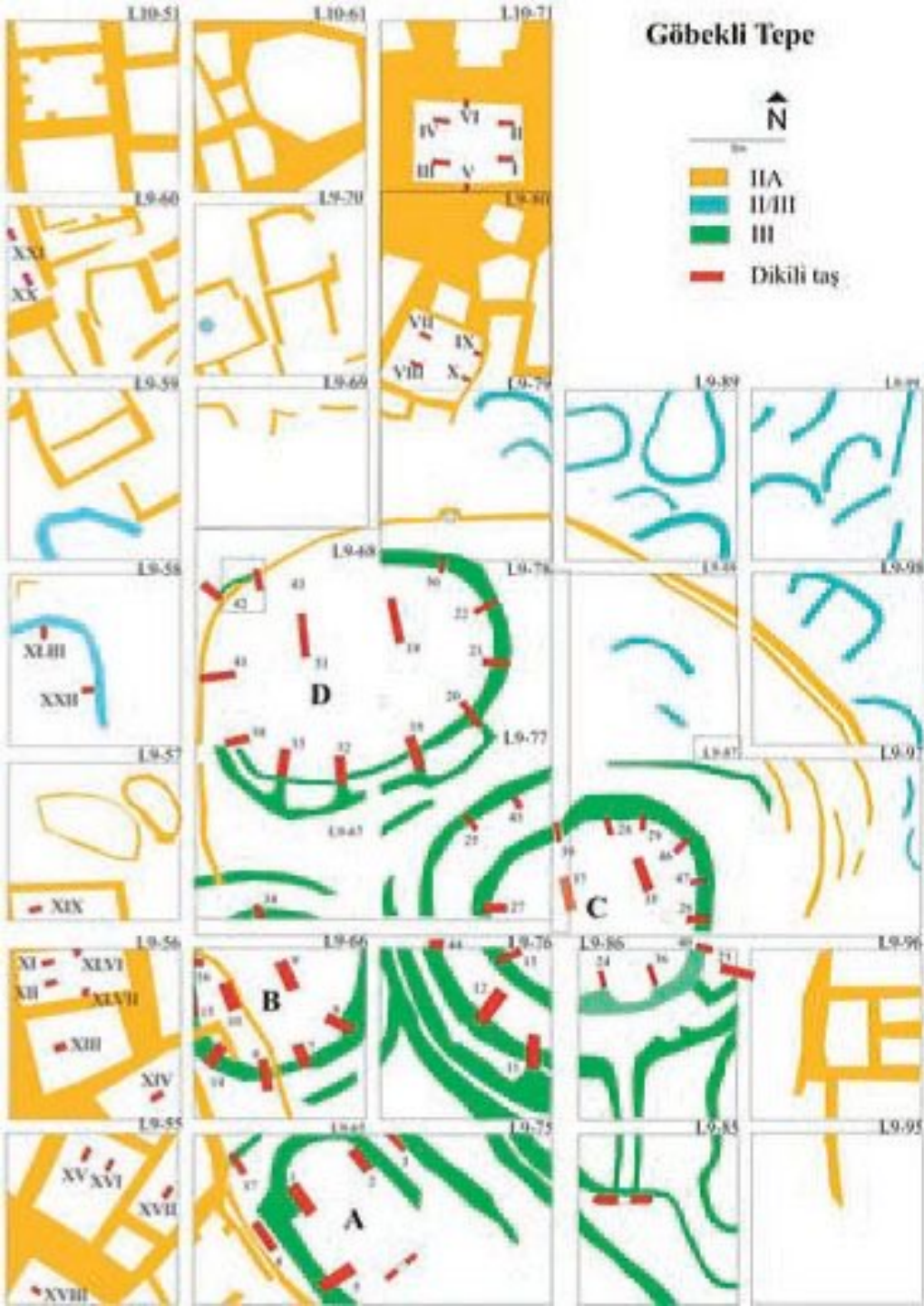

Göbekli Tepe

Neolitik

- Tarımın başlaması
- Yerleşik hayat/Artı ürün
- Nüfus artışı/Özel mülkiyet
- Toplumsal iş bölümünün çeşitlenmesi
- Kültürün (sanat, mimari) gelişmesi
- Anıtsal yapılar

Tabaka III: MÖ 9130/9110-8800/8620

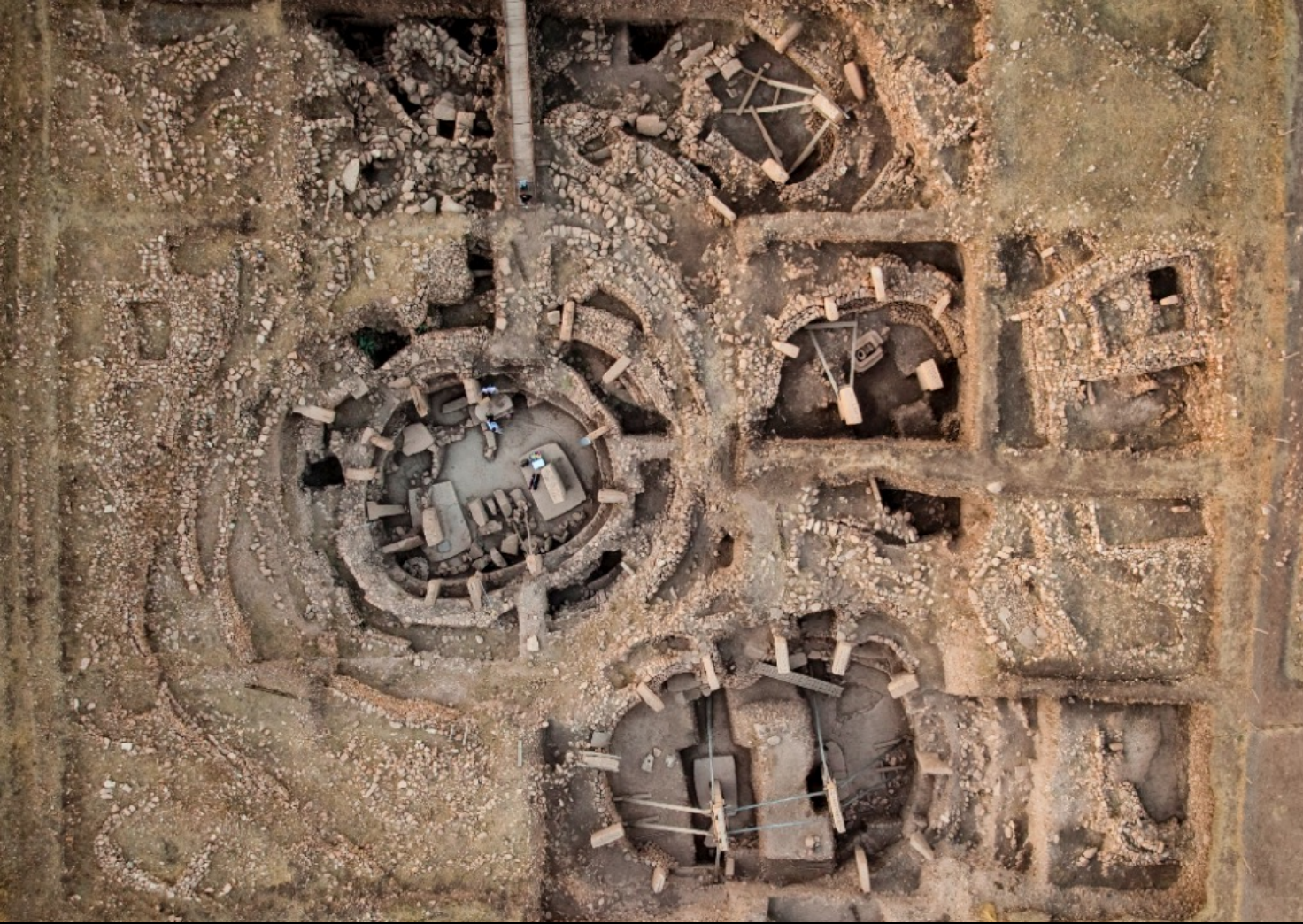
Tabaka II: MÖ 8280-7970

Tabaka I: MÖ 7560-7370

PPNA: T biçimli yekpare taşıyıcılar 6 m yüksekliğe ve 20 ton ağırlığa kadar çıkabilmektedir. Yapılar dairesel planlıdır. Yapıların çapı 10 ila 30 m arasındadır. Jeofizik araştırmalarla içinde 200 tane "T" biçimli yekpare taşıyıcılar ve bunların konumlandırıldığı 20 tane yapı tespit edilmiş. Çatı olup/olmadığı tespit edilememiştir.

PPNB: Yekpare taşıyıcılar daha küçük, sıkıştırılmış toprak/sönmüş kireç (terrazzo) zeminli dikdörtgen planlı yapılar görülmektedir.

“T” biçimli yekpare taşıyıcılar yaklaşık **100 m** uzaklıktaki bir **ocaktan** getirilmektedir. Bir taşın getirilmesi için **500 kişiye** ihtiyaç duyulduğu düşünülmektedir.

Diğerlerine göre daha uzun iki sütun yapıların merkezinde, birbirine bakacak şekilde konumlandırılmış.

Yapı içlerinde oturmak için tasarlandığı düşünülen **taş sekiler** bulunmaktadır.

Göbekli Tepe, tarımın başlaması ile birlikte bilinmeyen bir nedenle önemini kaybetmiştir. Küçük kireçtaşı parçalar, taş kaplar ve taş aletlerden oluşan **300 ila 500 metreküp dolgu** kullanılarak **kasıtlı olarak gömüldü**. Dolguda birçok hayvan, hatta insan, kemikleri de bulunmuştur. Yapıların neden gömüldüğü bilinmemekle birlikte, bu sayede kuşaklar boyu korumuştur.

DAI

A yapısı

Rain and sun help to show cups and rings on Barningham Moor, Durham. Photographed by R. Stroud

Rock art panel on the heather moor at Fylingdales, before the fire. Photographed by K. Sharpe.

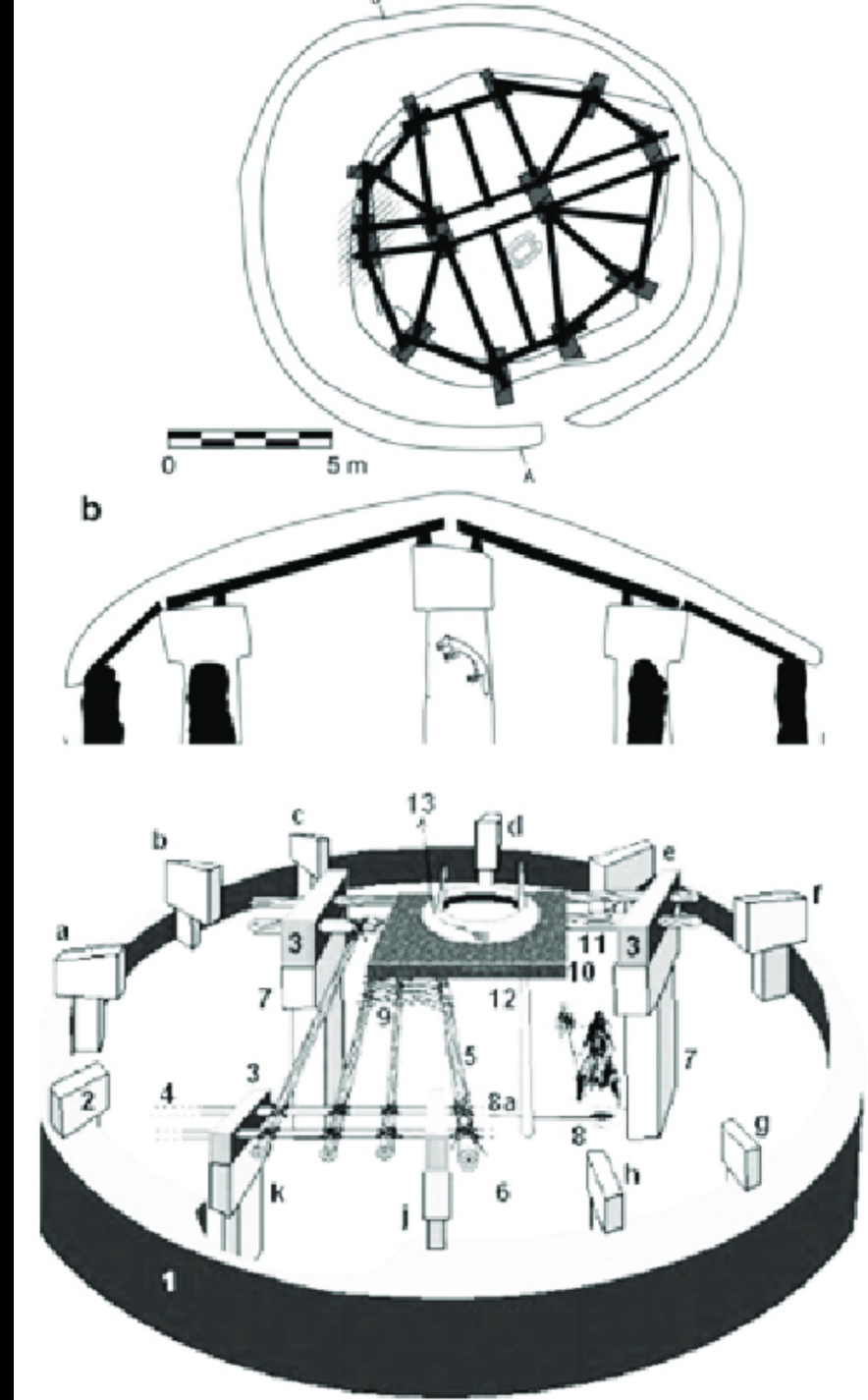
İngiltere, MÖ 3000

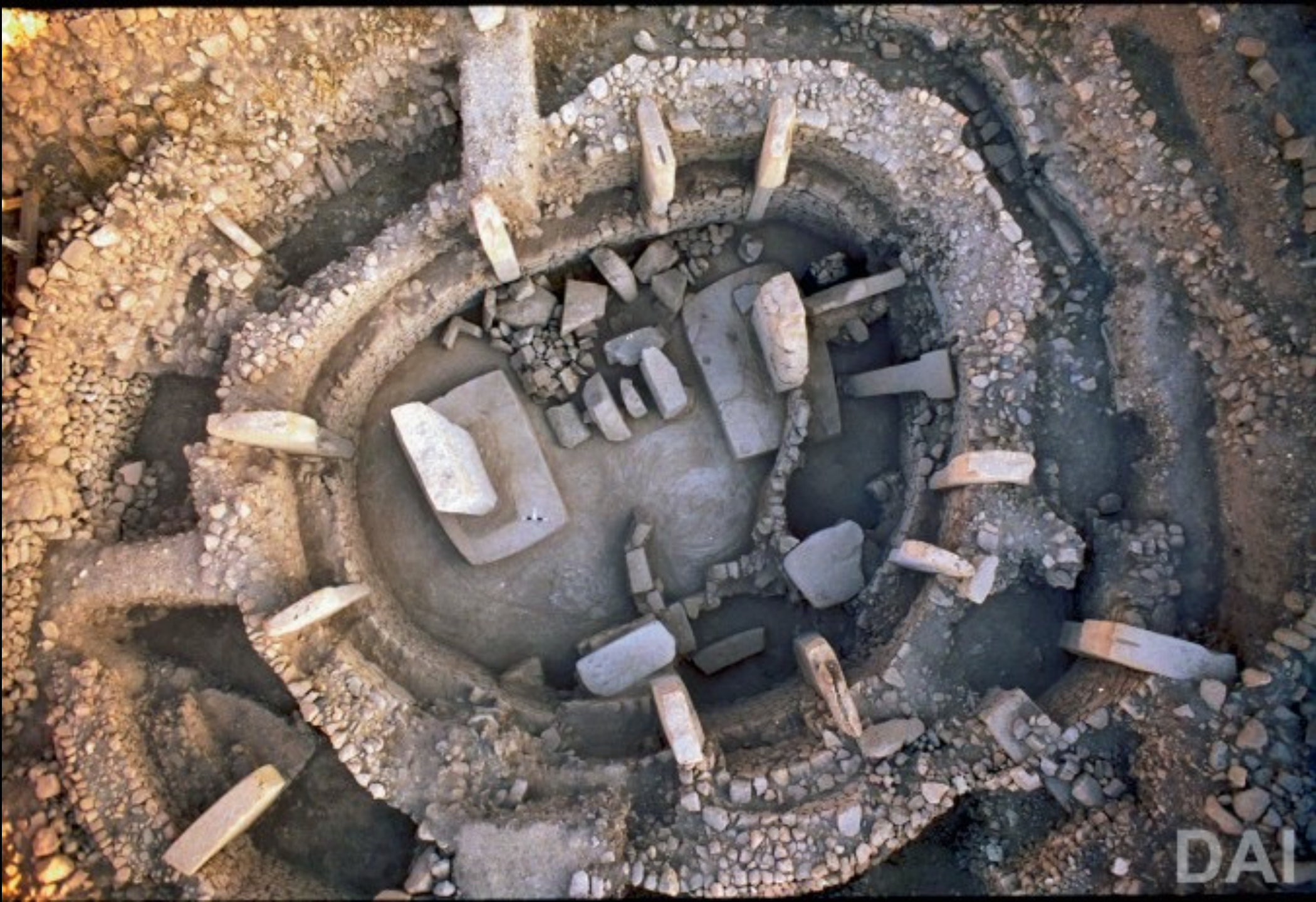

Malatya, Arapgir, Büyükocak Cem Evi

Kırlangıç örgü

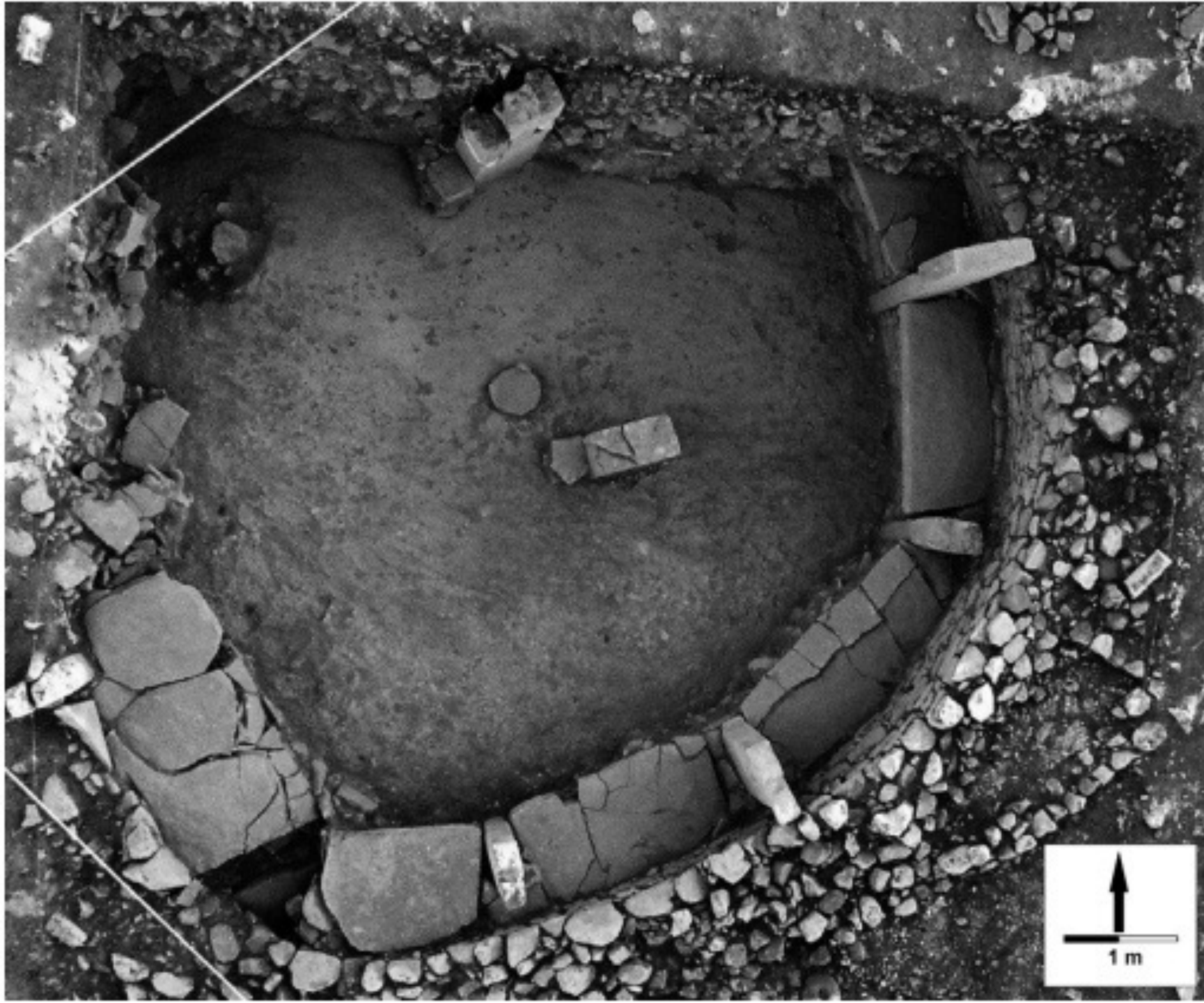

DAI

C yapısı

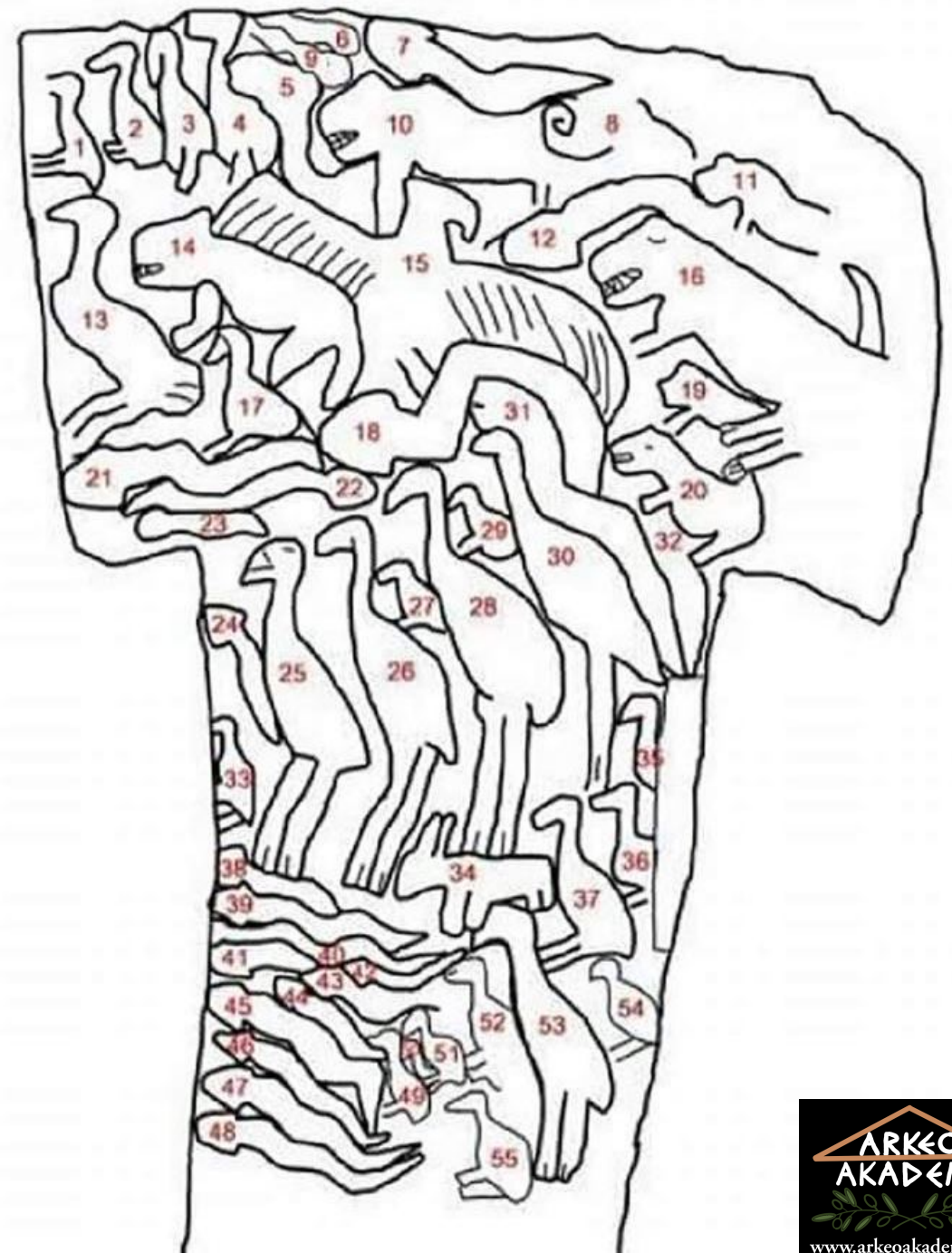
E yapısı

Kabartmalarda; aslanlar, boğalar, domuzlar, tilkiler, ceylanlar ve eşekler gibi memeliler; yılanlar ve diğer sürüngenler; böcekler ve eklembacaklılar; kuşlar ve özellikle akbabalar betimlenmiştir.

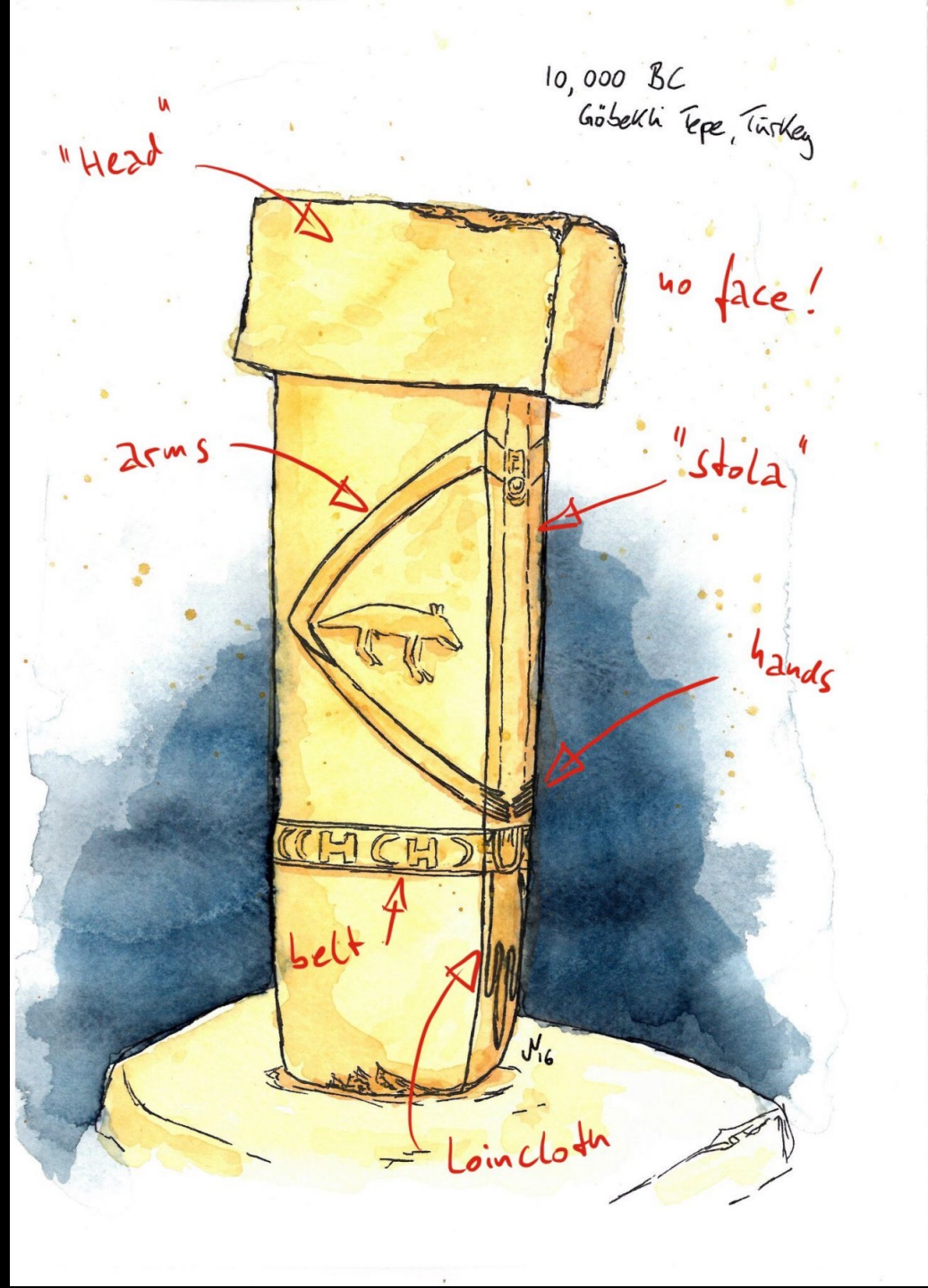

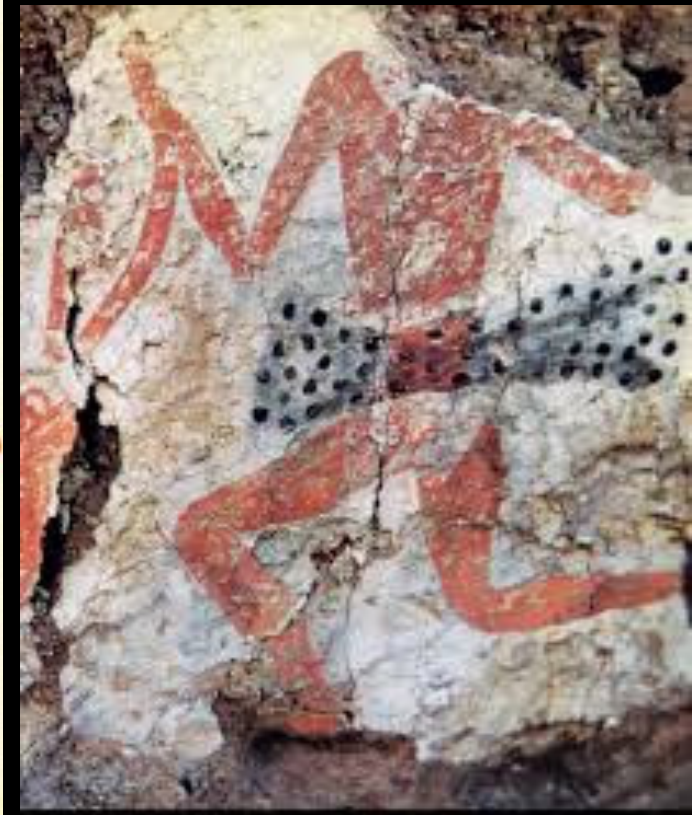

Körtik Tepe – Diyarbakır
MÖ 10.400 – 9.250 PPNA

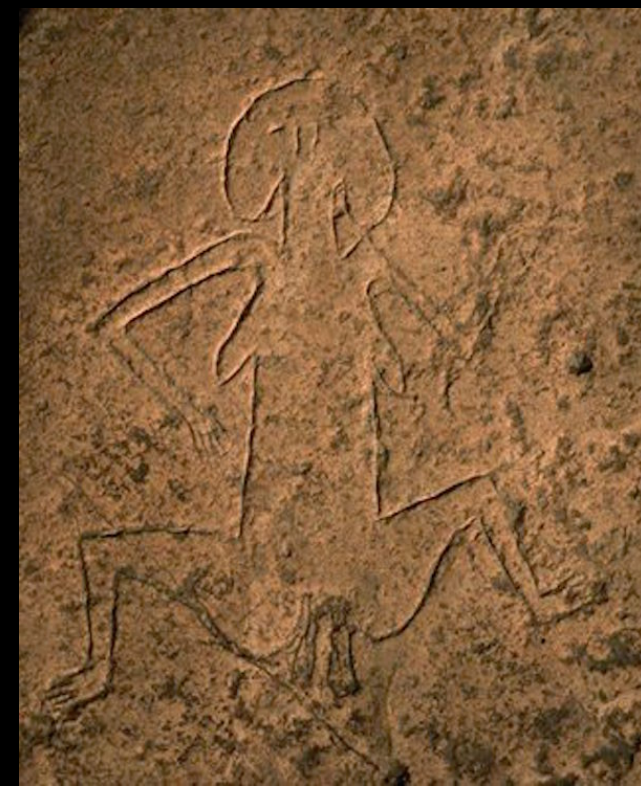

Merkezdeki yekpare taşıyıcılar antropomorfik biçimde yapılmıştır.

Çatalhöyük

80 cm

Totem, tabaka II
1.92 m yüksekliğindedir.

Göbekli Tepe ve yerleşim

Natufian Kültürü

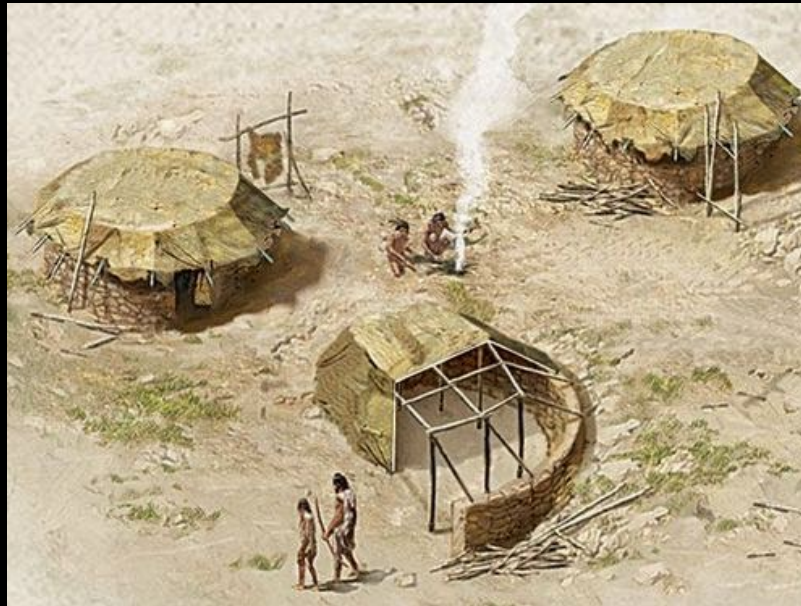

- Erken Natufian Kültürü (MÖ 12.500–9.500)

Yerleşik veya yarı-yerleşik

Avcı-Toplayıcı, seçici toplayıcı.

MÖ 12.000 Köpeğin evcilleştirilmesi

Göbekli Tepe ve yerleşim

Jericho

- **Natufian veya Epipaleolitik** (MÖ 10.800–8.000) Büyük boyutlu, yarı yeraltı oval taş yapılarda yaşayan yerleşik avcı-toplayıcılar
- **Çanak Çömleksiz Neolitik A (PPNA)** (MÖ 8.500–7.300) Oval yarı yeraltı konutları, uzun mesafeli ticaret, ilk kulenin inşaatı ve bir savunma duvarı
- **Çanak Çömleksiz Neolitik B (PPNB)** (MÖ 7.300–6.000) Kırmızı ve beyaz boyalı zeminlere sahip konutlar
- **Erken Neolitik** (MÖ 6.000–5.000) Jericho bu dönemde çoğunlukla terk edildi.
- **Orta / Geç Neolitik** (MÖ 5.000–3.100)
- **Erken / Orta Tunç Çağı** (MÖ 3.100–1.800)
- **Geç Tunç Çağı** (MÖ 1.800–1.400)

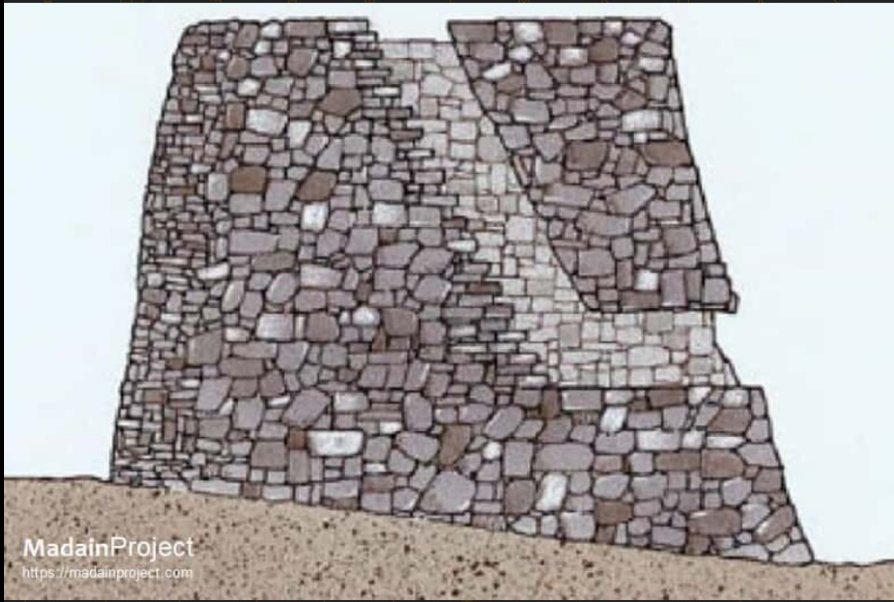

Jericho Kulesi

MÖ 8000

Konik şekilli kule, tabanda yaklaşık 9 metre çapındadır. Yaklaşık 1,5 metre kalınlığında duvarlarla, üstte 7 metreye yüksekliğindedir. Kulenin inşaatının 11.000 iş günü sürdüğü tahmin ediliyor.

Göbekli Tepe

PPNB

Space 61 (in 2022)
L09-59, Space 61. Excavations revealed two benches and a possible hearth/oven feature (04.06.2022). Photo: D-DAI-IST-GT-2022-AA-2826

Space 61
L09-59, Space 61. The possible hearth/oven feature (04.06.2022). Photo: D-DAI-IST-GT-2022-LC-2864

Karahantepe

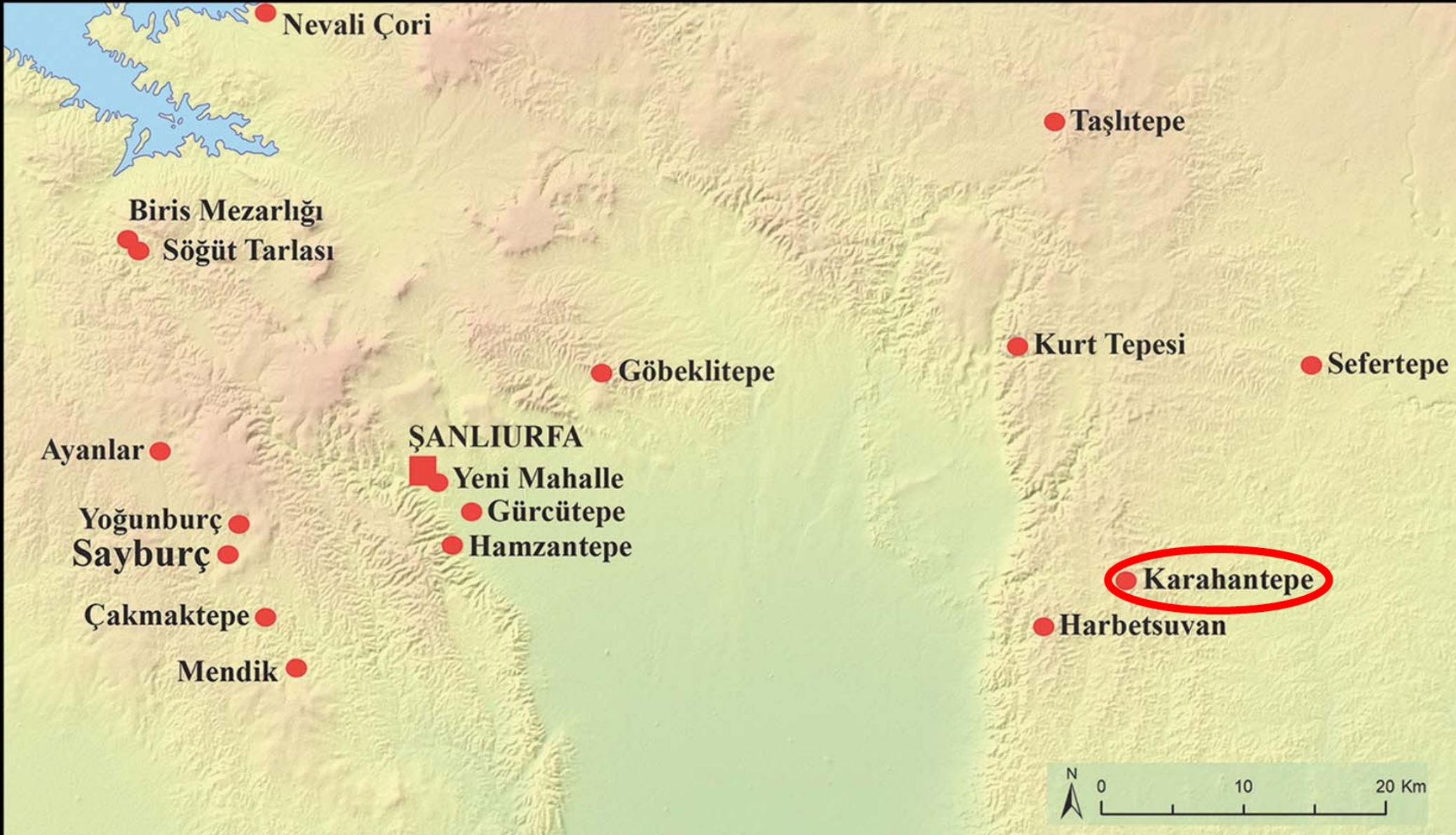
1997 bulunuyor.

Kazılar:
2019 - devam ediyor

10 ha

MÖ 9.400
MÖ 8.200

PPNA-B

Karahantepe

AD yapısı

Çap: 23 m

İç içe geçen 3 evre

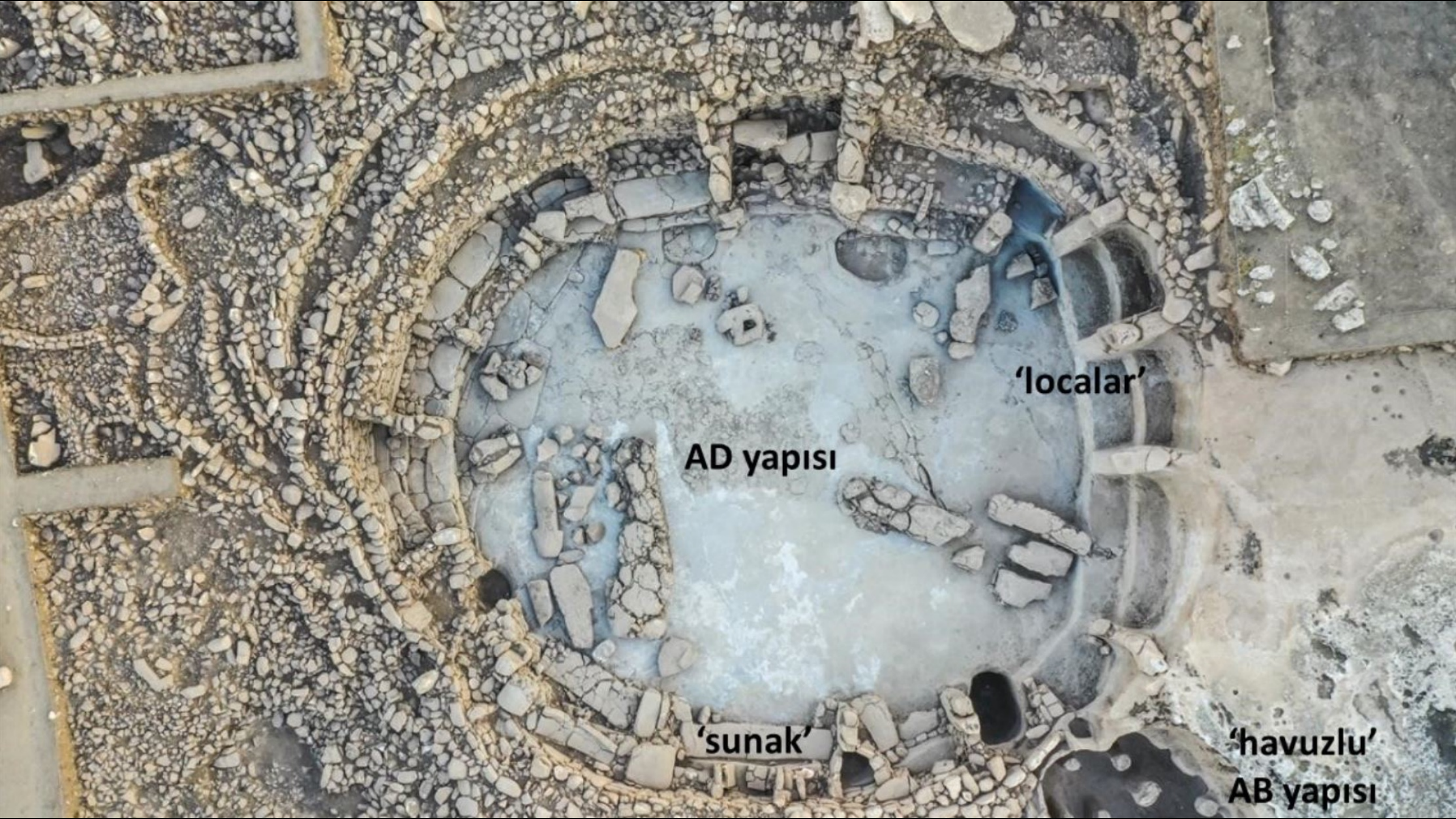

AD

AB

AA

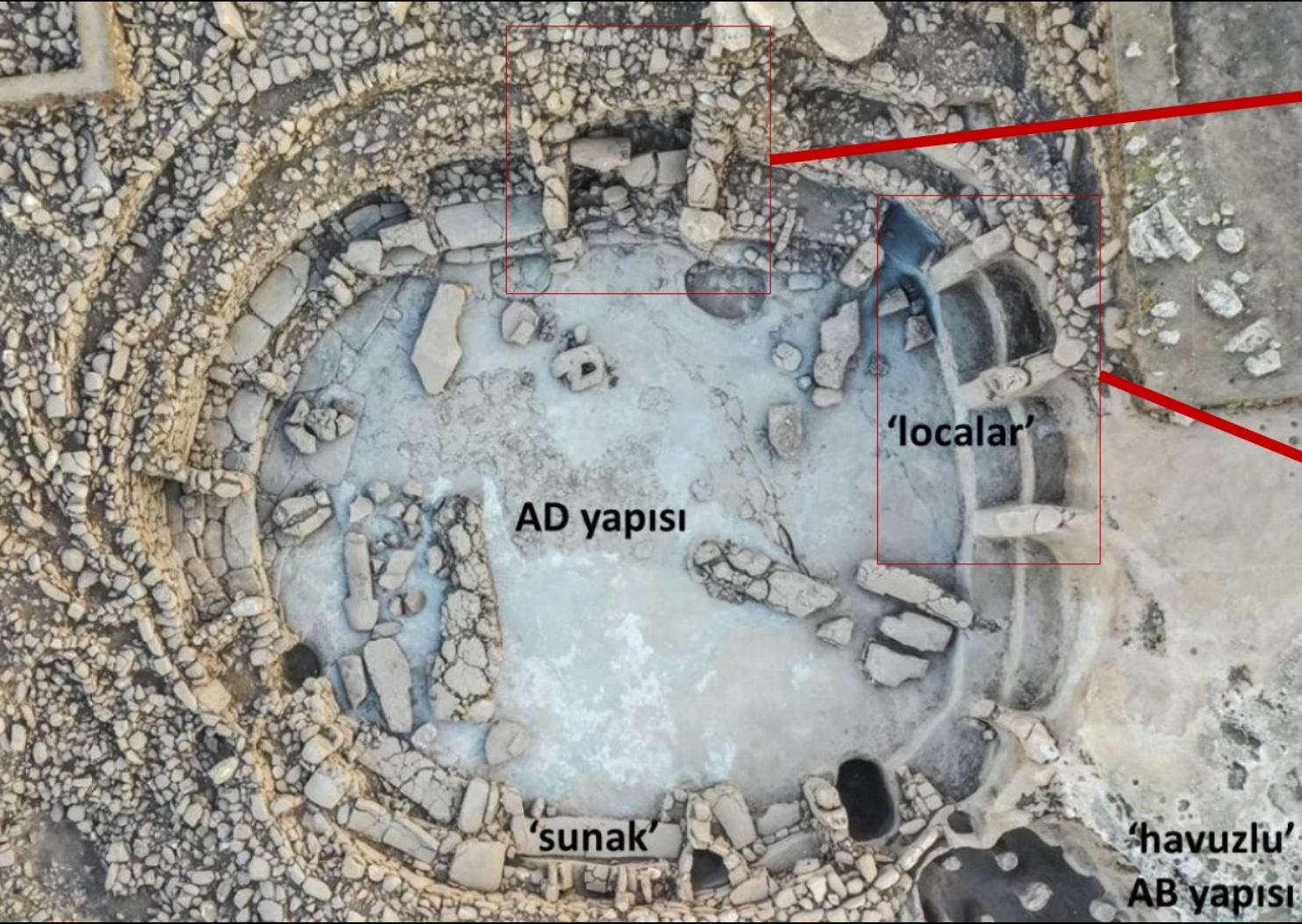

AD yapısı

'localar'

'sunak'

**'havuzlu'
AB yapısı**

AA yapısı

8,5x7 m

AB yapısı

7x6 m

@Beyaz Kayaer

@Beyaz Kayaer

3cm

esir köşker

Avlaklar

Avlaklar

Sayburç

2021 bulunuyor.

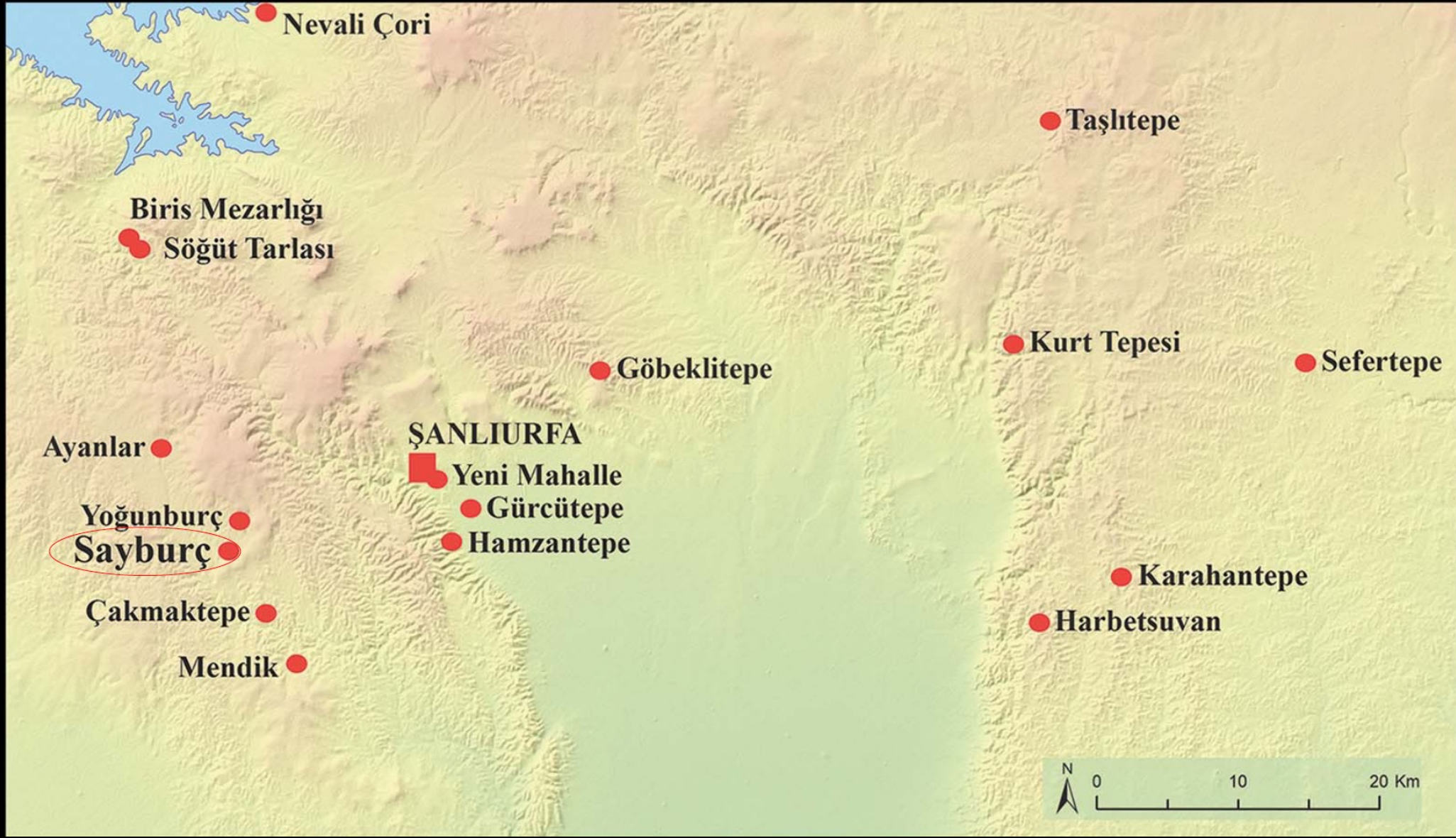
Kazılar devam ediyor.

MÖ 8.500

PPNB

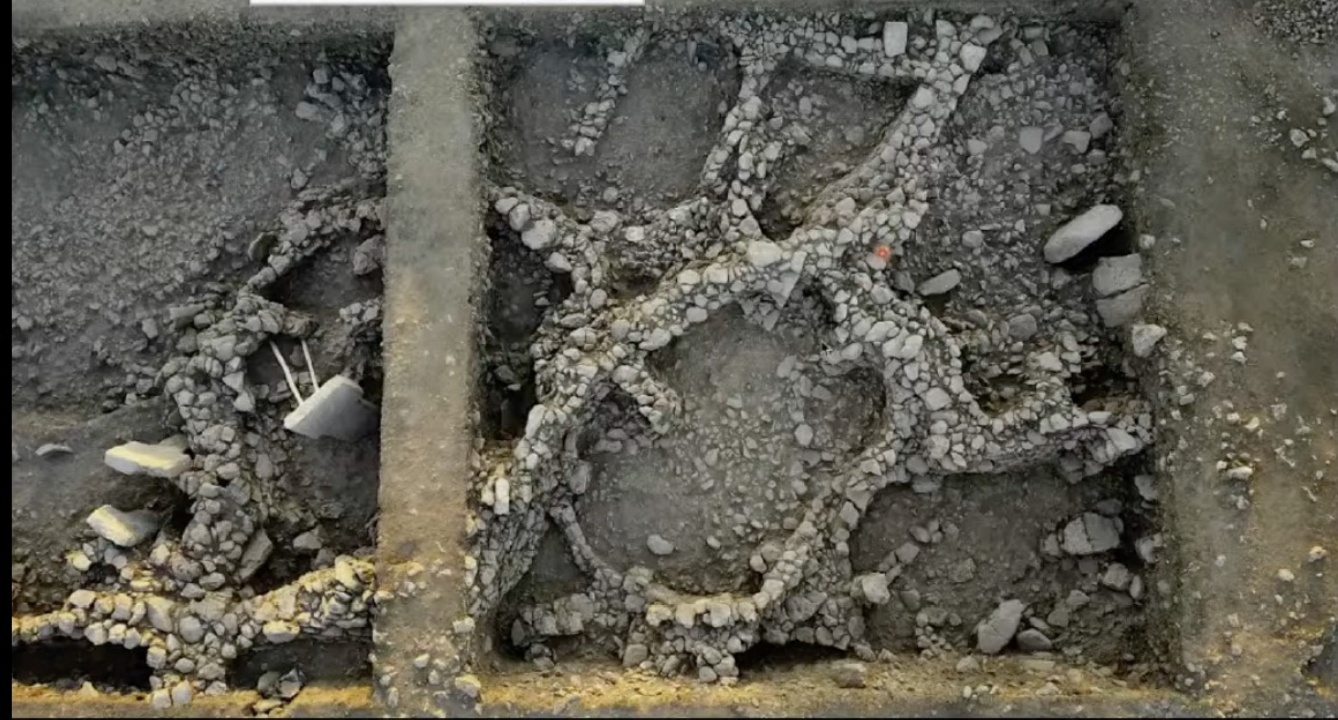
Roma dönemi
küçük bir yerleşim
taş ocağı

1940 modern yerleşim

JERF-EL AHMAR

ÇAYÖNÜ

KARAHAN

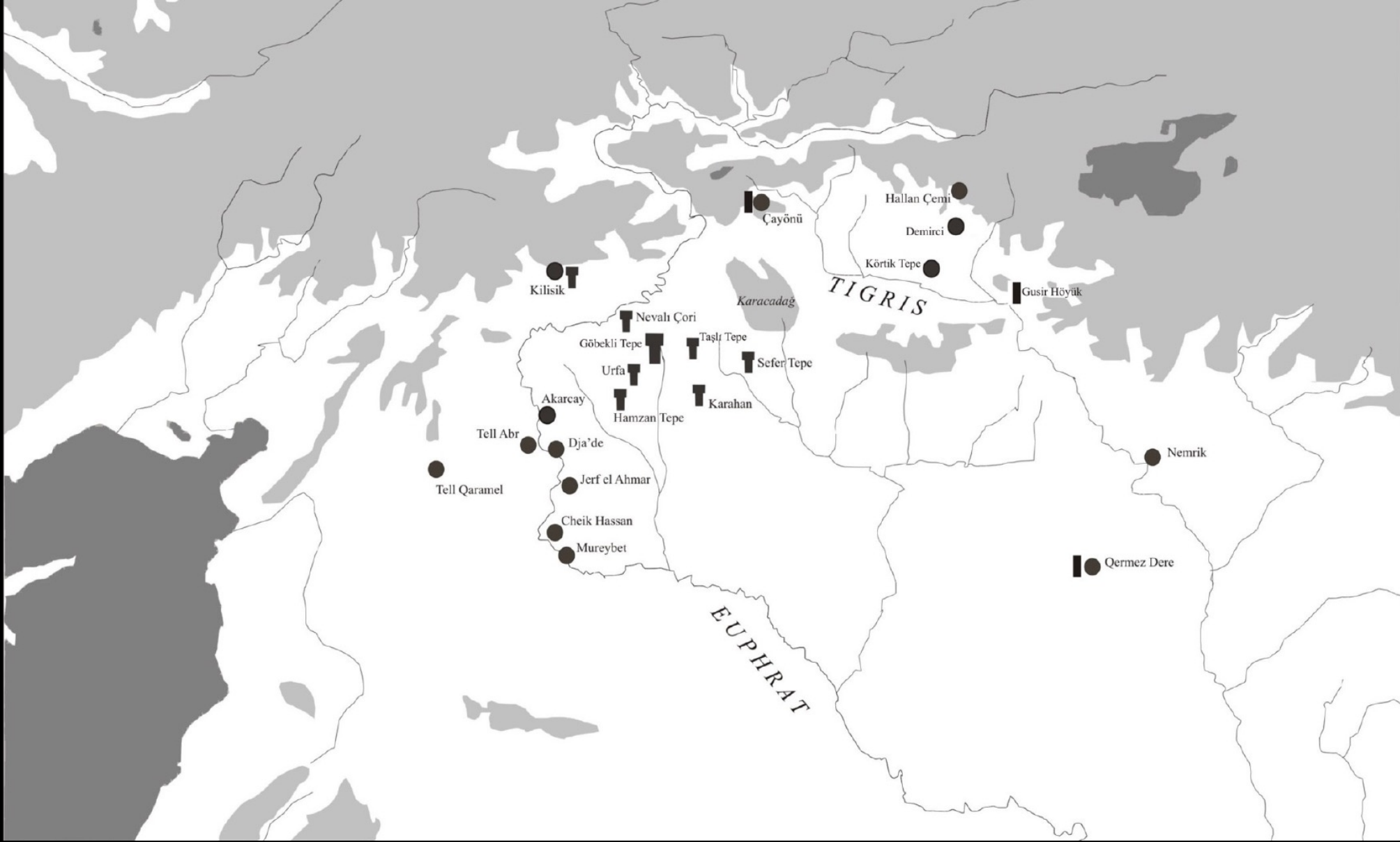
NEVALI ÇORI

GÖBEKLİ

Fırat

Fırat

Boncuklu Tarla

PPNA-B

Arkeolojihaber: Boncuklu Tarla

Fırat

Gre Filla

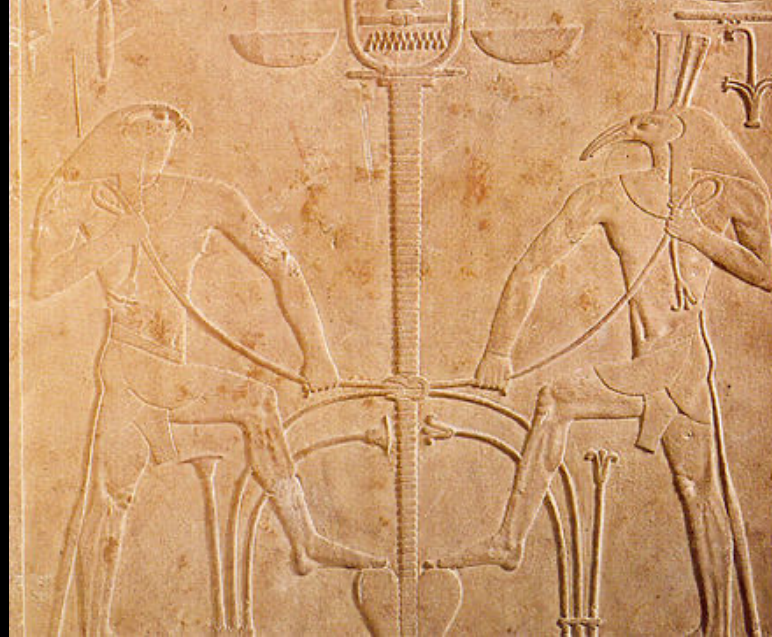
PPNA-B

Arkeolojihaber: Gre Filla

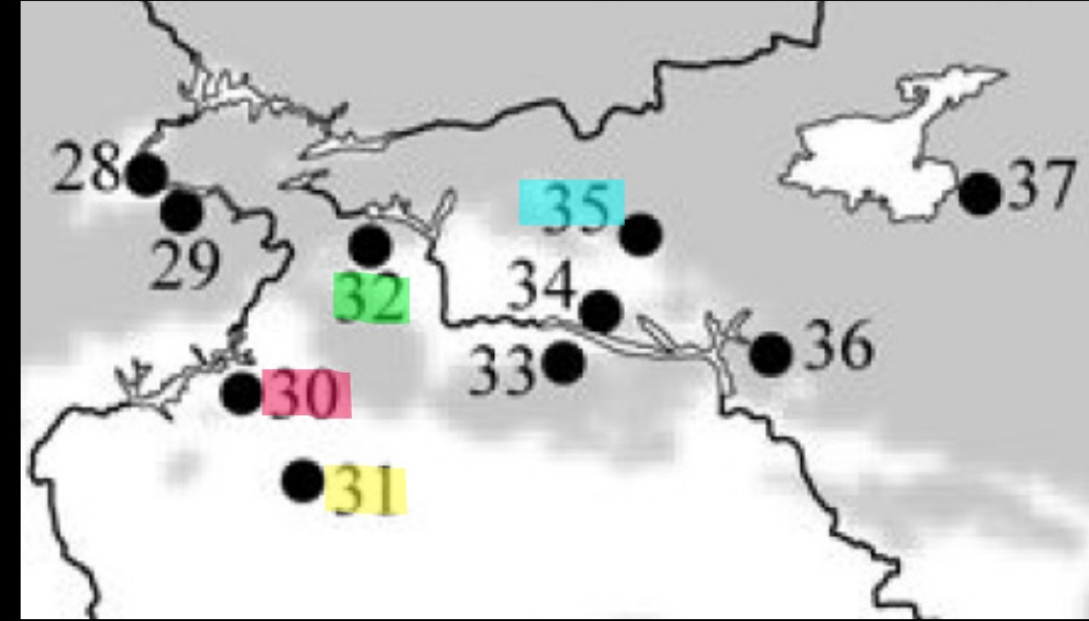

Göbekli Tepe

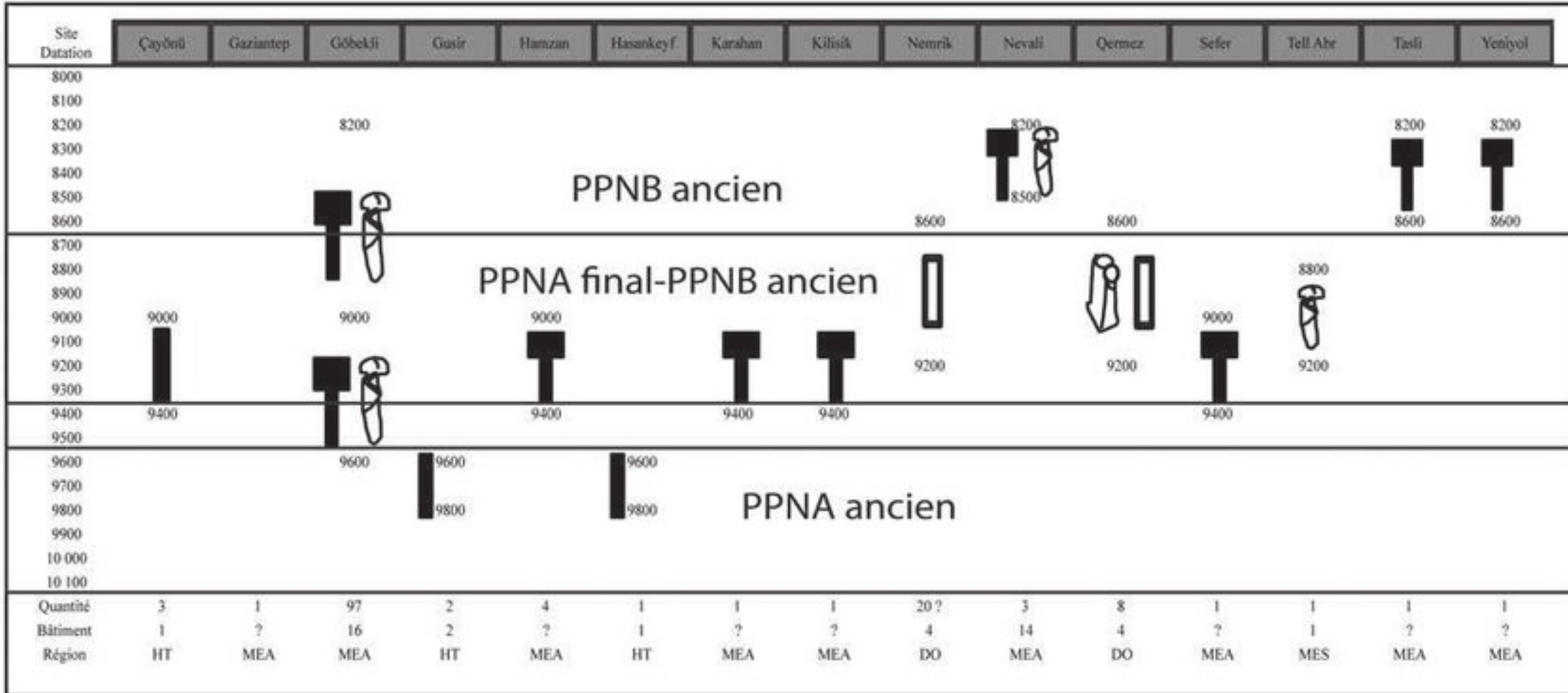

	Fırat Havzası	Dicle Havzası
Yerleşim	Vadi içi yerleşmelerin yanı sıra, su kaynaklarının uzağında, platonun üzerindeki yüksek tepelerde yerleşimler Kireçtaşı kayalıklar hammadde nedeniyle yer seçiminde belirleyici.	Su kaynaklarının yakında, vadi içi yerleşimler. Su kaynakları yer seçiminde belirleyici.
Yerleşim	Küçük ve büyük yerleşmeler, çok çekirdekli kompleks yerleşimler.	Görece daha küçük yerleşimler, yerleşim çeşitliliğinden söz etmek güç.
Yerleşim	Birbirine yakın çok sayıda yerleşme.	Yerleşme dağılımı seyrek (?)
Mimari	Yapı öğeleri, dikilitaş ve payandalarda yekpare taşların kullanımı, kireçtaşı anakayanın işlenerek mekânlara dönüştürülmesi, anakaya tabanlar.	Yapı öğeleri ve elemanlarında yer yer dikilitaşlar kullanılsa da taş örgü ve kil sıvalı unsurlar öne çıkar. Bu nedenle özenle hazırlanmış tabanlar görece daha fazladır.
Mimari	Özel yapılarda anıtsallık	Özel yapılarda görece daha küçük binalar
Mimari	Özel yapılarda devamlılık ve uzun süreli kullanım.	Özel yapılarda devamlılık ve uzun süreli kullanım.
Gömüt	?	Yerleşim içi ve taban altı gömütler
Sembolizm	Taşınmazlar üzerinde	Taşınabilir nesnelere üzerinde
Sembolizm	İnsan ve yırtıcı hayvanlar ağırlıkta. Betimlenen hayvanların tür çeşitliliği fazla.	Şematize insan, küçük hayvanlar ve geometrik motifler.

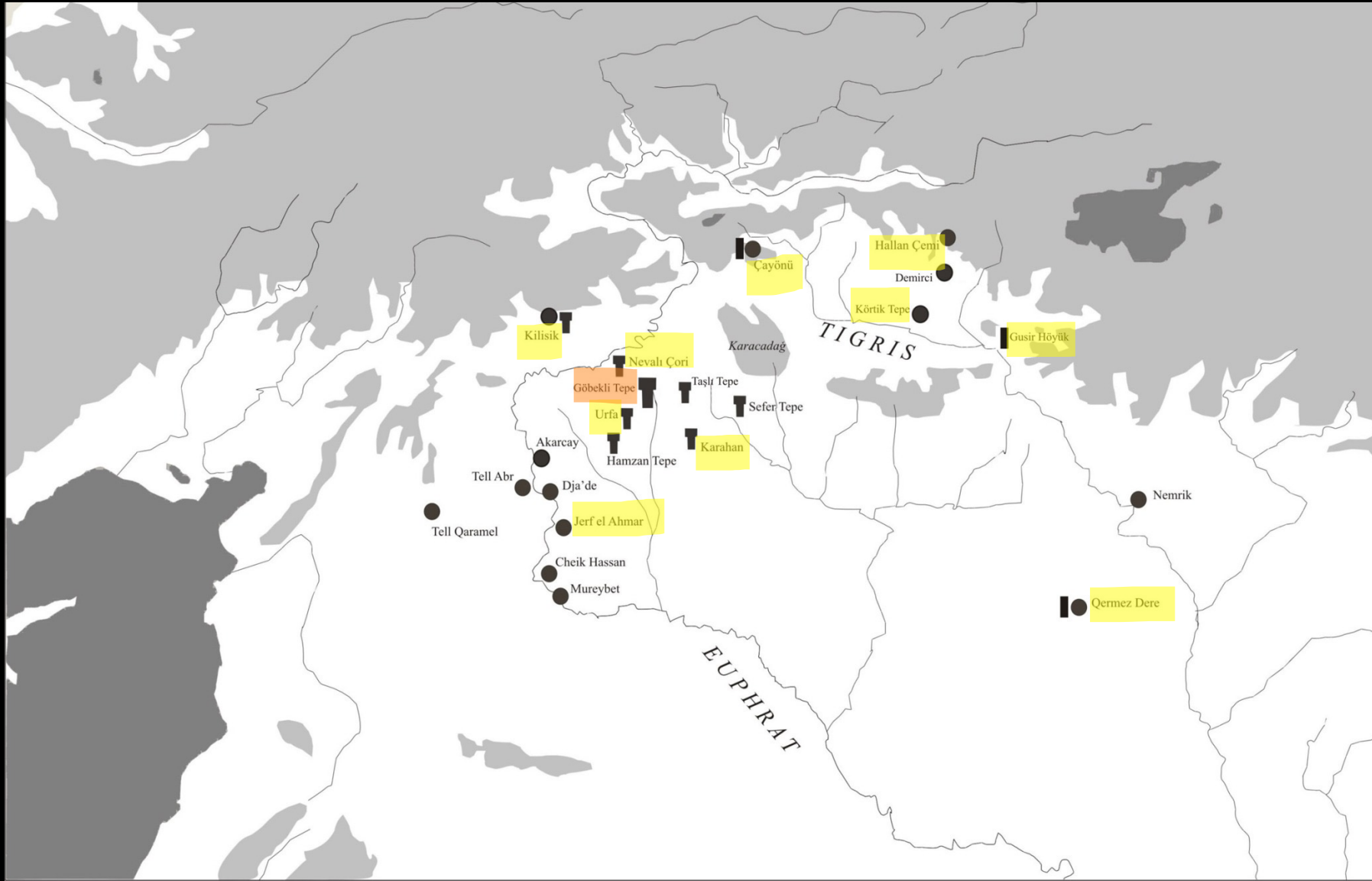

21 Yumuktepe	31 Göbekli Tepe
22 Köşk Höyük	32 Çayönü
23 Musular	33 Kortik Tepe
24 Aşıklı Höyük	34 Demircitepe
25 Büyükkaya	35 Hallan Çemi
26 Büyük Güllücek	36 Güzir Höyük
27 Domuztepe	37 Tilkitepe
28 Değirmentepe	
29 Cafer Höyük	
30 Nevalı Çori	

Göbeklitepe'nin Öncülü?

Gusir Höyük – Qermez Dere – Jerf el Ahmar

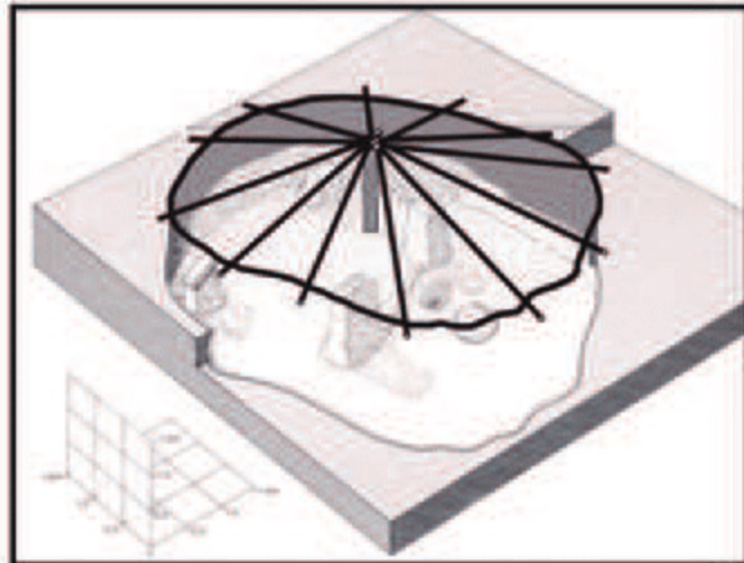
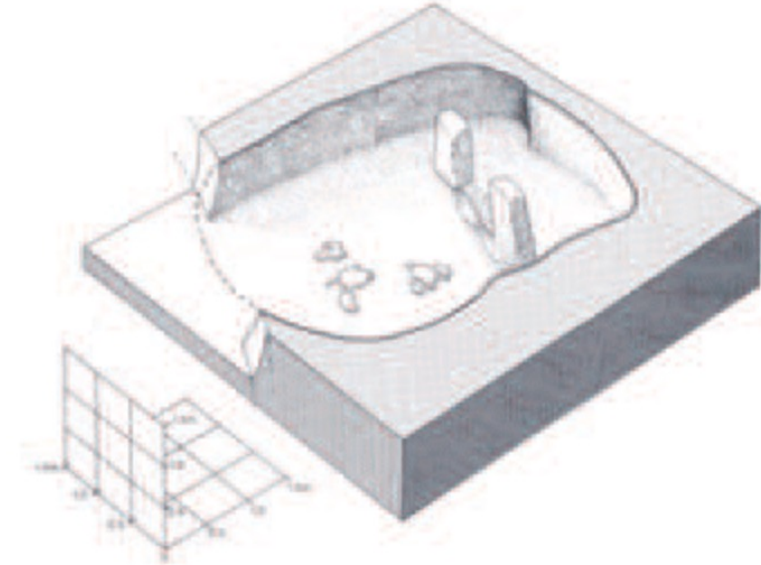
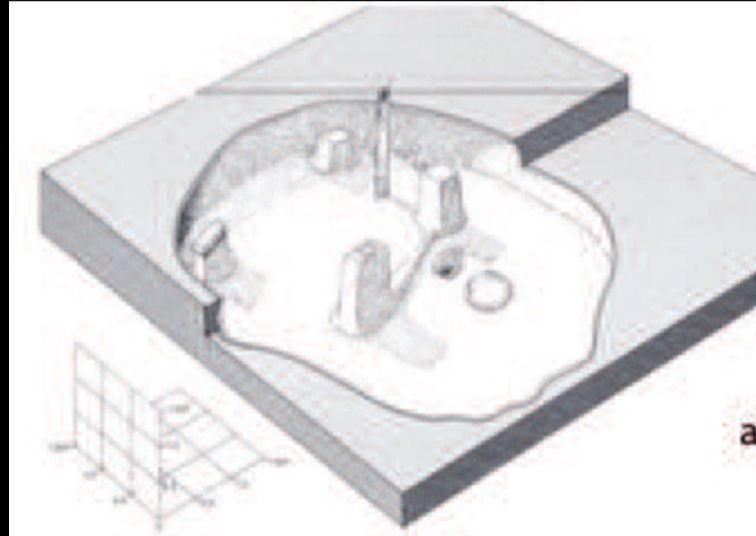
Gusir Höyük

MÖ 9.800 – 9.600

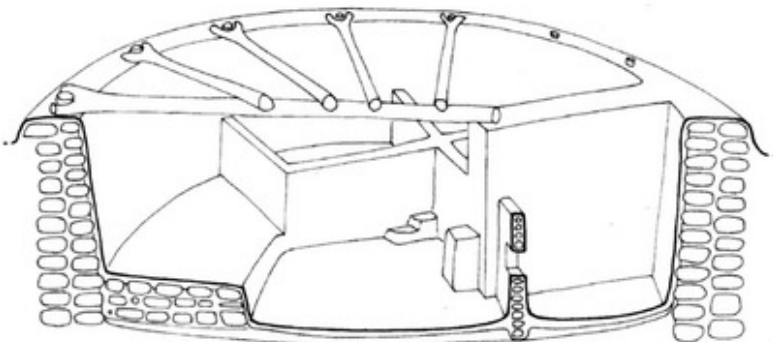
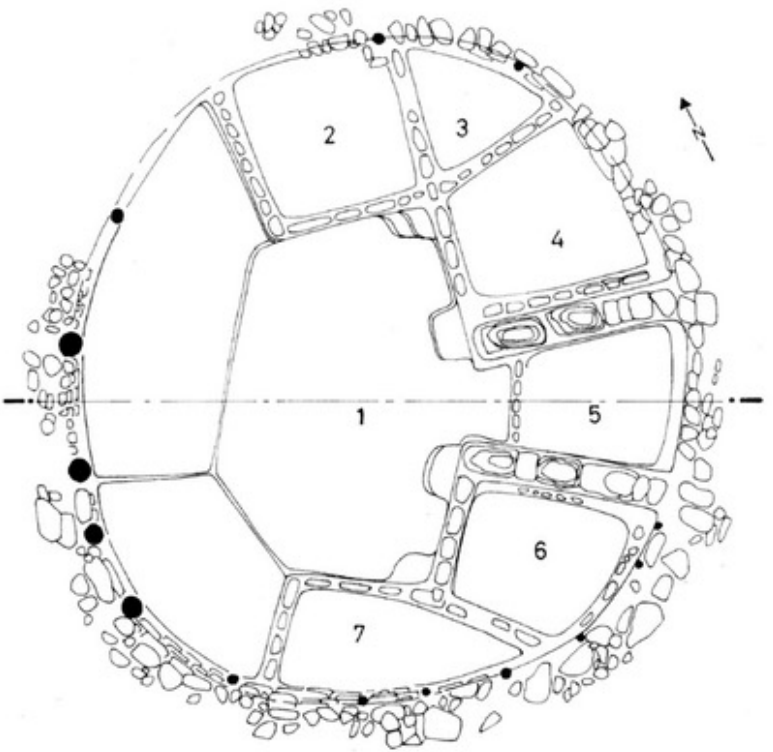
Qermez Dere

MÖ 9.200 – 8.800

Jerf el Ahmar

MÖ 9.600 – 8.500

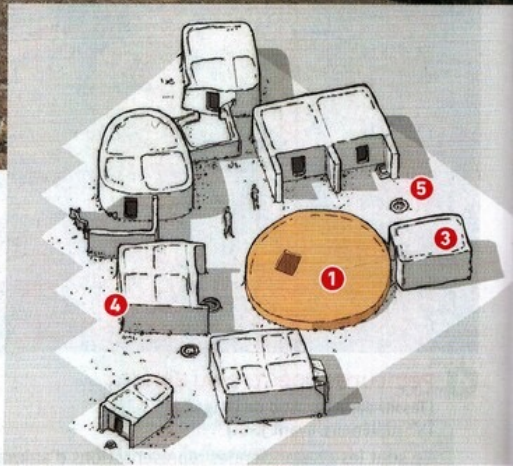

0 1 2 3 4 5m

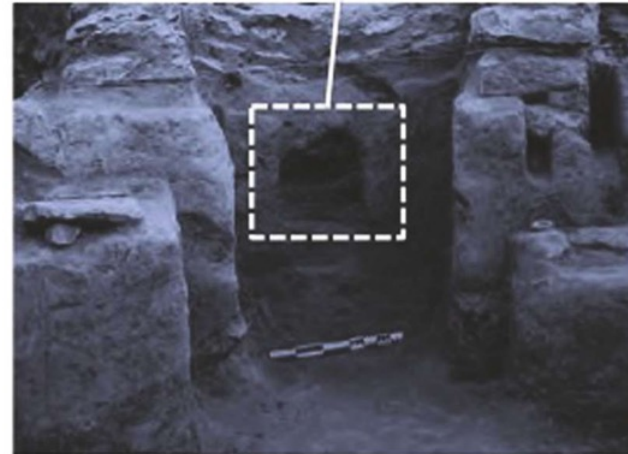
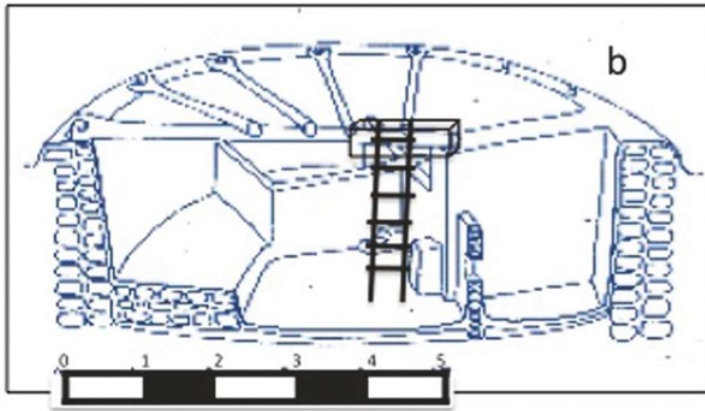
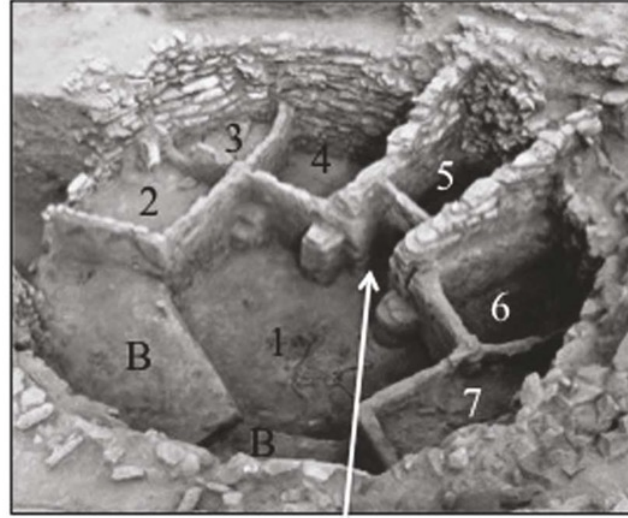
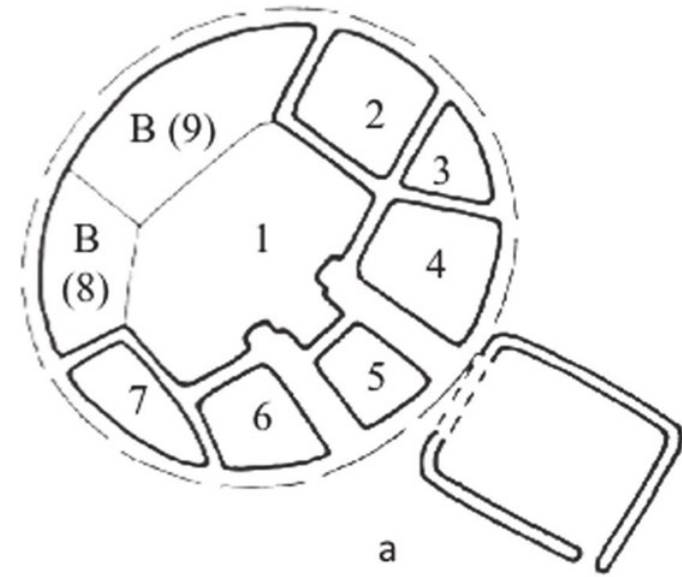

Les fouilles ont eu lieu de 1995 à 1999. Après la construction d'un barrage sur l'Euphrate, le site a été entièrement recouvert par les eaux.

- 1 Bâtiment collectif circulaire enterré
- 2 Silo à grains
- 3 Dépendance du bâtiment collectif
- 4 Maison de quatre pièces
- 5 Foyer collectif

Jerf el Ahmar

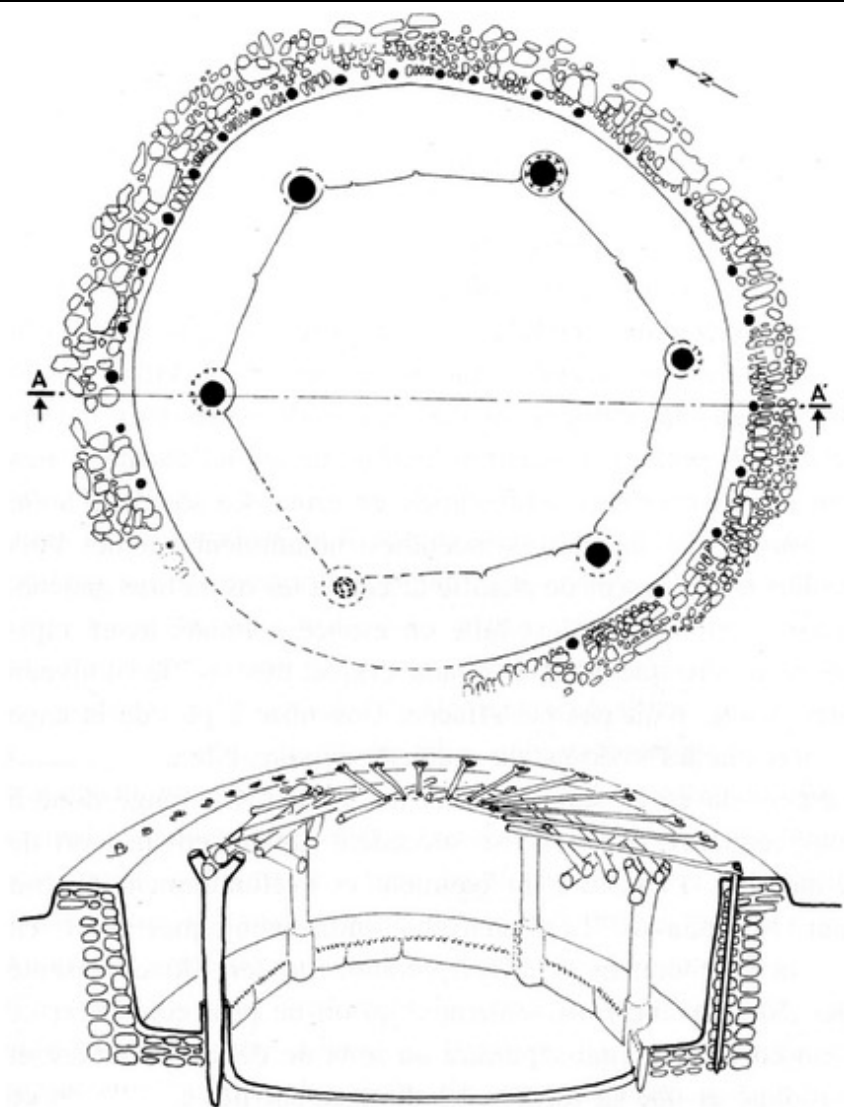

JERF-EL AHMAR

Figür 3: EA 30 Binası, Plan ve Fotoğrafları / Photos et plans du bâtiment EA 30 (Stordeur 2000b: Fig. 3; Stordeur/Reox/Aprahamian/Brenet 2000: Fig. 5; Stordeur/Abbès 2002: Fig. 15/1; Stordeur/Willcox 2009: Fig. 3/1 ve 4)

Jerf el Ahmar

Çanak Çömleksiz Neolitik Dönemin Sonlanması

- Geniş bir toplumda yaşayan bireylerin elde ettikleri yarar, altyapının, gereksinim fazlasının ve iletişim ağının korunması için harcadıkları çabayı karşılamamaktadır. – Büyük yerleşimlerdeki gelişme, toplumsal çatışmanın artmasını beraberinde getirmiş ve sonu. olarak gerilim taşıyan bir ortamda yaşama eğilimde olmayan bir toplumda ayrılmaya ve çözülmeye yol açmıştır.
- Daha az gerginlik içinde yaşayan küçük gruplar, kontrol edilebilir ve esnek bir yaşam tarzını koruyabilmişlerdir.
- Koyun ve keçinin tamamen evcilleştirilmesi, çiftçiler için daha esnek beslenme düzeni ortaya çıkarmıştır. Bu durum çiftçilerin çevresel ortamdan yararlanabilmelerinin olanaklarını artırmıştır.
- Kuraklı teorisi: MÖ 7.000 civarında ormanların en üst sınıra ulaştığı Anadolu için olası değil gibi görünmektedir. Aksine, elverişli otlama alanlarını sınırlayan orman örtüsünün tamamen yayılması, toplulukların çiftçilik için daha elverişli alanlar aramasını tetiklemiş olabilir.

www.arkeoakademi.com

[/arkeo.akademi](https://www.instagram.com/arkeo.akademi)

[/arkeo_akademi](https://twitter.com/arkeo_akademi)

[/@arkeoakademi](https://www.youtube.com/@arkeoakademi)

[/ArkeoAkademi](https://www.tiktok.com/@ArkeoAkademi)